

AIZKRAUKLES NOVADA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

(jaunā redakcijā)

APSTIPRINĀTS
ar Aizkraukles novada domes
2026. gada 22. janvāra sēdes
lēmumu Nr.**2026/10** (protokols Nr.2., 8. p.)

Aizkraukle 2026

Satura rādītājs	
Ievads	12
1. Pašvaldības vai sadarbības teritorijas administratīvi teritoriālais raksturojums ..	14
1.1. Administratīvi teritoriālais sadalījums	14
1.2. Iedzīvotāju skaits un blīvums, tai skaitā ieslodzījuma vietās izvietoto ieslodzīto skaits	15
1.3. Blakus esošās pašvaldības vai sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas	16
2. Pašvaldības teritorijā iespējamie riski (zemi, vidēji, augsti un ļoti augsti), ņemot vērā valsts civilās aizsardzības plānā norādīto informāciju	18
Apdraudējumu apraksts , rīcība apdraudējumu gadījumā.....	19
Zemestrīces	19
Zemes nogrūvums.....	20
Pali, plūdi un vējuzplūdi	20
Lietusgāzes, ilgstošas lietavas, pērkona negaiss un krusa, sniegs un putenis, apledojs un slapja sniega nogulums, stiprs sals, karstums, sausums.....	29
Vētras (vēja brāzmas), viesuļi, krasas vēja brāzmas.....	32
Meža un kūdras purvu ugunsgrēki	35
Epidēmija, pandēmija	38
Epizootijas.....	40
Epifitotijas.....	40
Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā.....	41
Avārija naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā	42
Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā.....	43
Radiācijas avārijas	44
Bioloģisko vielu negadījumi	49
Ugunsgrēki.....	50
Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs	51
Dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes hidrobūve	51
Pārvades un sadales elektrotīklu bojājumi.....	52
Būvju sabrukums	53
Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem, kuģa uzskriešana uz sēkļa, kuģu sadursme, pasažieru kuģu katastrofa.....	55
Autotransporta avārija.....	57
Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi	63

Dzelzceļa transporta katastrofa	64
Sabiedriskās nekārtības, iekšējie nemieri.	66
Terora akti	66
Karš, militārs iebrukums vai to draudi.....	68
Hibrīdkara apdraudējums.....	93
Kiberdrošība un kiberapdraudējumi	94
3. Kopsavilkums par risku novērtēšanu	95
3.1. Risku scenāriji.....	95
Vētra, lietus gāzes, snigšana, apledojums un putenis	95
Zemestrīce.....	95
Plūdi	95
Mežu un kūdras purvu ugunsgrēki.....	99
Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā.....	100
Scenārijs Nr.1. Naftas produktu noplūde no naftas bāzes un siltumstarojums	101
Scenārijs Nr.2. Automašīnas bākas pārpildīšana, izlijušās benzīna aizdegšanās	103
Scenārijs Nr.3. Autocisternas noliešanas lokanās šļūtenes pārrāvums rezervuāra uzpildes laikā, izlijušās benzīna aizdegšanās	104
Scenārijs Nr.4. Gāzes noplūde tehnoloģisko iekārtu savienojumu defektu rezultātā un momentāna gāzes aizdegšanās.....	104
Radiācijas negadījumi vai incidenti	105
Autotransporta avārijas	106
Scenārijs Nr.5. Gaišo naftas produktu noplūde no autocisternas.....	106
Avārijas komunālajos tīklos un energoapgādes sistēmās	107
Epidēmija, pandēmija	109
Epizootijas, epifitotijas	109
Sabiedriskās nekārtības, iekšējie nemieri	110
Terora akti	110
Karš, militārs iebrukums vai to draudi.....	111
Ēku un būvju sabrukšana	112
3.2. Risku matrica	113
Aizkraukles novada katastrofu risku matrica.....	114
3.3. Risku kartes.....	115
4. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi atsevišķi katram riskam.....	116
5. Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji.....	116

6. Iedzīvotāju evakuācija no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, ņemot vērā attiecīgā apdraudējuma iespējamās sekas	119
Sirēnu atrašanās vietas Aizkraukles novadā.....	119
Aizkraukles novada teritorijā esošās sociālās aprūpes institūcijas ar izmitināšanu...	120
6.1. Evakuācijas veids.....	121
6.2. Evakuācijas pulcēšanās vietas.....	122
Evakuācijas pulcēšanās vietas Aizkraukles novadā.....	124
Evakuācijas punkti.....	125
Evakuācijas punkti Aizkraukles novadā	128
6.3. Evakuācijas maršruti.....	129
6.4. Transporta nodrošinājums.....	129
6.5. Pagaidu izmitināšana	129
6.6. Evakuēto uzskaitē	130
6.7. Evakuēto ēdināšana.....	130
6.8. Evakuēto sociālā aprūpe	130
6.9. Evakuēto īpašuma apsardze	130
6.10. Sadarbība ar citām pašvaldībām evakuēto uzņemšanas jomā.....	131
7. Iesaistāmie resursi.....	132
7.1. Pašvaldības resursi, kas iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos	132
7.2. Fizisko vai juridisko personu resursi, kas iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos	132
7.3. Nodrošinājums ar energoresursiem energoapgādes gadījumā.....	132
8. Sadarbība ar citu administratīvo teritoriju, sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju, valsts un citu valstu glābšanas dienestiem un blakus esošajām pašvaldībām	133
9. AIZKRAUKLES NOVADA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS DARBĪBA MILITĀRA IEBRUKUMA VAI KARA GADĪJUMĀ (IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJAS STATUSS).....	134
Pielikumi.....	135
1. pielikums.....	6
Civilās aizsardzības komisijas nolikums un informācija par tās sastāvu	
2. pielikums.....	
Karte mērogā vismaz 1:10000	
3. pielikums.....	
Sadarbības dokumentu kopijas	
4. pielikums.....	

Aizkraukles novada pašvaldības rīcībā esošie pasažieru transportlīdzekļi	
5.pielikums.....	
Pašvaldības resursi, kas iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos	
6.pielikums.....	
Aizkraukles novada pašvaldībā pieejamie energoresursi energoapgādes traucējumu gadījumā.	
7.pielikums 1. tabula.....	
Iedzīvotāju izmitināšanas vietas Aizkraukles novadā	
7.pielikums 2. veidlapa	
Atteikums evakuēties no plūdu apdraudētās teritorijas	
7.pielikums 3. veidlapa	
Aizkraukles novada pašvaldības evakuēto personu uzskaites kartiņa	
7.pielikums 4. veidlapa	
Aizkraukles novada pašvaldības teritorijas personu evakuācijas atteikuma uzskaites kartiņa	
7.pielikums 5. veidlapa	
Uz Aizkraukles novada pašvaldību evakuēto personu reģistrācijas veidlapa	
8.pielikums.....	
Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi	
ZEMESTRĪCE	
ZEMES NOGRUVUMS.....	
PALI, PLŪDI, VĒJUZPLŪDI.....	
LIETUSGĀZES, ILGSTOŠAS LIETAVAS, PĒRKONA NEGAISS UN KRUSA, SNIEGS UN PUTENIS, APLEDOJUMS UN SLAPJA SNIEGA NOGULUMS, STIPRS SALS, KARSTUMS, SAUSUMS	
VĒTRAS (VĒJA BRĀZMAS), VIESUĻI, KRASAS VĒJA BRĀZMAS.....	
MEŽA UN KŪDRAS PURVU UGUNSGRĒKI	
EPIDĒMIJA, PANDĒMIJA	
EPIZOOTIJAS.....	
EPIFITOTIJAS	
BĪSTAMO ĶĪMISKO VIELU NOPLŪDE OBJEKTĀ	
AVĀRIJA NAFTAS PRODUKTU CAURUĻVADA TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRĀ.....	
AVĀRIJA DABASGĀZES APGĀDES SISTĒMĀ.....	
RADIĀCIJAS AVĀRIJAS.....	
BIOĻOGISKO VIELU NEGADĪJUMI	

UGUNSGRĒKI.....	
AVĀRIJAS VAI NEGADĪJUMI OSTU UN JŪRAS HIDROTEHNISKAJĀS INŽENIERBŪVĒS	
DAMBJU UN CITU HIDROTEHNISKO BŪVJU PĀRRĀVUMI – DAUGAVAS HIDROELEKTROSTACIJU KASKĀDES HIDROBŪVE.....	
PĀRVADES UN SADALES ELEKTROTĪKLU BOJĀJUMI	
BŪVJU SABRUKUMS.....	
BĪSTAMO ĶĪMISKO VIELU NOPLŪDE NO KUĢIEM, KUĢA UZSKRIEŠANA UZ SĒKĻA, KUĢU SADURSME, PASAŽIERU KUĢA KATASTROFA	
AUTOTRANSPORTA AVĀRIJA	
AVIĀCIJAS NELAIMES GADĪJUMS AR GAISA KUĢI.....	
DZELZCEĻA TRANSPORTA KATASTROFA.....	
SABIEDRISKĀS NEKĀRTĪBAS, IEKŠĒJIE NEMIERI	
TERORA AKTI.....	
KATASTROFAS PĀRVALDĪŠANAS PASĀKUMI KARA, MILITĀRA IEBRUKUMA VAI TO DRAUDU GADĪJUMĀ.....	

Termini un saīsinājumi

Agrīna brīdināšana	mērķtiecīga un nekavējoties veicama cilvēku un atbildīgo institūciju informēšana par katastrofu vai katastrofas draudiem un nepieciešamo rīcību
Atjaunošanas pasākumi	tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai pēc iespējas savlaicīgi un samērīgi palīdzētu cietušajiem cilvēkiem un pēc iespējas atjaunotu vidi un īpašumu tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms katastrofas
Bīstama krava	kravas, kas savu īpašību dēļ var izraisīt sprādzienu, ugunsgrēku vai citus postījumus, kā arī apdraudēt cilvēku dzīvību vai veselību
Bīstama viela	ķīmiska viela vai produkts, kas tai piemītošo fizisko, ķīmisko vai toksikoloģisko īpašību vai fiziskā stāvokļa dēļ var radīt kaitējumu cilvēka dzīvībai vai veselībai, dzīvniekiem un videi
Civilā aizsardzība	tādu organizatorisku, inženiertehnisku, ekonomisku, finansiālu, sociālu, izglītojošu un zinātnisku pasākumu kopums, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā
Civilās aizsardzības plāns	dokuments, kurš sagatavots, ņemot vērā risku novērtējumu, un kurā noteikti katastrofas pārvaldīšanas pasākumi un to īstenotāji
Civilās trauksmes un apziņošanas sistēma	sistēma, kas nodrošina iedzīvotāju brīdināšanu un informēšanu par katastrofām vai to draudiem, kā arī par ārkārtējās situācijas, izņēmuma stāvokļa vai mobilizācijas izsludināšanu
Dabas katastrofas	ģeofiziskās (zemestrīces, zemes nogrūvumi), hidroloģiskās (pali, plūdi, ledus sastrēgumi), meteoroloģiskās (lietusgāzes, krusa, sniega sanesumi, vētras, viesuļi), klimatoloģiskās (stiprs sals vai karstums, apledojums, sausums, mežu un kūdras purvu ugunsgrēki), bioloģiskās (epidēmijas, epizootijas, epifitotijas), kosmiskās (meteorītu nokrišana, ģeomagnētiskās vētras) katastrofas
Dekontaminācija	procedūra, ar ko veic veselības aizsardzības pasākumus, lai likvidētu sabiedrības veselību apdraudošu infekciozu vai toksisku aģentu vai vielu klātbūtni uz cilvēka vai dzīvnieka ķermeņa virsmas, patēriņam sagatavotā produktā vai uz tā, uz citiem priekšmetiem, tostarp transportlīdzekļiem
Dezaktivācija	radioaktīvo vielu savākšana, lai samazinātu radioaktīvo piesārņojumu uz visu veidu virsmām, organismā, materiālos, vides objektos, pārtikas produktos, dzīvnieku barībā un dzeramajā ūdenī
Dezinfekcija	procedūra, ar ko, tieši iedarbojoties ķīmiskiem, bioloģiskiem vai fizikāliem aģentiem, veic veselības aizsardzības pasākumus, lai kontrolētu vai iznīcinātu uz visu veidu virsmām esošos infekcijas izraisītājus

Evakuācija	pārvietošanās norādītajā drošajā virzienā vai pārvietošana uz drošu vietu pirms katastrofas vai katastrofas laikā no teritorijas vai telpas, kur izveidojušies apstākļi rada apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai
Gatavības pasākumi	tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai sagatavotos katastrofas gadījumā nepieciešamajai rīcībai
Glābšanas darbi	reaģēšanas pasākumu un seku likvidēšanas pasākumu kopumā ietilpstoši pasākumi
Glābšanas darbu vadītājs	amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi, kas vada ugunsgrēka dzēšanu un glābšanas darbus

Individuālie aizsardzības līdzekļi	ražotāja izveidotas ierīces, iekārtas un sistēmas, kas sastāv no vairākiem atsevišķiem izstrādājumiem un paredzētas lietotāja aizsardzībai pret risku, ko rada viens vai vairāki kaitīgi vai bīstami vides faktori
Jonizējošā starojuma avoti	ierīces, radioaktīvās vielas, kodolmateriāli, radioaktīvie atkritumi vai iekārtas, kas spēj ģenerēt jonizējošo starojumu vai no neradioaktīviem materiāliem radīt radioaktīvās vielas, tos apstarojot ar daļiņām vai augstas enerģijas gammas starojumu
Katastrofa	notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldību institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus
Katastrofu pārvaldīšana	tādu vadītu un koordinētu preventīvo, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas pasākumu, kā arī atjaunošanas pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai nodrošinātu civilās aizsardzības uzdevumu izpildi
Katastrofas draudi	situācija, kad risku novērtējums, prognozes, informācija vai citi apstākļi pamatoti liecina par katastrofas iespējamību
Ķīmiskā avārija	notikums ar ķīmisku vielu noplūdi no tehnoloģiskām iekārtām vai bojātām tilpnēm
Koordinēšana	valsts un pašvaldību institūciju rīcības saskaņošana, veicot preventīvos, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas pasākumus, kā arī atjaunošanas pasākumus

Neatliekamā medicīniskā palīdzība	palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai bīstamā kritiskā stāvoklī sniedz šādiem gadījumiem īpaši sagatavotas (apmācītas, ekipētas) personas ar atbilstošu kvalifikāciju medicīnā
Paaugstinātas bīstamības objekts	ēkas vai inženierbūves, kuras tiek izmantotas saimnieciskā vai citā veidā, kas saistīts ar enerģijas ražošanu un uzkrāšanu, elektromagnētisko starojumu, ugunsnedrošu, sprādzienbīstamu, bīstamu ķīmisku vielu un maisījumu, bīstamo atkritumu, augu karantīnas organismu, bioloģiski aktīvu un radioaktīvu vielu, kodolmateriālu un atkritumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu
Pirmā palīdzība	palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī savu zināšanu un iespēju apjomā sniedz personas ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma
Preventīvie pasākumi	tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai novērstu vai mazinātu katastrofas draudus
Pamatvajadzības	uzturs, mājoklis, veselības aprūpe, medicīniskā palīdzība, elektroapgāde, ūdensapgāde, siltumapgāde, atkritumu un notekūdeņu savākšana, sakaru nodrošinājums
Radiācijas avārija	notikums, kā rezultātā valstī vai ārpus tās teritorijas konstatēts radiācijas līmenis, kas būtiski pārsniedz ilggadējo mērījumu rezultātā konstatēto radiācijas fona līmeni un var tikt pārsniegti apstarpuma dozu limiti, apdraudot iedzīvotāju veselību
Reaģēšanas pasākumi	tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam
Resursi	operatīvie un avārijas dienesti, mobilizējamie civilās aizsardzības formējumi, valsts materiālās rezerves, pašvaldības un komercsabiedrības rīcībā esošie krājumi, līdzekļi un to avoti, kurus iesaista katastrofu pārvaldīšanas pasākumu veikšanā vai katastrofu seku likvidēšanas neatliekamajos pasākumos
Aizkraukles novada pašvaldības sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	koordinējoša un konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir koordinēt civilās aizsardzības pasākumus katastrofu un to draudu gadījumā, kā arī veicināt civilās aizsardzības jautājumu risināšanu Aizkraukles novada pašvaldības administratīvajā teritorijā
Seku likvidēšanas pasākumi	tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai nodrošinātu vismaz minimālās iedzīvotāju pamatvajadzības, kas saistītas ar cilvēku izdzīvošanu, un apturētu vai mazinātu veselības, vides un īpašuma apdraudējumu
AES	atomelektrostacija

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AIM	Aizsardzības ministrija
ĀM	Ārlietu ministrija
BVKB	Būvniecības valsts kontroles birojs
CA	civilā aizsardzība
CAK	Aizkraukles novada pašvaldības civilās aizsardzības komisija
CA OVC	Civilās aizsardzības Operacionālās vadības centrs
CSDD	VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija"
EM	Ekonomikas ministrija
FM	Finanšu ministrija
HES	hidroelektrostacija
IAL	individuālie aizsardzības līdzekļi
IEM	Iekšlietu ministrija
IEM IC	Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs
IeVP	Ieslodzījumu vietu pārvalde
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KEM	Klimata un enerģētikas ministrija
KM	Kultūras ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LM	Labklājības ministrija
LVC	valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Valsts ceļi"
LVĢMC	VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
LVMI Silava	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
MK	Ministru kabinets
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NMP	neatliekamā medicīniskā palīdzība
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVD	Nacionālais veselības dienests
NVO	nevalstiskās organizācijas
Pašvaldība	Aizkraukles novada pašvaldība

PTAC	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SM	Satiksmes ministrija
TNGIIB	Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs
TM	Tieslietu ministrija
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VCAP	Valsts civilās aizsardzības plāns
VDD	Valsts drošības dienests
VDI	Valsts darba inspekcija
VI	Veselības inspekcija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
VMD	Valsts meža dienests
VMR	valsts materiālās rezerves
VP	Valsts policija
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VRS	Valsts robežsardze
VRS ARCC	Aviācijas meklēšanas un glābšanas koordinācijas centrs
VSIA ZMNĪ	VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi"
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
VVD	Valsts vides dienests
VVD RDC	Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs
ZM	Zemkopības ministrija
ZVA	Zāļu valsts aģentūra

Ievads

Aizkraukles novada civilās aizsardzības (turpmāk tekstā – CA) plāns izstrādāts saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu, Ministru kabineta 2017. gada 10. novembra noteikumu Nr. 658 “Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju” un atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 29. septembra Nr. 582 “Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām” prasībām.

CA plāna izstrādes gaitā kā literatūras avoti izmantoti sekojoši dokumenti:

- Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2025. gadam;
- Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021. – 2034. gadam;
- Aizkraukles novada attīstības programma 2014.-2025. gadam;
- Aizkraukles novada attīstības programma 2021.-2028. gadam;
- Aizkraukles novada ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāns 2018. – 2025. gadam;
- Aizkraukles novada teritorijas plānojums;
- Aizkraukles novada Vides pārskats;
- Aizkraukles novada civilās aizsardzības plāns;
- Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037. gadam;
- Kokneses novada attīstības programma 2020. – 2026. gadam;
- Kokneses novada teritorijas plānojums;
- Skrīveru novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2020. gadam;
- Skrīveru novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam;
- Skrīveru novada teritorijas plānojums;
- Skrīveru novada civilās aizsardzības plāns;
- Neretas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037. gadam;
- Neretas novada attīstības programma 2013. – 2019. gadam;
- Neretas novada teritorijas plānojums;
- Jaunjelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2033. gadam;
- Jaunjelgavas novada attīstības programma 2013. – 2020. gadam;
- Jaunjelgavas novada teritorijas plānojums;
- Pļaviņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2019. – 2025. gadam;
- Pļaviņu novada attīstības programma 2013. – 2020. gadam;
- Pļaviņu novada teritorijas plānojums;
- Valsts civilā aizsardzības plāna aktuālā 26.08.2020. versija;
- Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. 25.05.2016. aktuālā redakcija
- Ministru kabineta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu" 15.01.2024. spēkā esošā redakcija.
- Valsts aizsardzības koncepcija, kas apstiprināta 14.09.2020;
- Nacionālo bruņoto spēku likums;
- Ministru kabineta 2010. gada 5. oktobra noteikumi Nr. 946 “Kārtība, kādā Nacionālie bruņotie spēki piedalās avārijas, ugunsdzēsības un

glābšanas darbos, kā arī neatliekamās ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos”;

- Latvijas Republikas Zemessardzes likums, kas stājies spēkā 2010. gada 1. septembrī;
- Ministru kabineta 2017. gada 8. augusta noteikumi Nr. 440 “Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtība”;
- Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumi Nr. 966 “Noteikumi par mobilizējamo civilās aizsardzības formējumu veidošanas kārtību un finansējumu”;
- Likums “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”, kas pieņemts 2013. gada 7. martā;
- Ministru kabineta 2022. gada 01. marta noteikumi Nr.147 "Noteikumi par iedzīvotāju nodrošināšanu ar pārtiku valsts apdraudējuma gadījumā"
- Ministru kabineta 2024. gada 26. marta noteikumi Nr.185 "Noteikumi par iedzīvotāju nodrošināšanu ar pirmās nepieciešamības precēm valsts apdraudējuma gadījumā"
- Ministru kabineta 2017. gada 07. marta noteikumi Nr. 131 " Noteikumi par juridiskās vai fiziskās personas resursu iesaistīšanu reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos vai ugunsgrēka dzēšanā, vai glābšanas darbos, kā arī tai radušos izdevumu un zaudējumu kompensācijas aprēķināšanas kārtību".
- Citas publicētās ziņas no informācijas avotiem un interneta resursiem.

Seces pagasts	176,1	2,60
Staburaga pagasts	58,5	0,87
Sunākstes pagasts	109	1,62
Daudzeses pagasts	210,6	3,12
Sērenes pagasts	119,1	1,60
Pļaviņu pilsēta	7.03	0,10
Aiviekstes pagasts	144.71	2,15
Klintaines pagasts	93.71	1,39
Vietalvas pagasts	130.36	1,94

Teritoriālais iedalījums

Aizkraukles novadā kopumā ietilpst 18 pagasti un 4 pilsētas, kas ir sadalīti 4 apvienībās. Kā atsevišķi iedalījumi ir Aizkraukles pilsēta un pagasts, Skrīveru pagasts:

Apvienība	Centrs	Apvienībā ietilpstošie pagasti
Jaunjelgavas apvienība	Jaunjelgava	Daudzeses pagasts, Jaunjelgavas pilsēta, Jaunjelgavas pagasts, Seces pagasts, Sērenes pagasts, Staburaga pagasts, Sunākstes pagasts
Kokneses apvienība	Koknese	Bebru pagasts, Iršu pagasts, Kokneses pilsēta, Kokneses pagasts
Neretas apvienība	Nereta	Mazzalves pagasts, Neretas pagasts, Pilskalnes pagasts, Zalves pagasts
Pļaviņu apvienība	Pļaviņas	Aiviekstes pagasts, Klintaines pagasts, Pļaviņu pilsēta, Vietalvas pagasts

1.2. Iedzīvotāju skaits un blīvums, tai skaitā iedzīvotāju vietās izvietoto iedzīvotāju skaits

Aizkraukles novadā pēc PLMP Fizisko personu reģistra statistikas informācijas uz 2026. gada 19. jūniju faktiski dzīvojošie ir **27825** iedzīvotāji, blīvums - **12,8** iedzīvotāji uz km².

(https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRE/IRE071/)

Novadā nav iedzīvotāju vietu.

Zemāk tabulā apkopts Aizkraukles novada iedzīvotāju sadalījums.

Aizkraukles novada iedzīvotāju sadalījums uz 2026. gada 19. jūniju

Pašvaldības teritoriālās vienības	Iedzīvotāju skaits uz 2026. gadu (PLMP)	Iedzīvotāju blīvums (iedz./km²)
Aizkraukles pilsēta	6626	821,1
Aizkraukles pagasts	859	10,1
Bebro pagasts	1028	8,8
Iršu pagasts	441	6,5
Kokneses pagasts	983	6,4
Kokneses pilsēta	2328	540,1
Skrīveru pagasts	3337	32,9
Mazzalves pagasts	861	4,3
Neretas pilsēta	987	402,9
Neretas pagasts	1272	10,5
Pilskalna pagasts	289	3
Zalves pagasts	471	2,3
Jaunjelgavas pilsēta	1616	300,9
Jaunjelgavas pagasts	70	14,3
Daudzeses pagasts	836	4,1
Seces pagasts	819	5
Sērenes pagasts	730	6,5
Staburaga pagasts	324	5,8
Sunākstes pagasts	366	3,5
Pļaviņu pilsēta	2835	501,8
Aiviekstes pagasts	529	3,9
Klintaines pagasts	586	6,8
Vietalvas pagasts	619	4,9

1.3. Blakus esošās pašvaldības vai sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas

2024. gada 18. jūlijā apstiprināts lēmums Nr. 508 “Par Aizkraukles novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikuma apstiprināšanu”. Komisijas priekšsēdētājs ir Aizkraukles novada domes priekšsēdētājs Leons Līdums, tālr. **29276729**, e-pasts: leons.lidums@aizkraukle.lv

Aizkraukles novadam blakus esošās teritorijas ir Ogres novads, Bauskas novads, Madonas novads un Jēkabpils novads.

Ogres novada civilās aizsardzības komisijas nolikums ir apstiprināts 2022. gada 26. maijā. Komisijas priekšsēdētājs ir Ogres novada domes priekšsēdētājs **Egils Helmanis**, tālr. **29471174**, e-pasts: egils.helmanis@ogresnovads.lv

Bauskas novada civilās aizsardzības komisijas nolikums ir apstiprināts 2021. gada 29. jūlijā, grozīts 2023. gada 23. februārī. Komisijas priekšsēdētājs ir Bauskas novada domes priekšsēdētājs **Aivars Mačeks**, tālr. **26598086**, e-pasts: aivars.maceks@bauskasnovads.lv

Madonas novada civilās aizsardzības komisijas nolikums ir apstiprināts 2021. gada 30. decembrī, Komisijas priekšsēdētājs ir Madonas novada domes priekšsēdētājs **Agris Lungevičs**, tālr. **26396210**, e-pasts: agris.lungevics@madona.lv

Jēkabpils novada civilās aizsardzības komisijas nolikums ar grozījumiem ir apstiprināts 2024.gada 25.aprīlī. Komisijas priekšsēdētājs ir Jēkabpils novada domes priekšsēdētājs **Raivis Ragainis**, tālr. **20288055**, e-pasts: raivis.ragainis@jekabpils.lv

2. Pašvaldības teritorijā iespējamie riski (zemi, vidēji, augsti un ļoti augsti), ņemot vērā valsts civilās aizsardzības plānā norādīto informāciju

Atbilstoši valsts civilās aizsardzības plānam, valstī noteikti šādi iespējamie apdraudējuma veidi:

- Zemestrīce
- Zemes nogruvums
- Pali, plūdi un vējuzplūdi
- Lietusgāzes, ilgstošas lietavas, pērkona negaiss un krusa, sniegs un putenis, apledojs un slapja sniega nogulums, stiprs sals, karstums, sausums
- Vētras (vēja brāzmas), viesuļi, krasas vēja brāzmas
- Meža un kūdras purvu ugunsgrēki
- Epidēmija, pandēmija
- Epifitotijas
- Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā
- Avārijas naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā
- Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā
- Radiācijas avārijas
- Bioloģisko vielu negadījumi
- Ugunsgrēki
- Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs
- Dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes hidrobūve
- Pārvades un sadales elektrotīklu bojājumi
- Būvju sabrukums
- Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem, kuģa uzskriešana uz sēkļa, kuģu sadursme, pasažieru kuģu katastrofa
- Autotransporta avārija
- Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi
- Dzelzceļa transporta katastrofa
- Sabiedriskās nekārtības, iekšējie nemieri
- Terora akti
- Karš, militārs iebrukums vai to draudu gadījums

Apdraudējumu apraksts, rīcība apdraudējumu gadījumā.

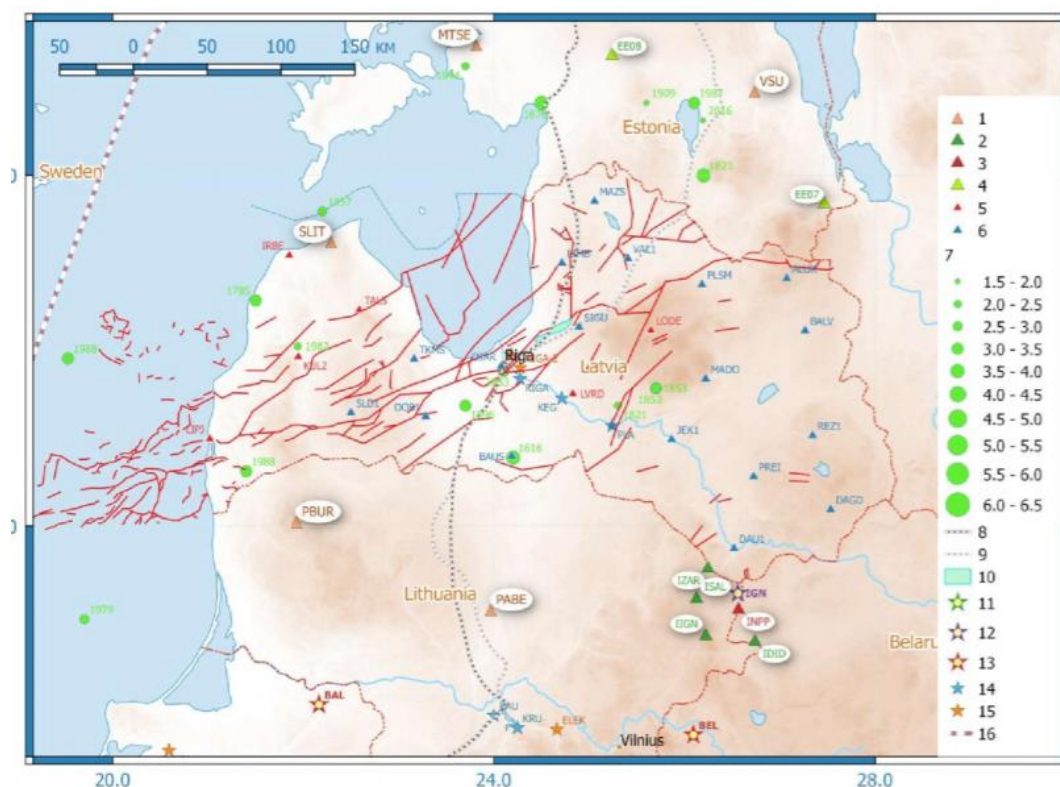
Dabas katastrofas:

Zemestrīces

Latvijas teritorija neatrodas seismiski aktīvajā zonā, bet esošie statistikas un vēstures dati liecina, ka Latvijas teritorijā un tās apkārtnē (Baltijas reģionā) konstatētas 28, tai skaitā arī samērā stipras zemestrīces. Pēdējās astoņas samērā vieglas un viduvējas zemestrīces notikušas 1976.- 2004.g. Šo inducēto zemestrīču magnitūda pēc Rihtera skalas bija 3,5 līdz 5. Latvijā ir izdalītas vairākas konstatētās un potenciālās seismogēnās zonas, kur iespējamās zemestrīces. Visbiežāk dažādus seismoloģiskos notikumus fiksē piekrastes zonā, sākot no Liepājas, kā arī Zemgalē un Latgalē.

2010. gada 22. novembrī Rīgas un Rīgas rajona iedzīvotāji sajuta satricinājumu. Pēc anketu saņemšanas no aculieciniekiem un sekojošas datu analīzes tika konstatēts, ka tektonisks grūdiens saistīts ar lūzuma zonu starp Olaines-Inčukalna un Bergu tektoniskajiem lūzumiem. Tā kā Slīteres seismoloģisko novērojumu stacija atradās 140 km no seismiskā notikuma epicentra, šo grūdienu atšķirt no seismiskā trokšņa un identificēt tektonisku zemestrīci nebija iespējams.

Pamatojoties uz iegūtajiem seismiskajiem datiem, izstrādāta Latvijas vispārējās seismiskās rajonēšanas karte (2. attēls).

2. attēls. Latvijas seismisko staciju tīkls, LatPos GPS staciju tīkls, infrastruktūras un seismotektonisko apstākļu karte. (Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra)

Pēc kartes var secināt, ka Aizkraukles novads atrodas seismiski potenciālās zonās. Aizkraukles novadam vistuvākā potenciāli seismogēnā zona atrodas pie Skrīveriem un Neretas.

Vislielākā bīstamība zemestrīcēs ir sekundārie efekti, jo tie nes lielākus zaudējumus, galvenokārt blīvi apdzīvotās vietās ar būvkonstrukcijām, kas nav pietiekami izturīgas.

Pamatojoties uz Latvijas seismiskās bīstamības pētījumu rezultātiem, ir pamats uzskatīt par ticamu zemestrīces rašanās scenāriju ar ne mazāk kā 5,2 magnitūdu pēc Rihtera skalas. Šāda stipruma zemestrīces var izraisīt ēku sienu bojājumus, plaisas, zemes nogrūzumus, spēcīgas vibrācijas, dažādu objektu krišanu.

Spēcīgām zemestrīcēm ir raksturīgas un iespējamās šādas sekas: ēku un būvju sagrūvumi, cietušie, bojāgājušie, bojātas inženierkomunikācijas (gāzes apgāde, elektroapgāde, siltumapgāde, ūdens apgāde), hidroelektrostaciju dambju pārrāvumi, plūdi.

Nemot vērā to, ka Baltijas reģionā eksistē relatīvi maza seismiskā aktivitāte, Latvijā zemestrīce ir vērtējama kā notikums ar maznozīmīgu risku

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi zemestrīces gadījumā (**8. pielikums 1. tabula**).

Zemes nogrūvums.

Klimatu pārmaiņu rezultātā aizvien biežāk ir novērojamas intensīvas lietusgāzes un citi ekstremāli laikapstākļi, kā rezultātā, gruntsūdeņu ietekme, erozija un augšnes sašķidrināšanās var izraisīt zemes nogrūzumus.

Zemes nogrūvums – ir ģeoloģiska parādība, kuras laikā dažādu faktoru ietekmē notiek iežu vai augšnes nobrukšana. Šie nogrūvumi var notikt ūdenstilpņu krastos, kā arī jebkur, kur ir augsts reljefa pacēlums. Zemes nogrūvumi var būt vairāku veidu – tajos var nogrūt dažādas nobiras, dubļi, akmeņi un citi.

Zemes nogrūvums ir vērtējams kā notikums ar maznozīmīgu risku.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi zemes nogrūvuma gadījumā (**8. pielikums 2. tabula**).

Pali, plūdi un vējuzplūdi

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums

Pali:

- ūdens līmeņa celšanās, kas konkrētos klimatiskos apstākļos katru gadu atkārtojas vienā un tajā pašā sezonā, kuras laikā notiek lielu ūdenstilpei piegulošo teritoriju – palieņu un citu teritoriju applūšana;
- Latvijā pali ir pavasarī – parasti martā vai aprīlī – sniega kušanas laikā;
- palu laikā paliene izveidojas par milzīgu ūdenskrātuvi, kas reizē darbojas kā dabisks ūdens “sūklis”.

Plūdi:

- sauszemes teritorijas applūšana ar ūdeni;

- galvenie plūdu iemesli ir ilgstoši nokrišņi, sniega kušana, ledus sastrēgumi, kuru dēļ ūdens nevar tecēt pa upi un ceļas ūdens līmenis;
- plūdi var būt arī tad, ja ūdens līmeņa celšanos neiztur kāds dambis, aizsprosts vai cita aizsargkonstrukcija un tad applūst plašas teritorijas;
- plūdu cēloņi ir vētras uzplūdi jūras piekrastē un strauja ūdens līmeņa celšanās upēs un ezeros palu un lietus uzplūdu laikā. Augstākie ūdens līmeņi tiek sasniegti ziemas vidū vai vēlā rudenī vētru laikā, kad ziemeļrietumu virziena vēji izraisa uzplūdus Rīgas jūras līcī;
- plūdi var rasties bez brīdinājuma, tie var izraisīt traucējumus sabiedriskajam transportam (apturot, vai ierobežojot tā kustību), kā arī sabojāt ēkas un radīt zemes nogrūzumus;
- plūdu riskam ir lielāko upju palieņu platības (Daugavas senleja);

Plūdus var izraisīt:

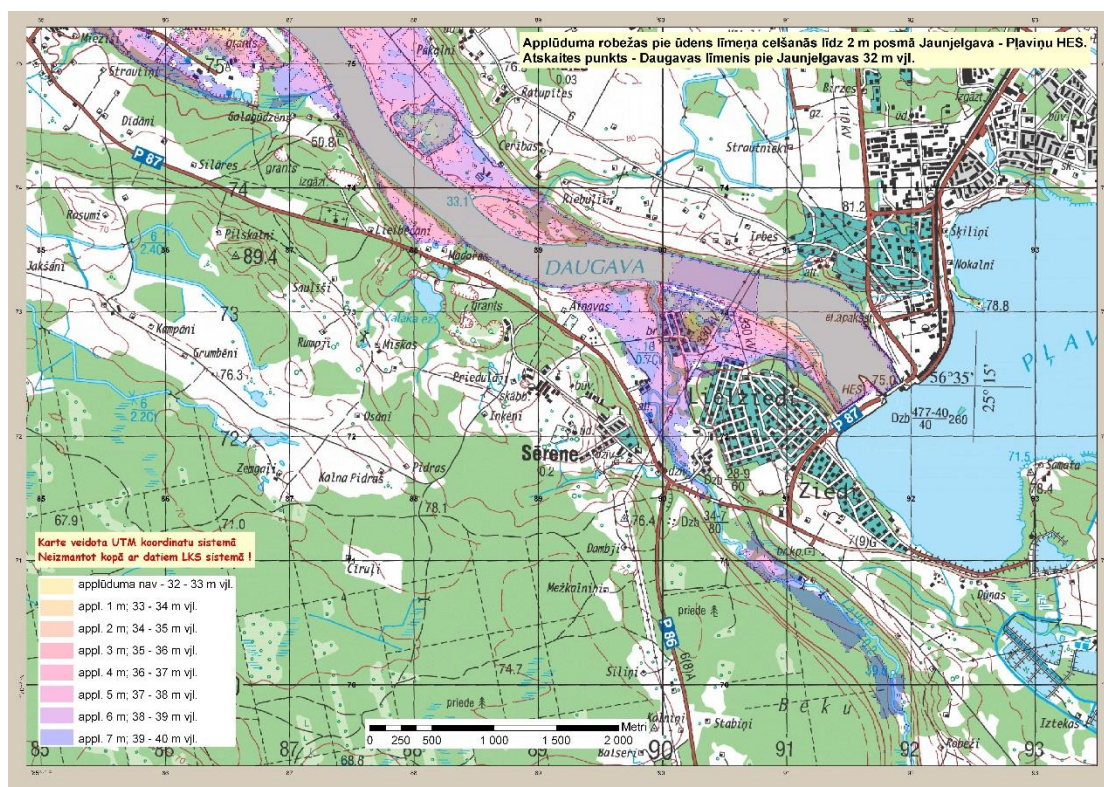
- pavasara pali upēs;
- nokrišņu daudzums 50 mm un vairāk 12 stundu laikā vai īsākā laikposmā;
- ledus sastrēgumi upēs;
- vēja radīti uzplūdi teritorijās lielāko upju grīvās;
- hidrotehnisko būvju pārrāvumi vai to nepareiza ekspluatācija.

Atkarībā no laika apstākļiem, Daugavā, Gaujā, Ventā, Dubnā, Lielupē, Ogrē, Bārtā pavasarī var veidoties ievērojami ledus sastrēgumi, kas rada strauju ūdens līmeņa celšanos. Plūdi Aizkraukles novadam ir novērtēti ar augstu iespējamību, jo Pļaviņu pilsētas teritorija ir pakļauta plūdu riskam, kas saistīts gan ar pavasara paliem sniega kušanas un lietavu dēļ, gan ar ledus sastrēgumiem. Daugavas palienes applūšana sākas pie ūdens līmeņa 73.04 m LAS (72.90 m BS) atzīmes, bet 73.34 m LAS (73.20 m BS) ir kritiskais ūdens līmenis, kas izraisa pilsētas applūšanu LVĢMC novērojumu stacijas apvidū (mūzikas skola, daļēji - Daugavas iela).

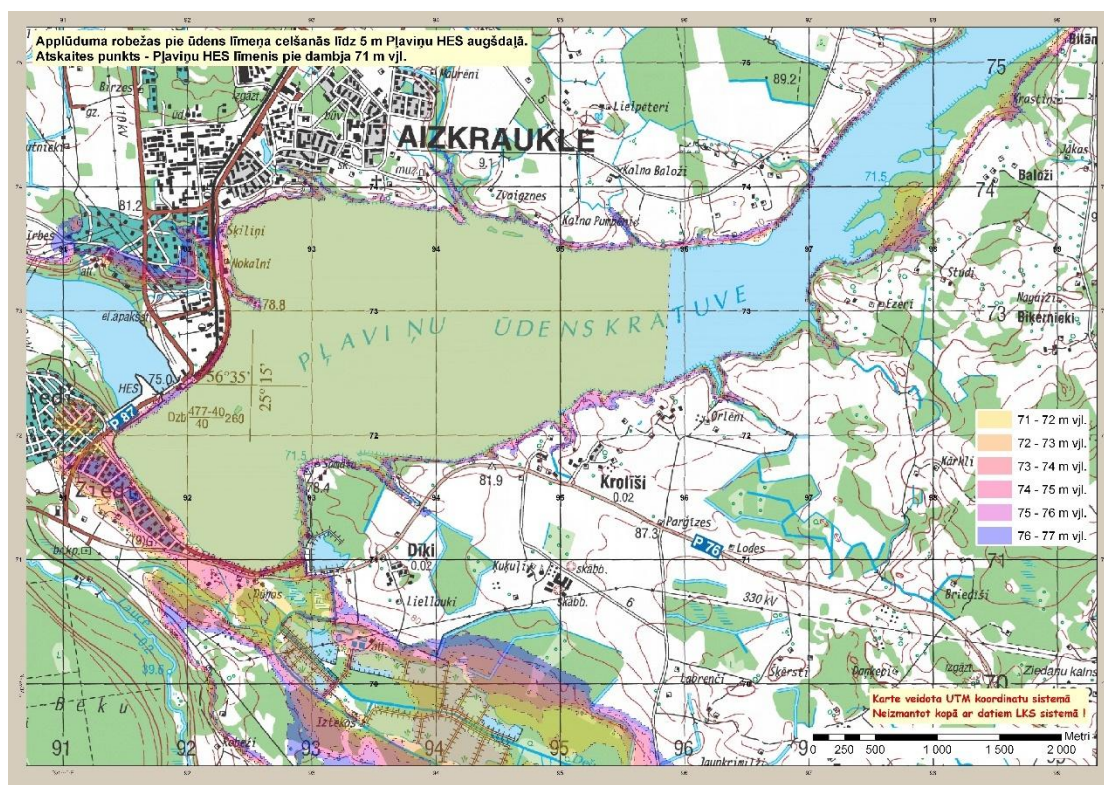
Pēc Pļaviņu novērojumu stacijas datiem pēdējo 10 gadu laikā ūdens līmenis kritisko atzīmi pārsniedza 4 reizes. Turklāt, 2004. un 2010. gada plūdus ūdens līmenis bija augstāks par 10% varbūtības atzīmi, bet 2013. gada pavasarī ledus sastrēgums izraisīja katastrofālus plūdus, pie kuriem tika novērots maksimālais vēsturiskais ūdens līmenis (75.64 m LAS).

Applūstošo teritoriju platība atkarīga no plūdu varbūtībām, bet Pļaviņu pilsētas gadījumā, lielākie plūdi notikuši ledus sastrēgumu dēļ. 2013. gada plūdus applūda 80 dzīvojamās mājas, Pļaviņu vēsturiskās celtnes (Pļaviņu luterāņu baznīca, Gostiņu baznīca), Daugavas, Raiņa, Atvaru, Torņupītes, Vietalvas ielas, Pļaviņu ģimnāzijas ēka, privātie uzņēmumi Daugavas un Raiņa ielas rajonā, Pļaviņu pilsētas kanalizācijas sistēma un pašvaldības iestādes Daugavas upes zonā.

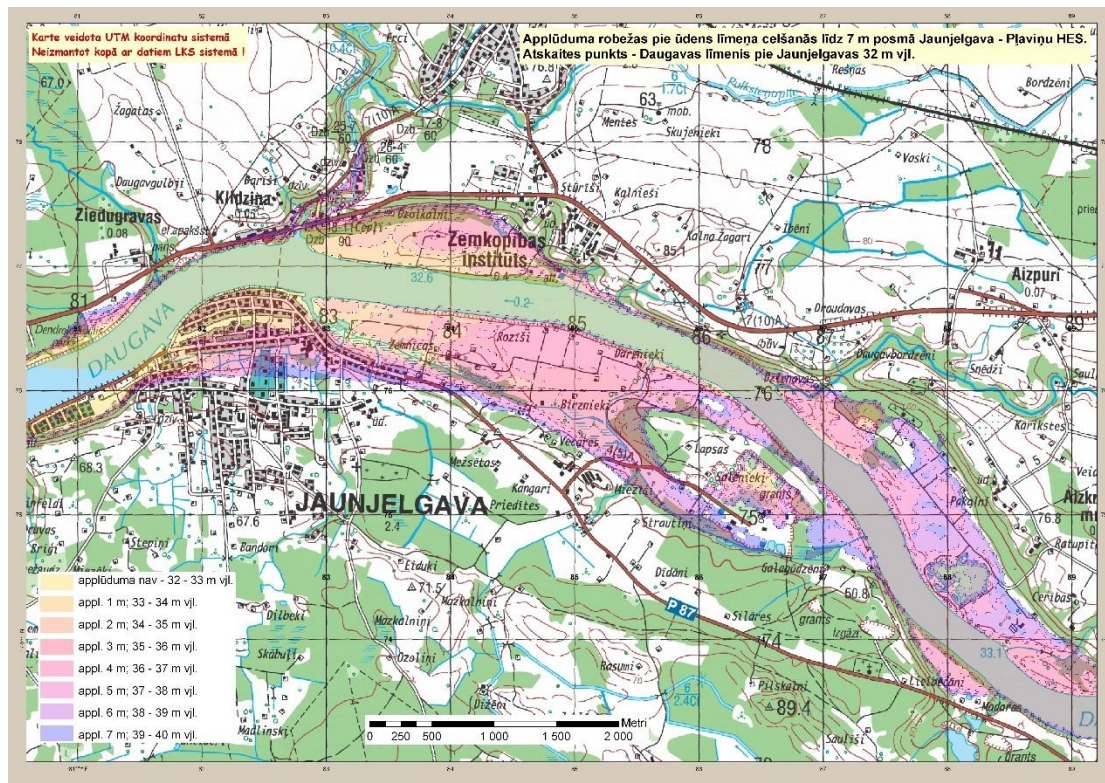
Zemāk attēlotas applūstošās teritorijas, kuriem potenciāli pastāv plūdu draudi. Koknesē un Neretā šādi draudi netiek identificēti.

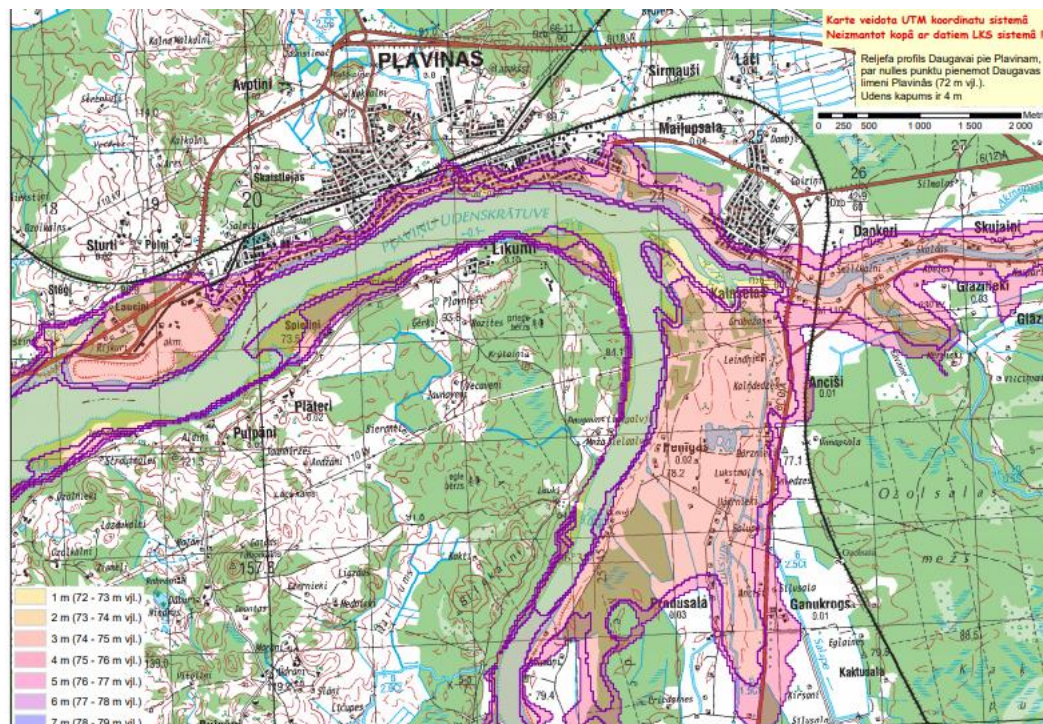
3.attēls. Applūstošās robežas pie ūdens līmeņa celšanās līdz 2m Jaunjelgava – Pļaviņu HES.

4.attēls. Applūstošās robežas pie ūdens līmeņa celšanās līdz 5m Pļaviņu HES augšdaļā

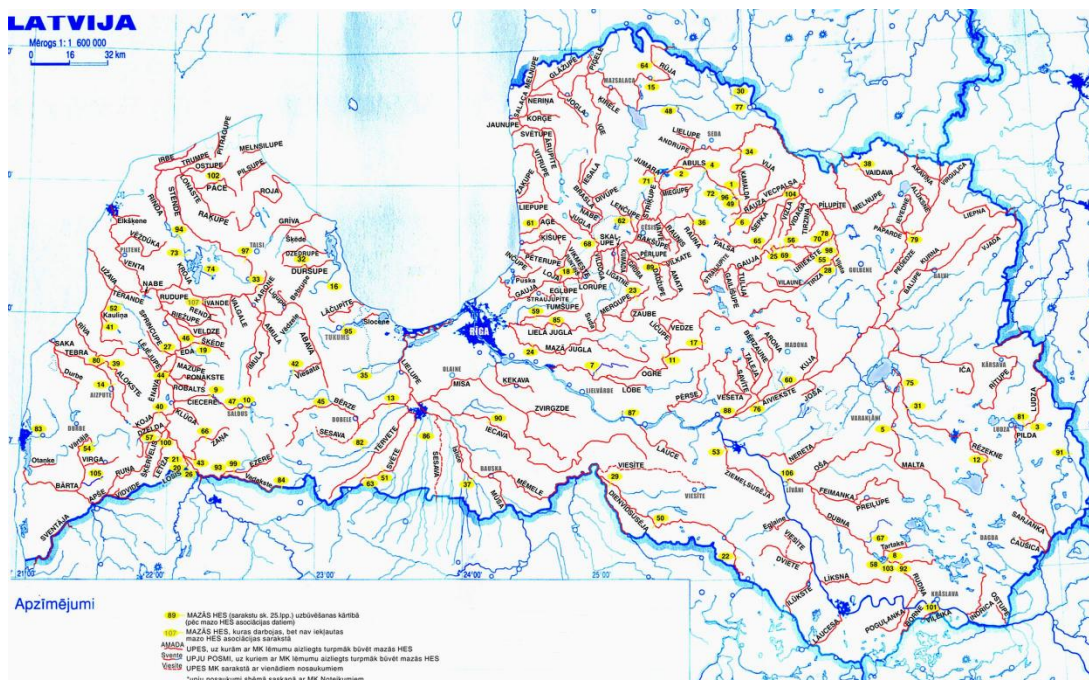
5.attēls. Applūstošās robežas pie ūdens līmeņa celšanās līdz 7m Jaunjelgava - Pļaviņu HES augšdaļā

6.attēls. Applūstošās robežas pie Pļaviņām 4m ūdens kāpums.

Hidrotehnisko būvju pārrāvumi vai to nepareiza ekspluatācija ir uzskatāma par otro plūdu risku radītāju, jo var nebūt atkarīgi tikai no meteoroloģiskajiem apstākļiem, bet arī no tehniskā stāvokļa. Atbilstoši mazo hidroelektrostaciju (turpmāk tekstā – HES)

7. attēlā redzams mazo HES izvietojums Latvijas teritorijā
[\[https://wwflv.awsassets.panda.org/downloads/hesu_karte.jpg\]](https://wwflv.awsassets.panda.org/downloads/hesu_karte.jpg)

7.attēls Mazo HES izvietojums Latvijas teritorijā

Aizkraukles novadā ir viena valsts nozīmes HES- Pļaviņu HES.

Pļaviņu HES ir pēc uzstādītās jaudas lielākā hidroelektrostacija Latvijā un Baltijā, kā arī ierindojas starp lielākajām hidroelektrostacijām Ziemeļeiropā. Pļaviņu HES ir lielākais elektroenerģijas ražotājs Latvijā, savukārt Baltijas reģionā tai ir nozīmīga loma enerģosistēmas stabilitātes nodrošināšanai.

Tabulā norādītas HES Aizkraukles novadā

Aizkraukles novada HES

Upes nosaukums	HES nosaukums	Atrašanās vieta	Īpašnieks/apsaimniekotājs	Atbildīgā persona
Daugava	Pļaviņu HES	Aizkraukle	AS "Latvenergo"	Tālr. 29487606
Dīvaļa	Skrīveru dzirnavu HES	Skrīveri	SIA "HESS"	Tālr. 22454773
Līču krātuve	"Līču HES"	Skrīveri	SIA "Hydro Power"	Tālr. 65055452
Dienvidsusēja	Neretas HES	Nereta	SIA Neretas dzirnavas	Tālr. 65232221 Tālr. 29496806
Dienvidsusēja	Neretas HES	Nereta	SIA Neretas dzirnavas	Tālr. 65232221 Tālr. 29496806

Dienvidsusēja	Ērberģes HES	Mazzalves	SIA “Ērberģes HES”	Tālr. 29272686
Dienvidsusēja	Grīvnieku	Mazzalve	SIA “GREV”	Tālr. 29458840
Veseta	Krievciema HES	Aiviekste		
Aiviekste	Spridzēnu HES	Aiviekstes pagasts	SIA “Spridzēnu HES”	Tālr. 6480600
Aiviekste	Vēžu HES	Aiviekstes pagasts	SIA “Vēžu Krāces”	Tālr. 64860600
Aiviekste	Vēžu HES 1	Aiviekstes pagasts	SIA “Vēžu Krāces”	Tālr. 64860600
Veseta	Krievciema HES	Aiviekstes pagasts	SIA “VIORA PLUSS”	Tālr. 27600600

HES ir noteiktas trīs drošuma klases. Atbilstoši Valsts prezidenta izsludinātajam un Saeimas pieņemtajam likumam “Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu” 3. panta 1. punktam, ir šādas HES hidrotehnisko būvju drošuma klases:

- A klase — būves, kuru avāriju rezultātā rodas draudi fiziskās personas dzīvībai un veselībai, tiek nodarīts būtisks zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un būtisks kaitējums videi;
- B klase — būves, kuru avāriju rezultātā nerodas draudi fiziskās personas dzīvībai un veselībai, bet tiek nodarīts zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un kaitējums videi;
- C klase — būves, kuru avāriju rezultātā nerodas draudi fiziskās personas dzīvībai un veselībai, bet zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un kaitējums videi ir nenozīmīgs.

Zemāk, tabulā apkopota informācija par HES drošības klasēm, jaudām un ekspluatācijas sākuma gadiem

HES raksturojošie rādītāji

HES nosaukums	HES jauda	Drošuma klase	Ekspluatācija
Pļaviņu HES	907,6 MW	A	1968. gads
Skrīveru dzirnavu HES	75 kW	C	Atjaunots 2001.gadā
Līču HES	110 kW	C	Jauna no 2013.gadā
Neretas HES	90 kW	B	Atjaunots 1999.gadā
Ērberģes dzirnavas	200 kW	C	1998.gads
Neretas	150 kW	B	1999.gads
Grīvnieku	600 kW	B	Jauna no 2002.gadā
Krievciema	175 kW	B	Jauna no 2001.gadā

Spridzēnu HES	1200 kW	B	2002. gads
Vēžu HES	990 kW	B	2014. gads
Vēžu Hes 1	990 kW	B	2020. gads
Krievciema HES	175 kW	B	2001. gads

Koknesē un Jaunjelgavā nav nevienas HES vai hidrotehniskās būves.

Vējuzplūdi:

- vēja darbības izraisītas ūdenstilpes līmeņa svārstības, kas rada tā paaugstināšanos pretvēja krastā;
- vējuzplūdi mēdz izraisīt nopietnus teritoriju applūdumus un radīt lielus materiālos zaudējumus;
- sevišķi bīstamas situācijas veidojas gadījumos, kad Ziemeļeiropu šķērso vairāki aktīvi cikloni, kuri nes vairākkārtēju rietumu vēju pastiprināšanos, veicinot ūdens pieplūdumu vispirms Rīgas jūras līcī, bet pēc tam arī upēs.

Plūdu prognozēšana, agrīnā brīdināšana un rīcības algoritms:

- plūdu prognožu un agrās brīdināšanas sistēma dod iespēju paredzēt hidroloģiskās parādības, kuras izraisa laikapstākļu izmaiņas;
- plūdu prognozes dod iespēju atbildīgajiem dienestiem paredzēt plūdu apmērus un veikt nepieciešamos sagatavošanās pasākumus, lai pasargātu apdraudēto teritoriju iedzīvotājus un lai tiktu nodarīti pēc iespējas mazāki materiālie zaudējumi īpašumiem, infrastruktūrai un kultūras mantojumam;
- plūdu prognožu un agrās brīdināšanas sistēmu uztur LVĢMC, sniedzot šādu informāciju:
- ikdienas noteces prognozes Daugavā;
- mēneša prognozes Daugavai (<https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/pludu-riska-informacijas-sistema>);
- ledus uzlūšanas sākuma prognoze pirmspalu periodā;
- pavasara palu maksimālo ūdens līmeņu prognoze;
- pavasara palu maksimālo caurplūdumu prognoze;
- pavasara palu maksimuma termiņu prognoze;

operatīvā informācija VUGD, NBS un AS “Latvenergo” plūdu draudu gadījumos, brīdinājumi nepieciešamības gadījumos (NBS, AS “Latvenergo”, VUGD, kas informē medijus un iedzīvotājus.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi palu, plūdu, vējuzplūdu gadījumā (**8. pielikums 3. tabula**).

Rīcība palu, plūdu, vējuzplūdu gadījumā: ja negaidīti sākušies plūdi un nav iespējams evakuēties un apdraudēta tava veselība vai dzīvība:

- zvani Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam – tālrunis **112**;
- pārvietojies uz ēkas augšējiem stāviem vai jumtu. Ja plūdi sākušies naktī, izmanto gaismas signālu, lai glābējiem signalizētu par savu atrašanās vietu;

- esi mierīgs, pārliecināts un rīkojies operatīvi, ja tuvākā apkārtnē un mājoklis var strauji applūst;
- operatīvie dienesti steigsies palīgā;
- aktīvā ledus iešanas laikā vai ledus sastrēgumu veidošanās vietās nekāp uz ledus.

Ja tiek saņemts brīdinājums par plūdiem:

- nekavējoties atrodi drošu vietu (pārvietojies uz augstāku vietu vai augstāku stāvu, vietai ir jāatrodas virs iespējamā applūšanas līmeņa);
- ja ir iespējams, tad evakuējies prom no bīstamās zonas;
- nemēģini pārvarēt (izbrist), pārpeldēt vai izbraukt cauri applūdušajai teritorijai;
- ja atrodi drošu vietā (virš iespējamās applūšanas līmeņa), paliec uz vietas un gaidi palīdzību.

Privātmājās:

- novērtē iespējamās apdraudējumus savam īpašumam (saimniecībai);
- lai samazinātu plūdu nodarītos materiālos zaudējumus, pārvieto mantas no pagrabtelpām un pirmajiem stāviem uz augšējiem stāviem vai bēniņiem, nostiprini pagalmā un mājas tuvumā esošus priekšmetus;
- sagatavo mantas, ko ņemsi līdzi evakuējoties, jo māja var applūst īsā laika brīdī;
- sagatavo evakuācijai izmantojamās transportlīdzekļus (automašīnas u. c.) un pieejamos peldošos līdzekļus (laivas, plostus u. c.);
- atstājot māju un saimniecības ēkas, atslēdz elektroenerģijas un gāzes padevi, vietējās apkures ierīces un iekārtas, aizver logus, durvis, lūkas un slēģus;
- lai novērstu iespējamo vides piesārņojumu un apdraudējumu cilvēku veselībai, izsūknē notekūdeņus un tualetes bedres;
- uz drošu vietu pārvieto dažādas ķīmiskās vielas un produktus, norobežo un izved atkritumus;
- evakuācijas gadījumā paziņo par to tuviniekiem.

Daudzdzīvokļu ēkā:

- novērtē iespējamās apdraudējumus;
- sagatavo mantas, ko ņemsi līdzi evakuējoties, jo māja var applūst īsā laika brīdī;
- sagatavo evakuācijai izmantojamās transportlīdzekļus (automašīnas u.c.) un pieejamos peldošos līdzekļus (laivas, plostus u.c.);
- atslēdz elektroiekārtas no strāvas (ja iespējams izslēdz elektrodrošinātājus), aizver logus, durvis;
- pārliecinies, ka ziņu saņēmumuši kaimiņos dzīvojošie cilvēki, gados veci cilvēki vai cilvēki ar redzes un dzirdes traucējumiem;
- iespēju robežās sniedz atbalstu gados veciem cilvēkiem vai cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem, lai arī viņi varētu droši evakuēties;
- evakuācijas gadījumā paziņo par to tuviniekiem;
- vērsies savā pašvaldībā un noskaidro, vai tavas ģimenes mājoklis atrodas plūdu apdraudētajā teritorijā (<https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes>);
- klausies meteorologu brīdinājumus un seko situācijas attīstībai sava mājokļa tuvumā, informē kaimiņus;

- noskaidro un saglabā savā mobilajā tālrunī un piezīmju grāmatiņā tālrunu numurus, uz kuriem jāzvana, lai ziņotu par plūdu sākšanos un saņemtu palīdzību, – Pašvaldības un operatīvo dienestu tālrunu numurus (piemēram, **112**);
- ja atrodies plūdu apdraudētā teritorijā, savlaicīgi parūpējies par veciem cilvēkiem, bērniem, invalīdiem un slimniekiem, atrodot viņiem šajā laikā drošāku mājvietu pie radiem vai draugiem;
- apzini vietu, kur nepieciešamības gadījumā evakuēt mājlopus, mājdzīvniekus un kā tos nodrošināt ar barību. Ja tādas iespējas nav, tad savlaicīgi vērsies pēc palīdzības savā Pašvaldībā;
- iepazīsties ar laika prognozi konkrētai dienai un tuvākajām dienām (ja plāno doties prom no mājām uz ilgāku laikposmu);
- sagatavo rīcības plānu savai mājsaimniecībai, tostarp mājdzīvniekiem, lai zinātu, ko darīt, kur doties un kas būs nepieciešams;
- sagatavo nepieciešamos pārtikas produktus (kas nebojājas) un ūdeni vairākām dienām, kā arī nepieciešamās saimniecības preces un apģērbu;
- rēķinies ar to, ka var nākties nekavējoties doties prom (evakuēties).

Iedzīvotāju brīdināšana

- Seko līdz atbildīgo dienestu mājaslapās:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – www.vugd.gov.lv;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – www.videscentrs.lv/gmc.lv.
- Mobilajā lietotnē - Aizkraukles novads vai 112 Latvija
- Seko līdz sociālajā tīklā *Facebook*:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
- VSIA “Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.
- Seko līdz sociālajā tīklā *X*:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – @ugunsdzeseji;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – @VSIA_LVGMC.
- Seko līdz sociālajā tīklā *Instagram* – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – ugunsdzēsēji.

Ja persona atsakās evakuēties no plūdu apdraudētās teritorijas, tā ar savu parakstu apliecina atteikumu atstāt savu īpašumu – skatīt 7. pielikums 2. veidlapa

Lietusgāzes, ilgstošas lietavas, pērkona negaiss un krusa, sniegs un putenis, apledoījums un slapja sniega nogulums, stiprs sals, karstums, sausums.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums

Lietus izraisīto ietekmi var raksturot divos dažādos mērogos:

ilgstošs periods (nedēļas līdz pat mēneši). Latvijā ilgstoša lietus raksturošanai un sabiedrības brīdināšanai izmanto nokrišņu daudzumu 12 stundu periodā, kā stipru lietu definējot apstākļus, ja šajā periodā nolīst 20–39 mm, ļoti stipru – 40–59 mm, bet bīstami jeb ekstremāli stipru – ja šādā periodā nolīst 60 mm un vairāk;

īslaicīgs, bet intensīvs lietus. Parasti tas tiek novērots gada siltajā sezonā, sevišķi vasarā, to bieži pavada pērkona negaiss, iespējama arī krusa. Šādos apstākļos īsā periodā nolīst liels nokrišņu daudzums, kuru nespēj uzsūkt augsne, kā arī tas nespēj notecēt uz ūdenstilpēm, sevišķi bīstamas situācijas veidojas pilsētvides apstākļos, kur zaļā zona, kas varētu uzsūkt ūdeni, ir ierobežota.

Lietusgāzes var tikt novērotas arī ļoti lokāli, piemēram, aptverot vien atsevišķu novada teritorijas apkaime. Vasaras sezonas lietusgāzes ik gadu Latvijā nodara lokālus postījumus, appludinot apdzīvotas vietas, izskalojot ceļus, kā arī nodarot postījumus infrastruktūrai.

Lietusgāžu klasifikācijai un sabiedrības brīdināšanai Latvijā tiek piemērots kritērijs – nokrišņu daudzums 3 stundu vai īsākā periodā.

Pērkona negaiss un krusa:

pērkona negaiss ir atmosfēras elektriskā parādība, kas parasti ir novērojama gada siltajā sezonā, bet ir iespējams jebkurā no gada mēnešiem. Tas veidojas gubu-lietus mākoņos, kad spēcīgas gaisa strāvas mākonī izraisa lietus lāšu un/vai krusas graudu savstarpēju berzi, radot elektriskās izlādes – zibeni;

no lielā siltuma daudzuma, kas izdalās zibens rezultātā, apkārtējais gaiss strauji izplešas, izraisot skaņu – pērkonu. Pērkona negaisu var pavadīt gan intensīvas lietugāzes, gan arī krasas vēja brāzmas un krusa;

atsevišķos gadījumos krusa var tikt novērota arī tad, ja nav pērkona negaiss.

Sniegs un putenis:

- sniegs un putenis kā ziemas laika parādības nozīmīgu ietekmi rada gan intensīvas vai ilgstošas snigšanas un putināšanas apstākļos, kad nozīmīgi pieaug sniega sega un tiek aizputināti ceļi, gan arī neierasti agras vai vēlas šo dabas parādību iestāšanās gadījumos, kad vēl nav iestājušies vai jau noslēgušies atbilstošie ceļu uzturēšanas apstākļi;

- klimata pārmaiņas ir ievērojami ietekmējušas sezonālā sniega pārklājumu un biezumu. Latvijas teritorijā kopumā tiek novērota vidējā sniega segas biezuma samazināšanās. Arī sezonas garums, kad tiek novēroti stabili sniega apstākļi, kļūst īsāks, tomēr ļoti agrīna vai vēlīna snigšana aizvien var tikt novērota;

Apledojums un slapja sniega nogulums:

- apledojums ir ziemas sezonas laika parādība, tas rodas, kad negatīvas temperatūras apstākļos veidojas intensīva migla, smidzina vai pat līst lietūs (tiek novērota atkala) un uz virsmām (ceļiem, ielām, trotuāriem u.c.) vai objektiem (vadiem, koku zariem u.c.) veidojas ledus kārtas. Ielas un trotuāri šādos apstākļos ļoti ātri kļūst slideni, bet uz vadiem un koku zariem izveidojies biezs apledojuma slānis var izraisīt to lūšanu.

Stiprs sals:

- ziemas periodā var iestāties stiprs sals, kas var apdraudēt cilvēku veselību un pat dzīvību, kā arī izraisīt tehnogēnus bojājumus – cauruļvadu un apkures sistēmas bojājumus, lauksaimniecības kultūru izsalšanu u.c. Sala ietekmi būtiski var palielināt stiprs vējš vai apstākļi, kad zemes virsmu neklāj sniegs – ir kailsals.

Karstums:

-karstuma viļņiem jeb ilgstošu nepārtraukta karstuma periodu biežuma un intensitātes pieaugumam arvien biežāk tiek pievērsta pastiprināta uzmanība, jo tie negatīvi ietekmē cilvēku veselību un mirstību, sevišķi vasarā;

- spēcīgi karstuma viļņi var izraisīt arī kultūraugu bojājumus, tūkstošiem nāves gadījumu no hipertermijas un plašus strāvas zudumus, jo masveidā tiek izmantoti gaisa kondicionieri un ventilatori.

Sausums:

-sausums ir apstākļi dabā, kad ilgāku laika periodu netiek novēroti nokrišņi. Sevišķi nelabvēlīgi apstākļi var veidoties, ja tas tiek novērots aktīvās veģetācijas periodā, vienlaikus iestājoties arī karstumam, – tad sausums būtiski ietekmē lauksaimniecību, kā arī mežsaimniecību.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi lietusgāzes, ilgstošu lietavu, pērkona negaisa un krusas, sniega un puteņa, apledojuma un slapja sniega noguluma, stipra sala, karstuma, sausuma gadījumā **(8. pielikums 4.tabula)**.

Ieteicamā rīcība lietusgāžu, ilgstošu lietavu, pērkona negaisa un krusas, sniega un puteņa, apledojuma un slapja sniega noguluma, stipra sala, karstuma, sausuma gadījumā.

Lietusgāzes un ilgstošas lietavas:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- ja ir iespējams, paliec vai uzturies telpās;
- ja atrodi ārā, meklē kur patverties (ēkā);

- izvairies no braukšanas ar mehanizētiem un nemehanizētiem transportlīdzekļiem vai piestāj malā spēcīgu lietusegāžu gadījumā.

Pērkona negaisa un lielgraudu krusas gadījumā:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- ja ir iespējams, paliec vai uzturies telpās;
- ja atrodi ārā, meklē kur patverties (ēkā);
- izvairies no braukšanas ar mehanizētiem un nemehanizētiem transportlīdzekļiem vai meklē, kur patverties ar transportu krusas gadījumā.

Spēcīga snigšana un putenis:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- ja ir iespējams, paliec vai uzturies telpās;
- ja atrodi ārā, meklē kur patverties (ēkā);
- izvairies no braukšanas ar mehanizētiem un nemehanizētiem transportlīdzekļiem vai piestāj malā spēcīgas snigšanas vai puteņa gadījumā.

Stiprs apledojums:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- ja ir iespējams, paliec vai uzturies telpās;
- ja atrodi ārā, pārvietojies lēni un prātīgi;
- pārvietojoties izvērtē maršrutu, lai pēc iespējas mazāk būtu koku, elektrības vadu un citu lietu, kas no sasaluma varētu lūzt un krist;
- izvairies no braukšanas ar mehanizētiem un nemehanizētiem transportlīdzekļiem, izvēlies piemērotu braukšanas ātrumu vai piestāj malā stipra apledojuma gadījumā.

Stiprs sals:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- paliec mājās vai uzturies telpās;
- ejot ārā, saģērbies atbilstoši laikapstākļiem (siltas un ērtas drēbes un apavi);
- pārvietojoties izvērtē maršrutu, lai pēc iespējas mazāk būtu koku, elektrības vadu un citu lietu, kas no sasaluma varētu lūzt un krist.

Karstums:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;

- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- centies atrasties vēdinātās/atdzesētās dzīvojamās un darba telpās. Dabisko vēdināšanu (atverot logus) vislabāk veikt vakarā, naktī. Dienas laikā aizvērt un aizklāt logus, lai samazinātu telpu sakaršanu;
- dodoties ārā, velc gaišas, vieglas, “elpojošas” drēbes. Lai nepieļautu galvas sakaršanu, lieto gaišu plāna auduma galvassegu;
- uzņem šķidrumu vairāk nekā parasti. Nelieto alkoholu, stipru kafiju un tēju, jo šie dzērieni pastiprina dehidratāciju – ķermeņa atūdeņošanos.

Liels sausums:

- nekurināt ugunscurus un neizmest izsmēkus mežos, pļavās un citur, kur var izcelties ugunsgrēks.

Iedzīvotāju brīdināšana un informēšana:

- seko līdz atbildīgo dienestu mājaslapās:
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – www.vugd.gov.lv;
VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – www.videscentrs.lv/gmc.lv;
- Mobilajā lietotnē - Aizkraukles novads vai 112 Latvija
- seko līdz sociālajā tīklā *Facebook*:
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”;
-seko līdz sociālajā tīklā *X*:
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – @ugunsdzeseji;
VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – @VSIA_LVGMC;
seko līdz sociālajā tīklā *Instagram* – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – ugunsdzeseji.

Vētras (vēja brāzmas), viesuļi, krasas vēja brāzmas

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums

Iedzīvotājus, tautsaimniecības objektus un citus objektus var apdraudēt vētra ar vēja ātrumu 25 m/s un vairāk, kas var radīt elektronisko sakaru līniju un elektrolīniju pārrāvumus, kontaktu un kabeļu bojājumus pilsētu elektrotransporta un elektrovilcienu līnijās. Var tikt sagrautas vai bojātas dzīvojamās mājas un ražošanas ēkas, izraisītas transporta avārijas, mežu postījumi, autoceļu un ielu aizsprostojumi (nogāzti koki, konstrukcijas). Atbilstoši Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra brīvpiekluves meteoroloģisko datu meklēšanas datubāzei (turpmāk tekstā – LVGMC), Skrīveru meteoroloģiskās stacijas datiem (tuvākā Aizkraukles novadam) no 2018. - 2020. gadam nav novērotas vēja brāzmas, kas pārsniedz 25 m/s.

Vētras gadījumā iespējami elektropadeves līniju, sakaru komunikāciju bojājumi, energopadeves un sakaru traucējumi, ūdens padeves traucējumi, koku nogāšanās uz

ceļu braucamās daļas, izraisītas transporta avārijas, būvju konstrukciju sagrūšana, jumta konstrukciju noraušana, ūdens līmeņa strauja paaugstināšanās. Negaisa laikā zibens var izraisīt ugunsgrēkus, kuri ātri attīstās un izplatās.

Vispārējā informācija par vētru (vēja brāzmu), viesuli, krasu vēja brāzmu:

- vētra ir ļoti stiprs vējš, kura summārais ātrums 10 minūšu laikā parasti sasniedz vismaz 24 m/s, bet vēja ātrums brāzmās var sasniegt 50 un pat 100 m/s lielu ātrumu;
- vētras laikā tieši vēja brāzmas izraisa lielākos postījumus. Vēja brāzmas ir raksturīgas piezemes gaisa plūsmai, jo tās izraisa berze;
- ekstremāls vēja ātrums ir tiešs drauds cilvēku dzīvībai un materiālajām vērtībām, tajā skaitā dažāda veida infrastruktūrai;
- kraso vēja brāzmu postījumi var būt lielāki nekā vēja postījumi gadījumos, kad vēja pastiprināšanās notiek pakāpeniski. Turklāt krasās vēja brāzmas pērkona negaisa laikā visbiežāk tiek novērotas vasaras sezonā, kad kokiem ir lapas, arī tas vēja ietekmi vēl vairāk palielina;
- tāpat lielu vēja ātrumu var saistīt arī ar netiešu ietekmi, piemēram, augstiem viļņiem, vējuzplūdiem, kā arī piekrastes eroziju, kas var radīt ekonomiskos zaudējumus;
- pēc vējlauzēm pasliktinās meža sanitārais stāvoklis, jo ievērojami pieaug kukaiņu masveida savairošanās risks. It īpaši bīstama ir egļu astoņzobu mizgrauža savairošanās.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi vētras (vēja brāzmu), viesuļa, krasu vēja brāzmu gadījumā (**8.pielikums 5. tabula**).

Rīcība vētras (vēja brāzmu), viesuļa, krasu vēja brāzmu gadījumā:

- klausies meteorologu brīdinājumus, seko situācijas attīstībai;
- ievēro dienestu, iestāžu norādījumus un ieteikumus;
- ja ir iespējams, paliec vai uzturies telpās.

Ko darīt, ja sākusies vētra (vēja brāzmas), viesulis, krasas vēja brāzmas un ja esi ēkā:

- atvieno no strāvas elektroierīces;
- nemazgā rokas, traukus, veļu, neej dušā;
- nekurini plīti vai krāsni;
- stingri aizver logus, durvis un bēniņu lūkas;
- neej pie logiem vai durvīm, neuzturies verandā, uz balkona vai lodžijas;
- neaizmirsti par ugunsdrošību. Ja vētras rezultātā ir radušies elektrības pārrāvumi, pārvietojoties pa māju, izmanto lukturīti. Neatstāj degošu sveci bez uzraudzības.

Ko darīt, ja sākusies vētra (vēja brāzmas), viesulis, krasas vēja brāzmas un ja esi ārpus telpām:

- patveries ēkā vai automašīnā. Ja esi automašīnā, atrodi drošu vietu, kur apstāties, paliec tajā, ieslēdz avārijas gaismas signālu;
- neuzturies un nenovieto transportlīdzekļus zem vientuļiem kokiem, celtniecības sastatnēm, reklāmas stendiem, elektropārvades līnijām;
- izvairies no patveršanās nojumē, sīku konstrukciju ēkās vai zem lieliem atsevišķi augošiem kokiem atklātā teritorijā;
- atrodies uz ūdens, mēģini nokļūt krastā un nekavējoties meklē patvērumu;
- vētras (vēja brāzmu), viesuļa, krasu vēja brāzmu gadījumā nemakšķerē vai nepeldies;
- nelieto lietussargu, tas apgrūtina redzamību, pastiprināti uztver vēja brāzmas un var savainot citus cilvēkus;
- neej pāri tiltiem, nepieciešamības gadījumā var zem tilta paslēpties un nogaidīt, līdz pāriet stiprās vēja brāzmas.

Kā sagatavoties vētrām (vēja brāzmām), viesuļiem, krasām vēja brāzmām:

- parūpējies, lai mobilais telefons būtu pilnībā uzlādēts, lai nepieciešamības gadījumā varētu izsaukt operatīvos dienestus pa tālruni **112**;
- sagatavo kabatas lukturīšus un pārliecinies, ka mājās ir baterijas, kuras ievietot radioaparātā. Elektrības pārrāvumu laikā radioaparāts būs tava vienīgā iespēja uzzināt par notikušo, kā arī operatīvo dienestu ieteikumus turpmākai rīcībai;
- daudzdzīvokļu māju iemītnieki ir aicināti pārliecināties par to, ka uz viņu balkoniem neatrodas lietas, kuras vējš var aizpūst, tādējādi apdraudot garāmgājēju veselību un dzīvību. Tās lietas, kuras nevar pārvietot uz iekštelpām, ir stingri jānostiprina;
- privātmāju un lauku iedzīvotājiem ir jāpārliecinās, ka viņu māju pagalmā visas vieglākās lietas ir piesietas vai nostiprinātas tā, ka vējš tās nevar aizpūst;
- ja nepieciešams novietot automašīnu, tad izvēlies vietu, kas nav zem kokiem vai tiešā to tuvumā;
- ēkās vai objektos, kur nav pieļaujami elektroapgādes pārtraukumi, īpašniekiem vajadzētu savlaicīgi izveidot pārvietojamo elektroenerģijas avotu pieslēguma vietas.

Elektrodrošība vētras laikā – ja uz mājas ir uzgāzies vēja nolauzts koks, kas vienlaikus arī traucē elektroapgādi, nekādā gadījumā netuvojies lūzuša koka bojātām vai pārrautām elektrolīnijām, bet nekavējoties sazinies ar AS “Sadales tīkls” Klientu servisu pa bezmaksas tālruni **8404** un informē par situāciju.

Kā rīkoties, ja pazūd elektrība:

- vispirms pārbaudi, vai nav izslēgušies drošinātāji;
- ja elektrības nav visā mājā, bet kaimiņos ir, sazinies ar mājas apsaimniekotāju;
- ja elektrība nav arī kaimiņmājās, sazinies ar AS “Sadales tīkls” Klientu servisu pa bezmaksas tālruni **8404**;
- ja ir nogāzušies koki, pārrauti vadi, notikusi avārija vai cits negadījums, zvani VUGD pa tālruni **112**. Visā valstī neatliekamo medicīnisko palīdzību var izsaukt, zvanot pa tālruni **113**;
- atslēgumus elektrotīklā ir iespējams apskatīt AS “Sadales tīkls” mājaslapas digitālajā kartē <https://karte.sadalestikls.lv/lv/atslegumi-elektrotikla>.

Iedzīvotāju brīdināšana un informēšana:

- seko līdz atbildīgo dienestu mājaslapās:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – www.vugd.gov.lv;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – www.videscentrs.lv/gmc.lv;
- Mobilajā lietotnē - Aizkraukles novads vai 112 Latvija
- seko līdz sociālajā tīklā *Facebook*:
 - Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
 - VSIA “Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”;
- seko līdz sociālajā tīklā *X*:
 - Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – @ugunsdzeseji;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – @VSIA_LVGMC;
- seko līdz sociālajā tīklā *Instagram* – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – ugunsdzeseji.

Meža un kūdras purvu ugunsgrēki

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums

- klimata pārmaiņu kontekstā ir prognozēts, ka sausuma un karstuma periodi nākotnē kļūs biežāki, kas palielina reģiona ugunsbīstamību mežos un kūdras purvos;
- par meža un purvu ugunsgrēka cēloni var būt apzināta vai neapzināta cilvēka darbība vai arī dabas stihija – sausums, karstums, zibens iedarbība;
- Latvijas meži aizņem ~ 3,4 miljonus ha un klāj 52% valsts teritorijas. Latvijā ir ~2,4 tūkstošu km² purvu, kas aizņem 3,8% no Latvijas teritorijas. No tiem tikai daļa tiek izmantota kā kūdras ieguves vietas;
- oglekļa monoksīds (tvana gāze) parasti ir visbīstamākā gāze, kas rodas ugunsgrēkā;
- ūdeņraža cianīds ir toksiskā gāze, kas rodas, ja deg pamesti slāpekli saturošie materiāli. Ūdeņraža cianīda daudzums palielinās, pieaugot degšanas temperatūrai;
- luoru saturošas vielas augstā temperatūrā izdala fluorūdeņradi;
- mežu un kūdras purvu ugunsgrēki ir vērtējami kā risks ar ļoti augstu varbūtību un nozīmīgām sekām – *nozīmīgs risks*, to realizēšanās gadījumā potenciāli

apdraudētajā teritorijā var iestāties nāves gadījumi, cilvēki var gūt traumas, kā arī paredzams kaitējums ekosistēmai, materiālie zaudējumi;

- iespējami cietušie, bojāgājušie vai cilvēku pārvietošana uz drošām teritorijām kā tiešo, tā arī pakārtoto risku (būtiski transporta negadījumi, industriāli negadījumi un infrastruktūras bojājumi) īstenošanās rezultātā;
- mežu ugunsbīstamības riska novērtējumam VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" ir izstrādāts un tiek pielietots indekss – mežu degamības rādītājs, kurš tiek aprēķināts, ņemot vērā gaisa temperatūru, mitrumu un nokrišņu daudzumu – jo augstāka gaisa temperatūra, sausāks gaiss un mazāks nokrišņu daudzums, jo straujāk pieaug ugunsbīstamības risks;
- tā klasifikācijai un sabiedrības brīdināšanai par ugunsbīstamības risku mežos tiek izmantoti šādi kritēriji:
 - augsta ugunsbīstamība, kad mežu degamības rādītājs sasniedz 4. klasi;
 - ļoti augsta ugunsbīstamība, kad mežu degamības rādītājs sasniedz 5. klasi;
 - ekstremāli augsta ugunsbīstamība, kad mežu degamības rādītājs sasniedz 5. klasi nedēļu un ilgāk vismaz 1/3 daļā no valsts teritorijas.

Meža un kūdras purvu ugunsgrēkiem piemīt arī pārrobežu izplatīšanās risks, kā rezultātā nepieciešama pārrobežu sadarbība katastrofas pārvarēšanai.

Meža ugunsdrošo laikposmu visā valsts teritorijā katru gadu nosaka Valsts meža dienests (turpmāk tekstā – VMD) ar rīkojumu. Aizkraukles novadā šī kārtība ir tāda pati. Meža ugunsdrošais laikposms atkarīgs no meteoroloģiskajiem apstākļiem un parasti ilgst no sniega nokušanas līdz rudens lietavām. Ugunsbīstamākās ir jaunaudzes un vidēja vecuma skujkoku audzes. Vietēja mēroga ārkārtas situāciju saistībā ar ilgstošu sausuma periodu un novada mežu augsto ugunsbīstamību vai sakarā ar konkrētu meža ugunsgrēku ierosina izsludināt VMD Sēlijas virsmežniecības Aizkraukles mežniecības (turpmāk tekstā – Aizkraukles mežniecība) mežzinis vai Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk tekstā – VUGD) teritoriālās struktūrvienības komandieris. Sēlijas virsmežniecības Aizkraukles mežniecības nodaļas adrese: Spīdolas iela 9, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101, tālrunis: 65123509. VUGD Aizkraukles posteņa adrese: Dārza iela 9, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101, tālrunis: 65124035.

Aizkrauklē meži aizņem ~32%, bet purvi ~14% no novada teritorijas, kopā sastādot ~46%.

Koknesē meži aizņem ~47%, bet purvi 4% no teritorijas, kopā sastādot ~51%.

Skrīveros meži aizņem ~41%, bet purvi 0,03% no teritorijas, kopā sastādot ~41,03%.

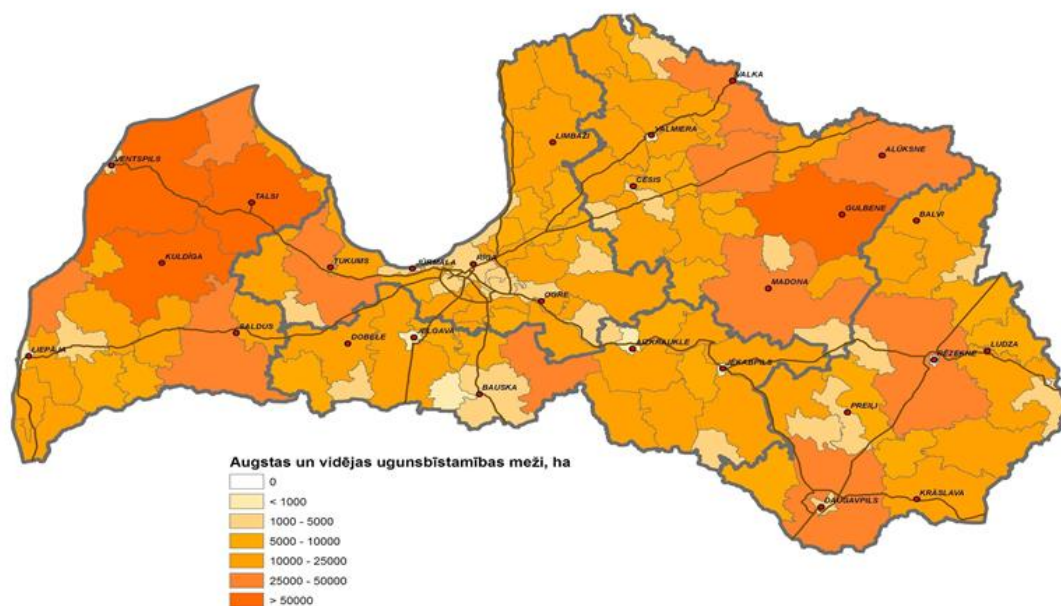
Neretā meži aizņem ~60%, bet purvi 4% no teritorijas, kopā sastādot ~64%.

Jaunjelgavā meži aizņem ~61%, bet purvi 3% no teritorijas, kopā sastādot ~64%.

Plaviņās meži aizņem ~54%, bet purvi 1% no teritorijas, kopā sastādot ~55%.

Zemāk, 8. attēlā, norādītas teritorijas ar paaugstinātu ugunsbīstamību (I - III ugunsbīstamības klases).

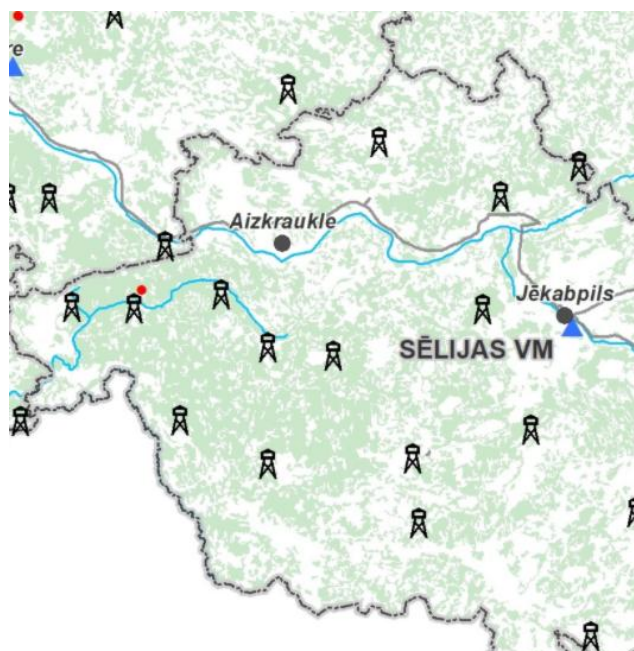
Aizkraukles novadā valsts ugunsdrošības uzraudzību mežos un meža zemēs, kā arī ugunsgrēku ierobežošanu veic Sēlijas virsmežniecība.

8.attēls. Teritorijas ar paaugstinātu ugunsbīstamību (I - III ugunsbīstamības klases mežu sadalījums)

Meža ugunsnedrošajā laikposmā ugunsgrēku atklāšanai tiek izmantoti ugunsnovērošanas torņus.

Zemāk, 9. attēlā, norādīti izmantotie ugunsnovērošanas torņi Aizkraukles novadā.

9. attēls. Ugunsnovērošanas torņu izvietojums Aizkraukles novadā [VMD Sēlijas virsmežniecība]

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumu, ugunsgrēka ierobežošanas un likvidācijas darbus mežā un meža zemēs līdz VUGD struktūrvienības ierašanās

brīdim, vada VMD atbildīgā amatpersona. Praksē dzēšanas darbu vadītājs arī pēc VUGD struktūrvienības ierašanās ir VMD atbildīgā amatpersona un viņa norādījumi ir saistoši iesaistītajām VUGD amatpersonām.

Kā liecina statistika, valstī līdz 80% no visiem mežu ugunsgrēkiem tiek atklāti un operatīvi likvidēti tā, ka ugunsgrēkā cietusī platība nepārsniedz 0,5 ha. Lielu mežu ugunsgrēku dzēšana ir darbietilpīgs un ilgstošs process, kas var turpināties vairākas diennaktis un pat nedēļas. Šādos gadījumos var tikt izsludināta ārkārtas situācija.

Ugunsgrēka ierobežošanai un likvidēšanai jāiesaista cilvēkresursi, transportlīdzekļi (buldozeri, ekskavatori u.c.) energoresursi, sakaru līdzekļi u.c. Pēc meža ugunsgrēka likvidācijas ugunsgrēka vietas uzraudzību veic meža īpašnieks (valdītājs).

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi meža un kūdras purva ugunsgrēka gadījumā (**8. pielikums 6. tabula**).

Epidēmija, pandēmija

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums

- epidēmija ir infekcijas slimības izplatīšanās tādos apmēros, kas pārsniedz konkrētai teritorijai raksturīgu saslimstības līmeni, vai arī slimības parādīšanās un intensīva izplatīšanās teritorijā, kurā iepriekš tā nav reģistrēta (Epidemioloģiskās drošības likuma 1. panta 6. punkts);
- atkarībā no infekcijas slimības īpatnībām un izplatīšanās apstākļiem epidēmijas var atšķirties pēc intensitātes saslimušo skaita ziņā, ģeogrāfiskās izplatības, skarto iedzīvotāju grupu loka un norises ilguma;
- infekcijas slimības izplatības īpatnības ir atkarīgas no daudziem faktoriem, tostarp iedzīvotāju imunitātes, t. sk. vakcinācijas aptveres, dzīves apstākļiem un sanitārās kultūras līmeņa, gadalaika (dažām infekcijas slimībām raksturīga sezonālitate), ģeogrāfiskajām un klimatiskajām joslām, klimata pārmaiņām, kā arī veikto pretepidēmijas pasākumu efektivitātes;
- epidēmiju un pandēmiju iespējamība palielinās situācijās, ja, piemēram, ir notikusi dabas katastrofa vai militārs iebrukums, kad lielam cilvēku skaitam ir nepieciešama izmitināšana, medicīniskā palīdzība vai īpaša aprūpe;
- evakuācijas laikā, masveida izmitināšanas vietās un citur, kur lielā daudzumā uzturas un pulcējas cilvēki, pastāv labvēlīgi apstākļi infekcijas slimību izplatībai;
- paaugstinātu epidēmijas risku nosaka vides piesārņojums (piemēram, plūdi), tīra dzeramā ūdens, drošas pārtikas, higiēnas preču un individuālo aizsardzības līdzekļu (sejas masku) trūkums, kā arī nepietiekamas zināšanas un informācija par infekcijas slimību profilaksi;
- infekcijas slimību ieviešanas un izplatīšanās risku palielina arī starptautiski masveida pasākumi;
- tāpat epidēmijas un pandēmijas draudi var rasties infekcijas pārrobežu pārnesšanas gadījumā;
- nepietiekama infekcijas slimību atklāšana un ziņošana par šiem gadījumiem, laboratoriskās diagnostikas trūkums apgrūtina un aizkavē uzliesmojumu

atklāšanu un pretepidēmijas pasākumu īstenošanu, kas arī varētu veicināt situācijas saasināšanos un epidēmijas izplatīšanos;

- visātrāk un visplašāk sabiedrību var skart infekcijas slimības, kas izplatās ar gaisu-pilienu. Sīkie pilieni, kas izdalās no augšējiem elpošanas ceļiem, arī sarunas, klepus vai šķaudīšanas laikā, var nonākt cita cilvēka elpceļos, tādējādi gaisa-pilienu ceļš ir visizplatītākais apskatāmās infekcijas pārvešanas veids;
- Covid-19 pandēmija ir radījusi milzīgu negatīvu ietekmi uz ģeopolitiku, sabiedrības veselību, ekonomiku, izglītību un sociālo un kultūras sfēru visā pasaulē. Covid-19 kā nāves pamatcēlonis vai veicinošais faktors ir identificēts 939 gadījumos 2020. gadā (3,3 % no visiem nāves gadījumiem), 5490 gadījumos 2021. gadā (16 % no visiem nāves gadījumiem) un 2752 gadījumos 2022. gadā (9,1 % no visiem nāves gadījumiem). Pasaules Veselības organizācijas ekspertu grupa 04.05.2023. izvērtēja pašreizējo epidemioloģisko situāciju un, uzsverot, ka Covid-19 pandēmija joprojām turpinās, secināja, ka tomēr priekšnoteikumi starptautiskas nozīmes ārkārtas situācijai sabiedrības veselības jomā vairs nepastāv, un tāpēc tā tika atcelta. Eksperti uzskata, ka ja nenotiks būtiskas SARS-CoV-2 izmaiņas, Covid-19 epidēmijas aktivizācija visticamāk turpināsies sezonāli. Vienlaikus epidēmijas risks saglabājas ar gripas strauju izplatīšanos – vidēji gripas sezonas laikā 3000 pacienti tiek hospitalizēti saistībā ar gripu un gripas izraisītu pneimoniju, bet ārstēšanu ambulatori saņem ap 50 000 pacientu. Lielākais nāves gadījumus skaits tiek reģistrēts nedēļās, kad ir augstākā gripas epidēmijas intensitāte. Pandēmiskā gripas vīrusa izplatīšanās gadījumā saslimušo un mirušo skaits var ievērojami pieaugt;
- epidēmijas vai pandēmijas iestāšanās gadījumā tās radīts apdraudējums (seku līmenis) vērtējams kā augsts, jo būtiski tiek noslogota veselības nozares kapacitāte, kā arī liela strādājošo skaita saslimšana vai darba nespēja, aprūpējot saslimušos bērnus, var ietekmēt citu sabiedrībai svarīgo pakalpojumu nodrošināšanu, piemēram, ūdensapgādi, elektroapgādi, reaģēšanu uz ugunsgrēkiem, glābšanas darbiem un citiem ar drošību saistītiem pasākumiem. Vērā ņemama ir arī paaugstinātā mirstība;
- Covid-19 un gripas infekcijas izplatīšanās novēršanai ir pieejams efektīvs profilakses līdzeklis – vakcinācija, kas ievērojami mazina epidēmijas negatīvo ietekmi. Papildus tam ir nozīmīga cilvēku informēšana par profilakses un pretepidēmijas nefarmaceitiskiem profilakses pasākumiem: distancēšanās, sejas maskas un respiratori, telpu ventilācija un vēdināšana, roku higiēna. Integrēta un efektīva epidemioloģiskā uzraudzība ir būtiska, lai savlaicīgi atklātu infekciju izplatības pieaugumu un pielāgotu pretepidēmijas pasākumus atbilstoši epidēmijas attīstībai un mazinātu tās negatīvās sekas.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi epidēmijas, pandēmijas gadījumā (**8. pielikums 7. tabula**).

Epizootijas

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- epizootijas ir dzīvnieku infekcijas slimības, kurām raksturīga dzīvnieku masveida saslimšana un tās rada lielus ekonomiskos zaudējumus, ierobežo tirdzniecību ar dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produkciju. Tās ir, piemēram, Āfrikas cūku mēris, klasiskais cūku mēris, mutes un nagu sērga, putnu gripa u. c;
- konstatējot epizootijas uzliesmojumu, skartās novietnes dzīvnieki pakļauti nogalināšanai, savukārt noteiktā teritorijā ap skarto novietni tiek piemēroti dažādi ierobežojumi un papildus kontroles pasākumi;
- konstatējot epizootijas uzliesmojumu savvaļas dzīvniekiem, tiek noteikti ierobežojumi un slimības kontroles pasākumi gan slimības apkarošanai un uzraudzībai attiecīgajā savvaļas dzīvnieku populācijā, gan lauksaimniecības dzīvnieku novietnēm, atkarībā no konkrētās slimības un skartās dzīvnieku sugas;
- slimības uzraudzības un apkarošanas pasākumus veic valsts kompetentās iestādes;
- epizootiju izplatību ietekmē inficētu savvaļas dzīvnieku migrācija, inficētu lauksaimniecības dzīvnieku pārvietošana vai dzīvnieku izcelsmes produktu, kas iegūti no inficētiem dzīvniekiem, aprīte. Risku rada arī dažādu dzīvnieku nelegāla pārvietošana;
- epizootija tiek novērtēta ar vidēju risku.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi epizootijas gadījumā (**8. pielikums 8. tabula**)

Epifitotijas

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- epifitotijas ir strauja augiem kaitīgo organismu (augu slimības vai kaitēkļu invāzijas) izplatīšanās, kā rezultātā rodas meža koku, kultūraugu un citu augu masveida saslimšana vai strauja bojāeja;
- lai cīnītos ar šiem uzliesmojumiem, tiek noteikta norobežotā teritorija, kas sastāv no inficētās zonas un buferzonas. Norobežotajā teritorijā tiek piemēroti dažādi fitosanitārie pasākumi, kuri vērsti uz to, lai pēc iespējas ātrāk ierobežotu organisma tālāku izplatīšanos vai pilnībā to iznīcinātu;
- masveida kukaiņu savairošanās mežaudzēs novērojama pēc ugunsgrēkiem, plūdiem, vējgāzēm, kad mežaudzes koki ir novājināti. Īpaši bīstams ir egļu astopzobu mizgrauzis;
- kukaiņu masveida savairošanās risks vērtējams, kā nozīmīgs, jo tā iestāšanās gadījumā rodas būtiski zaudējumi meža nozarei, kas savukārt ietekmē ekonomiku. Ņemot vērā klimata pārmaiņas savairošanās risks var palielināties tuvāko gadu laikā;
- epifitotijas risks ir vērtējams kā nozīmīgs un tās iestāšanās gadījumā var rasties būtiski zaudējumi lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, kas var

ietekmēt valsts ekonomiku un starptautisko tirdzniecību. Ņemot vērā klimata pārmaiņas epifitotijas risks var palielināties tuvāko gadu laikā.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi epifitotijas gadījumā (**8. pielikums 9. tabula**).

Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- bīstamo ķīmisko vielu noplūde – ražošanas tehnoloģisko procesu būtiski bojājumi, tilpņu, cauruļvadu vai bīstamo vielu pārvadāšanas līdzekļu bojājumi, kas noveduši pie bīstamo vielu noplūdes tādos daudzumos, kas apdraud cilvēku, dzīvnieku veselību un dzīvību, kā arī rada postījumus apkārtējai videi;
- ņemot vērā, ka Latvijā ir plaša rūpniecība ar ķīmiskām vielām, tika izstrādāti MK 21.01.2021. noteikumi Nr. 46 “Paaugstinātās bīstamības objektu saraksts”, kuros objekti tiek klasificēti kategorijās pēc bīstamības;
- aaugstinātās bīstamības objektu sarakstā ir iekļauti dažādi, t. sk. privātpersonām piederoši, paaugstinātās bīstamības objekti;
- īstamo ķīmisko vielu noplūde objektā var izraisīt cilvēku upurus, apdraudēt cilvēku dzīvību vai veselību, kā arī radīt kaitējumu videi un lielus materiālos zaudējumus;
- bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā ir vērtējama kā notikums ar vidēju risku.

Bīstamo vielu noplūde var notikt no stacionāriem objektiem. Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 568 “Paaugstinātās bīstamības objektu saraksts” un Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā norādītajam avārijas risku objektu sarakstam, Aizkraukles novadā atrodas paaugstinātās bīstamības objekti, kuriem ir piemērojamas MK noteikumu Nr. 131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" prasības. Kā stacionārus bīstamus objektus var uzskatīt degvielas uzpildes stacijas (DUS) un gāzes uzpildes stacijas (GUS). Atbilstoši “Paaugstinātās bīstamības objektu sarakstam” un citai pieejamai informācijai, zemāk tabulā uzskaitītas DUS un GUS.

Paaugstinātās bīstamības objektu saraksts

Objekta Nosaukums,kategorija	Atrašanās vieta	Vienlaicīgi saražotā enerģija vai uzglabātais degvielas daudzums, tonnas
AS "Latvenergo" Pļaviņu HES A kategorija	Enerģētiķu iela 2, Aizkraukle, Aizkraukles novads, 65110352, 65110309	Hidroelektrostacija 907,6 MW
AS "VIRŠI-A" degvielas noliktava "Avoti" B kategorija	"Avoti", Druvas iela 8, Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads, 65133673	Naftas produkti – līdz 5042,3

AS "VIRŠI-A" degvielas uzpildes stacija "Virši" C kategorija	Kalna iela 19, Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads,	Naftas produkti – līdz 307,39
SIA "Astarte nafta" degvielas uzpildes stacija Nr. 11 "Koknese" C kategorija	1905. gada iela 14a, Koknese, Aizkraukles novads	Naftas produkti – līdz 87, sašķidrinātās naftas gāzes – līdz 3
AS "VIRŠI-A" degvielas uzpildes stacija "Bebri" C kategorija	"Dīķmalas", Vecbebri, Bebri pagasts, Aizkraukles novads, 65133677	Naftas produkti – līdz 76,94
AS "VIRŠI-A" degvielas uzpildes stacija "Skrīveri" C kategorija	"Zemkopības institūts 2A", Zemkopības institūts, Aizkraukles novads, 65197262	Naftas produkti – līdz 59,76, sašķidrinātās naftas gāzes – līdz 4,20
AS "VIRŠI-A" degvielas uzpildes stacija "Sērene" C kategorija	"Kālgali", Sērenes pagasts, Aizkraukles novads, 65133692	Naftas produkti – līdz 74,7, sašķidrinātās naftas gāzes – līdz 5,54
AS "Viada Baltija" degvielas/gāzes uzpildes stacija "Pļaviņas" C kategorija	Pie apvedceļa, Aiviekstes pagasts, Aizkraukles novads, 67301522	Naftas produkti – līdz 53,49, sašķidrinātās naftas gāzes – līdz 6,26
SIA "Astarte nafta" degvielas uzpildes stacija Nr. 31 "Pļaviņas" C kategorija	"Oliņkalns", Stukmaņi, Klintaines pagasts, Aizkraukles novads	Naftas produkti – līdz 109, sašķidrinātās naftas gāzes – līdz 7,5

[<https://likumi.lv/ta/id/320469-paaugstinatas-bistamibas-objektu-saraksts>]

Iespējamās avārijas DUS un GUS saistītas ar degvielas/gāzes noplūdi tvertņu uzpildīšanas laikā, tvaiku/gāzes sprādzienbīstamu koncentrāciju veidošanos gaisā un tvaiku/gāzes gaisa maisījuma aizdegšanos. Tvaiku/gāzu maisījuma aizdegšanos var izsaukt elektroinstalāciju un iekārtu bojājumi, ugunsdrošības prasību neievērošana objektā, zibens izlāde, ugunsgrēki blakus esošajās teritorijās un tīši bojājumi (terorisms). Tvaiku/gāzes gaisa maisījuma eksplozijas gadījumā tuvumā esošās ēkas var tikt sagrautas vai daļēji bojātas, cilvēkiem iespējami ausu bungādiņu bojājumi, savainojumi no lidojošām šķembām un pat letāls iznākums.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi bīstamo ķīmisko vielu noplūdes objektā gadījumā (**8. pielikums 10. tabula**).

Avārija naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- Latvijā tranzīta un loģistikas sistēmā ietilpst maģistrālais naftas produktu cauruļvads (cauruļvada garums Latvijas teritorijā – 340 km);
- maģistrālā naftas produktu cauruļvada avārija – ar naftas produktu cauruļvadu izmantošanu saistīts notikums, kurš radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus

un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus;

- maģistrālā naftas produktu cauruļvada avārija var notikt dažādu iemeslu dēļ, piemēram, cauruļvada tīša bojāšana, naftas produktu cauruļvada nolietojums, naftas produktu cauruļvada bojājums dabas katastrofas (plūdi, ugunsgrēks) ietekmē, terora akts, cilvēciskā faktora radītā kļūda;
- naftas produktu noplūdes rezultātā var rasties grunts un ūdenstilpju piesārņojums, kā arī var tikt nodarīti lieli zaudējumi infrastruktūrai.
- **avāriju risks, kas saistīts ar maģistrālā naftas produktu cauruļvada lietošanu, Aizkraukles novadā nepastāv, jo nav maģistrālā naftas produktu cauruļvada;**
- Aizkraukles novadu neapdraud ārpus valsts esošie bīstamie objekti, tādi kā Baltkrievijas Republikas Novopolockas pilsētas ķīmisko un naftas produktu pārstrādes uzņēmumi un Lietuvas Republikas teritorijā, Latvijas robežas tuvumā, izvietotie Mažeīķu naftas pārstrādes rūpnīca un Butiņģes naftas produktu termināls

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi avārijas naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā gadījumā (**8. pielikums 11. tabula**).

Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- Latvijā dabasgāzes apgādes sistēmu veido dabasgāzes pārvades, krātuves un sadales sistēmas (skatīt attēlu zemāk).

- dabasgāzes pārvades sistēma sastāv no cauruļvadu sistēmas, tās kopējais garums Latvijas teritorijā ir 1188 km un tās maksimālais darba spiediens var sasniegt līdz 55 bar, ar visiem pārvades funkciju veikšanai nepieciešamajiem objektiem, t. sk. 40 gāzes regulēšanas stacijām, 2 gāzes regulēšanas mezgliem un gāzes mērīšanas stacijas;
- dabasgāzes pārvades sistēmas (maģistrāliem) cauruļvadiem pēc katriem 20–25 km ir ierīkoti krāni, kas nodrošina dabasgāzes plūsmas vadību;
- dabasgāzes krātuves sistēma sastāv no Inčukalna pazemes gāzes krātuves, kuru izmanto dabasgāzes uzglabāšanai;
- Inčukalna pazemes gāzes krātuve ir izvietota Krimuldas pagastā, pazemes krātuve aizņem teritoriju no Vangažiem līdz Siguldai un tās kopēja ietilpība ir 4,5 miljardi m³ gāzes;
- dabasgāzes sadales sistēma – dabasgāzes cauruļvadu sistēma ar visiem sadales funkciju veikšanai nepieciešamajiem objektiem, kurus izmanto dabasgāzes transportēšanai no dabasgāzes pārvades sistēmas līdz lietotāja sistēmas piederības robežai;
- avārija dabasgāzes apgādes sistēmā vērtējama kā notikums ar nozīmīgu risku. Dabasgāzes noplūdes gadījumā var rasties sprādzienbīstama gāzes koncentrācija, kas tālāk var novest pie gāzes mākoņa uzliesmojuma (sprādziena) un ugunsgrēka, kā rezultātā var rasties ēku un būvju sagruvumi, meža un kūdras purvu ugunsgrēki, traucējumi siltumapgādes sistēmu un ražošanas procesu darbībā.

Aizkrauklē izmanto dabas gāzi, ko saņem no maģistrālā gāzes vada Rīga - Daugavpils (izbūvēts 1987. gadā) ar atzaru līdz Aizkraukles gāzes sadales stacijai Aizkraukles pagasta "Jaunbērziņos". Aizkraukles pilsēta Latvijas dabas gāzes apgādes sistēmai pievienota 1991.gadā. Sadales vadu garums pilsētā ir 21,9 km.

Koknesē ir pieejama gāzes apgāde, kas ir viena no priekšrocībām. Tā tiek nodrošināta no maģistrālā gāzesvada Rīga – Daugavpils (DN 500 mm) caur gāzes regulēšanas staciju “Koknese” un “Vecbebrī”. Pašvaldībā atrodas arī augstā, vidējā un zemā spiediena sadales gāzesvadi un to iekārtas.

Skrīveru teritoriju šķērso maģistrālais dabas gāzes vads Rīga – Daugavpils (izbūvēts 1987. gadā) un gāzes vada atzars uz Aizkraukles novadu ar spiedienu līdz 55 bar. .

Neretā Jaunjelgavā, Skrīveros un Pļaviņās centralizētas dabas gāzes apgādes nav.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi avārijas dabasgāzes apgādes sistēmās gadījumā (**8. pielikums 12. tabula**).

Radiācijas avārijas

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Vispārējā informācija par radiāciju un tās monitoringu:

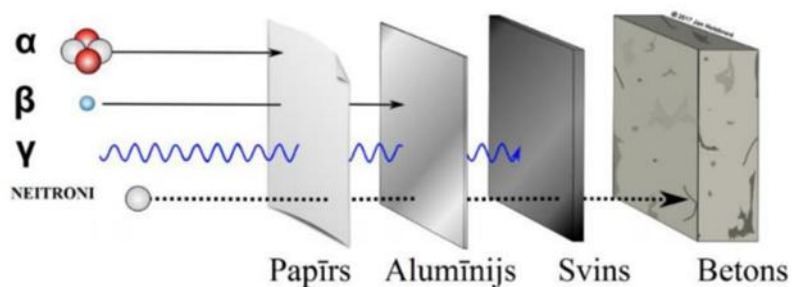
- jonizējošais starojums – enerģija, ko ražo dabīgie un cilvēka radītie radioaktīvie materiāli;

- jonizējošais starojums ir enerģijas plūsma daļiņu vai elektromagnētisko viļņu veidā.

Radiācijas veidi:

- *alfa* (α) starojums;
- *beta* (β) starojums ;
- *gamma* (γ)starojums.

Dažādu starojuma veidu caurspiešanās spējas

Radiācijas bīstamības zīmes zemāk attēlos:

Brīdinājuma zīme "Radioaktīva viela vai jonizējošs starojums"

No 2007. gada izmantojamais jaunais radiācijas bīstamības simbols

Trīs dažādu kategoriju uzlīmes radioaktīvo materiālu iepakojumiem

Radiācijas piesārņojums pārtikā un dzeramajā ūdenī:

- radiācijas avārijas gadījumā radiācijas piesārņojums var nonākt pārtikā un dzeramajā ūdenī;

- radioaktīvo vielu noplūde, kas ilgst no dienas līdz nedēļai, var izraisīt “karsto punktu” veidošanos, kur nogulsņējas īpaši liels daudzums radioaktīvā piesārņojuma. Tas var izraisīt arī pārtikas, piena, lietusūdens un dzīvnieku barības piesārņojumu;
- pārtikai un dzērieniem, kas atvērti atstāti atklātā vietā, uz virsmas var būt nosēdušies radioaktīvi putekļi, kas ir kaitīgi organismam;
- kamēr nav veiktas dzeramā krāna ūdens pārbaudes, tikai ūdens pudelēs ir garantēti drošs. Tāpat ir būtiski ņemt vērā, ka ūdens vārīšana neattīra to no radioaktīva materiāla, taču tā attīra ūdeni no mikroorganismiem.

Radiācijas monitorings:

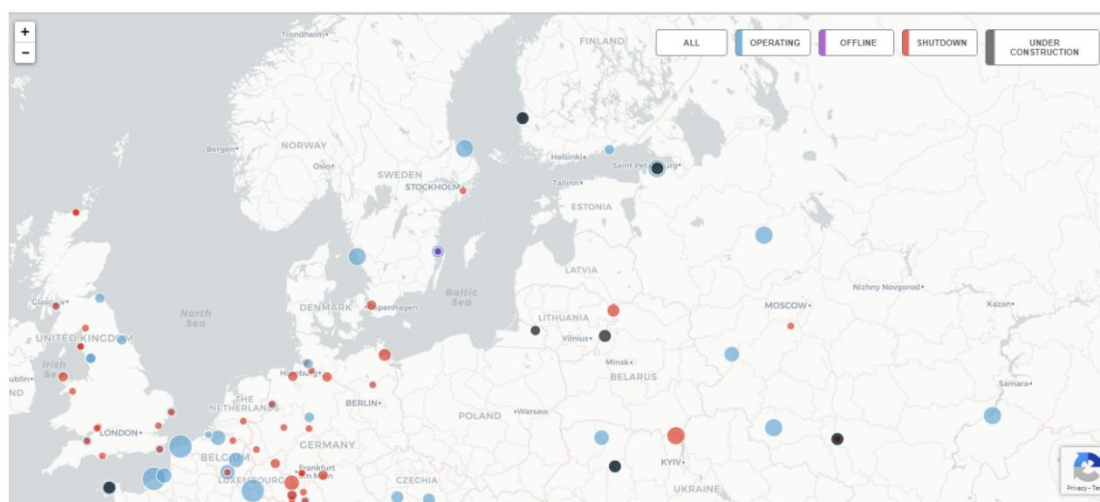
- radiācijas līmeņa nepārtrauktu novērošanu Latvijā tiešsaistes (*on-line*) režīmā veic 20 stacionāras spektrometriskās monitoringa stacijas;
- stacionārās spektrometriskās monitoringa stacijas nodrošina apkārtējās vides (fona) *gamma* starojuma dozas jaudas un spektru mērījumus. Mērījumi tiek veikti ar 10 minūšu intervālu;
- mērījumu rezultāti pieejami Valsts vides dienesta mājaslapā (<https://ims-web.vvd.gov.lv/measuring-overview/daily/dose-rate/table.html>);
- dati automātiski tiek apkopoti un analizēti datubāzē, nosakot *gamma* starojuma dozas jaudu, kuras mērvienība ir nSv/h (nanozīverti stundā). Informācija par *gamma* starojuma dozas jaudu regulāri tiek nosūtīta EURDEP (*European Radiological Data Exchange Platform*) datubāzei, kurā pieejami Eiropas valstu *gamma* monitoringa dati. Ar plašāku informāciju iespējams iepazīties EURDEP publiskajā tīmekļvietnes (<https://remap.jrc.ec.europa.eu/>) sadaļā *Public EURDEP MAP*;
- iestāžu, dienestu, organizāciju u.c. atbildības un rīcības pasākumi ar jonizējošo starojumu (radiācijas) saistītās avārijās un negadījumos. Valsts vides dienesta

Radiācijas drošības centrs (VVD RDC):

- nodrošina kodolnegadījumu izziņošanas 24 stundu operatīvo gatavību, veic sakaru punkta funkcijas saskaņā ar Konvenciju par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, izmantojot Eiropas Komisijas radiācijas avāriju apziņošanas sistēmu ECURIE (*European Community Urgent Radiological Information Exchange*);
- vajadzības gadījumā organizē VVD RDC operatīvās reaģēšanas vienības iesaisti;
- veic saņemtās informācijas par radiācijas situāciju un tās iespējamo attīstību novērtēšanu un atbilstoši savai kompetencei sniedz ieteikumus atbildīgajiem dienestiem;
- veic radioaktīvā piesārņojuma un jonizējošā starojuma līmeņa noteikšanu, radiācijas situācijas novērošanu, atbilstoši savai kompetencei apkopo informāciju par avārijas zonā iesaistīto institūciju un komersantu veiktajiem pasākumiem, veic radiācijas situācijas attīstības prognozēšanu, rekomendāciju izstrādāšanu aizsardzības pasākumu ieviešanai, radiācijas drošības pasākumu izpildes uzraudzību radiācijas avārijas zonā;

- nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas VUGD par Krīzes vadības padomes (turpmāk – KVP) sasaukšanu un informē KVP priekšsēdētāju par nepieciešamību izsludināt sistēmas atbilstošās gatavības pakāpes izsludināšanu;
- kopā ar LVĢMC un sadarbībā ar VUGD, PVD un pašvaldībām organizē un veic radiācijas avārijā cietušo iedzīvotāju, ēku, ceļu, tehnikas un lauksaimniecības dzīvnieku, mājas (telpas) dzīvnieku, sporta, darba un atrakciju dzīvnieku dezaktivāciju, ja:
- vides radioaktīvais piesārņojums pārsniedz normatīvajos aktos noteikto līmeni;
- jonizējošā starojuma doza iedzīvotājiem ir lielāka par 5 mSv/gadā;
- veic apziņošanu saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu un sniedz informāciju KVP priekšsēdētājam, sagatavo nepieciešamo informāciju plašsaziņas līdzekļiem;
- veic informācijas apmaiņu ar citām valstīm un starptautiskām organizācijām radiācijas situācijas attīstības un iespējamo seku novērtēšanā, kā arī informē starptautiskās organizācijas un valstis par radīto varbūtējo radiācijas kaitējumu;
- nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas vai ieteikumus par plānoto masu pasākumu uzsākšanu un atcelšanu, darba pārtraukšanu iestādēs, kas atrodas neatliekamo aizsardzības pasākumu plānošanas zonā un nav iesaistītas avārijas seku likvidēšanā;
- saņemot ziņojumu vai konstatējot attiecīgu gadījumu, kas var izraisīt starptautiskas nozīmes sabiedrības veselības apdraudējumu, ziņo NMP dienestam;
- nepieciešamības gadījumā un pēc KVP lēmuma vēršas pēc palīdzības Starptautiskajā atomenerģijas aģentūrā gadījumos, kad ir cietušie, kuru saņemtais jonizējošais starojums un apstarošanās pazīmes liecina, ka to medicīniskā aprūpe Latvijā nav iespējama.

Zemāk attēlā atomelektrostacijas Eiropā (pašlaik darbojas, slēgtas un tiek būvētas) [<https://www.carbonbrief.org/mapped-the-worlds-nuclear-power-plants>]

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi radiācijas avārijas gadījumā (**8. pielikums 13. tabula**)

Rīcība radioaktīvā piesārņojuma gadījumā:

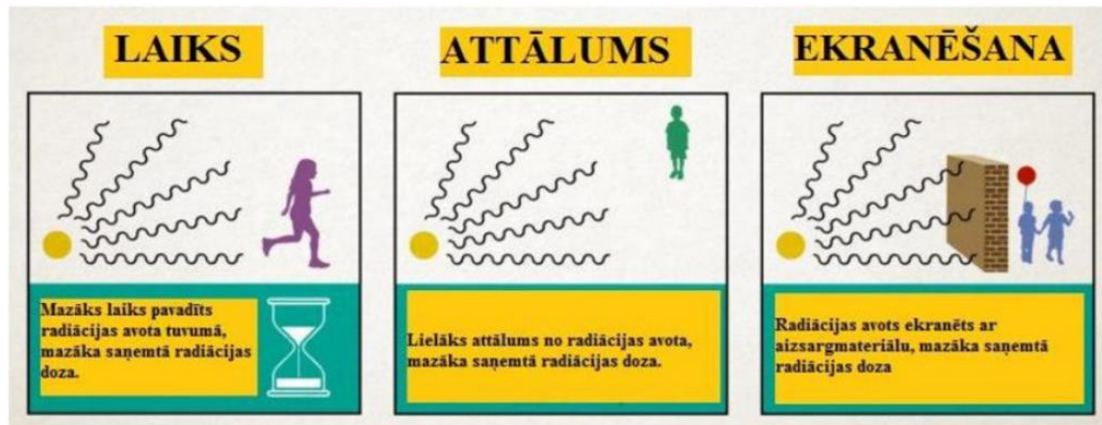
- izdzirdot trauksmes sirēnu, ieslēdz Latvijas Televīziju un Latvijas Radio, kur tevi informēs par radioaktīvo piesārņojumu, tā draudiem un nepieciešamo turpmāko rīcību;
- ja notikusi radiācijas avārija un tu esi ārpus telpām, dodies iekšā telpās;
- ja brauc ar automašīnu un notikusi radiācijas avārija, apstājies un meklē patvērumu ēkā.

Ja esi bijis ārpus telpām:

- novelc drēbes, ieliec tās polietilēna maisiņā un to noslēdz;
- rūpīgi nomazgājies dušā ar lielu daudzumu silta ūdens, izmantojot ziepes un mīkstu beržamo sūkli, centies nesavainot ādu;
- spēcīgi berzējot, izmazgā matus;
- izskalo mutes dobumu ar tīru ūdeni;
- mazgāšanos atkārto 2–3 reizes;
- izvairies no mazgāšanās līdzekļu vai to putu iekļūšanas acīs un mutē.

Ja notikusi radiācijas avārija un tu atrodi ēkā:

- aizver ārdurvis, iekšdurvis, logus un visas iespējamās atveres, lai gaiss no ārpuses neieplūst telpās;
- noslēdz vai izslēdz ventilāciju, gaisa kondicionierus, aiztaisi ar līmlenti, plēvi vai alumīnija foliju atveres nosūces mehānismiem virtuvē, vannas istabā un citās telpās;
- aiztaisi atveres zem durvīm ar mitriem dvieļiem vai plēvi un līmlenti;
- ej uz telpu, kas atrodas virs zemes līmeņa un kurai ir vismazāk atveru uz ārpusi;
- sagatavo dzeramā ūdens krājumus slēgtos traukos;
- pārtiku turi noslēgtos iepakojumos, ūdeni pudelēs, neatvērtas sulas pakās, limonādes bundžās u.c., kā arī neapstrādātu ēdienu, kas atradies ledusskapī, ir droši lietot uzturā;
- sagatavo pieejamos elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļus – sejas apsējus (vājā citronskābes šķīdumā samērcētas vates un marles maskas), respiratorus, gāzmaskas, kā arī blīva auduma drēbes, apmetņus, cimds, zābakus;
- atkarībā no situācijas ne vienmēr iedzīvotāji var tikt pārvietoti vai evakuēti;
- palikšana iekštelpās dažkārt ir vislabākais veids, kā samazināt radiācijas iedarbību ārkārtas situācijā;
- ēku sienas var sniegt būtisku aizsardzību no starojuma, un ātra nokļūšana un palikšana telpās avārijas situācijā var ievērojami samazināt tavu saņemto dozu vai pat glābt tavu dzīvību;
- laiks, attālums un ekranēšanas darbības (barjeras izmantošana) samazina starojuma iedarbību uz cilvēka ķermeni (skatīt attēlu zemāk):

- aizsardzība ar laiku: samazinot uzturēšanās laiku jonizējošā starojuma avota tuvumā divas reizes, arī saņemtā doza samazināsies divas reizes;
- aizsardzība ar attālumu: attālinoties no jonizējošā starojuma avota, radiācijas doza strauji samazinās;
- aizsardzība ar ekranēšanu: svina, betona vai ūdens slānis nodrošina aizsardzību no *gamma* stariem.

Iedzīvotāju brīdināšana un informēšana:

- seko līdzī atbildīgo dienestu mājaslapās:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – www.vugd.gov.lv;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – www.videscentrs.lv;
- Mobilajā lietotnē - Aizkraukles novads vai 112 Latvija
- seko līdzī sociālajā tīklā *Facebook*:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
- VSIA “Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”
- seko līdzī sociālajā tīklā *X*:
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – @ugunsdzeseji;
- VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” – @VSIA_LVGMC;
- seko līdzī sociālajā tīklā *Instagram* – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests – ugunsdzeseji.

Bioloģisko vielu negadījumi

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Bioloģisko vielu negadījumi – negadījumi, kurus rada tā saucamie “bioloģiskie aģenti”.

Ir zināmi vairāk nekā 200 dažādu bioloģisko aģentu, kas var izraisīt infekcijas slimības, alerģijas un saindēšanos.

Bioloģiskās vielas ir bioloģiskie aģenti – mikroorganismi (vienas šūnas vai bezšūnu organismi, kas spēj vairoties vai pārnest ģenētisko materiālu), arī ģenētiski pārveidoti mikroorganismi, šūnu kultūras (laboratorijas apstākļos izaudzētas šūnas, kurām ir daudzšūnu organisma izcelsme) un cilvēka endoparazīti, kuri var būt infekcijas slimību izraisītāji vai kuri var izraisīt invāziju, alerģiju vai saindēšanos, vai kuru dēļ cilvēks var kļūt par slimības izraisītāja nēsātāju.

Bioloģisko vielu negadījums ir vērtējams kā notikums ar maznozīmīgu risku, tā iestāšanās gadījumā var tikt skarts liels skaits cilvēku, kas var būtiski ietekmēt kopējo valsts saimniecisko darbību un ekonomiku.

Bioloģisko vielu (aģentu) izplatība var notikt netīši (piemēram, incidenta rezultātā laboratorijā vai pārvadājot infekcijas slimību izraisītājus starp laboratorijām) un tīši, jo bioloģiskie aģenti ir izvēles ieroči.

Kaut gan bioterorisma iespējamība Latvijā nav liela, tomēr bioloģiskā aģenta tīšai izmantošanai var būt graujoša ietekme uz sabiedrisko dzīvi.

Visticamāk, ka bioloģiskie aģenti noziedzīgā nolūkā varētu tikt izmantoti slēptā veidā. Šādos gadījumos incidenta sākumā nekas neliecina par uzbrukumu, bioloģiskais aģents tiek izplatīts ar tādu ierīci vai metodi, kas neļauj šo izplatīšanu pamanīt, cilvēki nezina to, ka ir eksponēti, slimības pazīmes parādās vēlāk – pēc inkubācijas perioda.

Šādus incidentus var atklāt veselības aprūpes darbinieki, sniedzot medicīnisko palīdzību saslimušajiem un Slimību profilakses un kontroles centra epidemiologi, veicot epidemioloģisko uzraudzību.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi bioloģisko vielu negadījuma gadījumā **(8. pielikums 14. tabula)**.

Ugunsgrēki

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Ugunsgrēks ir nekontrolēta degšana (liesmas, gruzdēšana, sarkankvēle) ārpus speciāli paredzētās vietas, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, rada materiālos zaudējumus un kaitējumu videi.

Galvenie ugunsgrēku iespējamie cēloņi ir neuzmanīga apiešanās ar uguni, bojātas elektroierīces vai nepareiza to ekspluatācija, tīša dedzināšana, bojāta apkures sistēma vai tās nepareiza ekspluatācija, bērnu rotaļas ar uguni un citi iemesli.

Ugunsgrēka izraisīto seku apjoms ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kur būtiskākie seku mazināšanas nosacījumi ir reaģēšanas laiks un atbilstoša rīcība. Ugunsgrēka izraisītās sekas var palielināties, ņemot vērā pirmo reaģētāju tehnisko un cilvēkresursu trūkumu.

Ugunsgrēks ir vērtējams kā notikums ar vidēju risku.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi ugunsgrēka gadījumā **(8. pielikums 15. tabula)**.

Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Ostu un jūras hidrotehniskās būves ir hidrotehniskās un navigācijas būves jūrā, ostās, kuģu būves uzņēmumos un kuģojamās ūdenstecēs un ūdenstilpēs, kurās noteiktas speciālas prasības kuģošanai.

Katastrofa, kura ir saistīta ar avāriju un negadījumu ostas un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs, ir notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus.

Avārija vai negadījums ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs novērtēts kā notikums bez riska, jo Aizkraukles novadā nav ostu un jūras hidrotehnisko inženierbūvju.

Aizkraukles novadā šāds apdraudējums nepastāv, jo nav ostu un jūras hidrotehnisko inženierbūvju.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi avārijas vai negadījumu ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs gadījumā **(8. pielikums 16. tabula)**

Dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes hidrobūve

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Daugavas HES kaskādes darbības mērķis ir izmantojot ūdens enerģiju ražot elektroenerģiju, nepieļaujot vai novēršot HES ēku statiskās noturības zudumu; par Daugavas HES pārrāvuma iemeslu var būt hidrotehnisko būvju nepareiza ekspluatācija, terora akts vai zemestrīce;

Daugavas HES pārrāvuma risks tiek vērtēts kā nozīmīgs, izraisot sekas ar ievērojamu cilvēku upuru skaitu, appludinot Daugavas akvatorijam piegulošās sauszemes teritorijas un nodarot kaitējumu ekosistēmai, kā arī izraisot vispārīgus traucējumus iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai (elektrības piegādes traucējumi, veselības aprūpes traucējumi, pārtikas un dzeramā ūdens piegādes traucējumi, siltuma un dzeramā ūdens piegādes traucējumi, notekūdeņu sistēmas bojājumi un citi).

Kā būtiskus seku mazināšanas pasākumus Daugavas HES pārrāvumu gadījumā var minēt Daugavas HES lejteces ūdenskrātuvju ūdens līmeņa samazināšanu un savlaicīgi veiktu cilvēku agrīno brīdināšanu apdraudētajās teritorijās.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumu – Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes hidrobūve – gadījumā (**8. pielikums 17. tabula**).

Pārvades un sadales elektrotīklu bojājumi.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- elektroenerģijas patērētājiem, iedzīvotājiem un saimnieciskās darbības veicējiem elektroapgādi no elektroenerģijas ražotājiem nodrošina elektrotīklu infrastruktūra;
- elektrotīklu sadali Latvijā nodrošina AS “Sadales tīkls”, kas no augstsprieguma (330–110 kV) pārvades līnijām sadala videsprieguma līnijas (6–20 kV) un zemsprieguma līnijas (0,23–1,00 kV), sniedzot elektroenerģijas piegādes pakalpojumu vairāk nekā 1,1 miljonam elektroenerģijas sadales sistēmas lietotāju objektiem, ar savu pakalpojumu aptverot 99 % Latvijas teritorijas;
- sadales elektrotīkla kopgarums ir aptuveni 94 000 km, no kuriem aptuveni 45 tūkstoši jeb 48 % ir izbūvēti kailvadu gaisvadu līniju veidā, kas pakļautas tiešai laikapstākļu ietekmei.
- lai samazinātu sadales elektrotīkla bojājumu riska iestāšanos, tiek veikta gan elektrotīkla pakāpeniska pārbūve, gan regulārie elektroietaišu uzturēšanas pasākumi.
- kopš 2011. gada kailvadu elektrolīniju īpatsvars kopējā sadales elektrotīkla kopgarumā ir samazināts par 16 % (no 64 % 2011. gadā līdz 48 % 2018. gadā), elektrotīklu pārbūvē izmantojot tādus tehniskos risinājumus kā kabeļlīniju, izolēto vadu, gaisvadu piekarkabeļu izbūvi, kas būtiski samazina elektrotīkla atkarību no laikapstākļu ietekmes;
- bojājumi augstsprieguma līnijās (110 kV un 330 kV) ir novērojami reti, taču sadales tīklos (≤ 20 kV) elektrotīklu bojājumu tiek novēroti katru gadu dažādu hidrometeoroloģisko apstākļu dēļ, piemēram, vētras, zibens, plūdi, apledojums u. c.
- pārvades elektrotīklu bojājums tiek novērtēts kā notikums ar nozīmīgu risku, sadales elektrotīklu bojājums tiek novērtēts kā notikums ar vidēju risku.
- būtiski elektrotīklu bojājumi var atstāt negatīvu ietekmi uz iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanu – elektroapgādi, kas var radīt kaskādes veida reakciju uz citu pamatvajadzību nodrošināšanu – ūdensapgādi, siltumapgādi, sakaru nodrošinājumu, drošību un veselības aprūpi, tādēļ elektroapgādes traucējumu seku līmenis tiek novērtēts tā, ka tas var radīt smagas sekas.
- ilgstoša elektroapgādes pārtrūkuma gadījumā tiek ietekmēti ražošanas objekti, komunālie uzņēmumi, publisko elektronisko sakaru tīkli, radio un televīzijas pakalpojumi, kas rezultējas ar būtiskiem zaudējumiem

tautsaimniecībai un rada draudus valsts iedzīvotāju labklājībai un veselībai.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi pārvades un sadales elektrotīklu bojājumu gadījumā (**8. pielikums 18. tabula**).

Būvju sabrukums

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Ēku/būvju sabrukšana ir apdraudējums, kas var izraisīt cilvēku upurus, nodarīt kaitējumu cilvēku veselībai, nodarīt materiālos zaudējumus, kaitējumu videi, var tikt bojātas inženierkomunikācijas (gāzes apgāde, elektroapgāde, siltumapgāde, ūdensapgāde).

Ēku/būvju sabrukšanu var izraisīt:

- sprādziens;
- dabas katastrofas (piemēram, ļoti stipra vētra, plūdi, zemestrīce);
- būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu neievērošana (piemēram, neatbilstoša būvmateriālu kvalitāte, nepareizs inženiertehniskais risinājums), būvju, ēku vai būvkonstrukciju tehniskais nolietojums;
- terora akts;
- citi faktori, kas var ietekmēt būvju un ēku nestspēju un noturību (piemēram, ugunsgrēks, citu būvdarbu veikšana blakus ēkai vai būvei, apjomīgu priekšmetu ietriekšanās ēkā vai būvē, bīstamo ķīmisko vielu iedarbība, avārija maģistrālajos vai sadales ūdensapgādes cauruļvados, karš vai militārs iebrukums).

Vienlaikus šāds notikums var izraisīt plašu sabiedrisko rezonansi, kas var pārtapt sabiedriskās nekārtībās. Aizkraukles novada būvniecību uzrauga Aizkraukles būvvalde. Būvniecības valsts kontroles birojs (turpmāk tekstā – BVKB) nodrošina būvju pieņemšanu ekspluatācijā:

ja tā ir publiska būve, kurā vienlaicīgi var uzturēties vairāk par 100 cilvēkiem; būvei piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums;

būvniecības iesniedzējs ir pašvaldība un būvdarbu līgumcena ir 1,5 miljoni eiro vai lielāka.

Pēc pieejamās informācijas Aizkraukles novadā pēdējo gadu laikā nav sabrukušas ēkas un būves, kurās būtu cietuši cilvēki.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi būves sabrukuma gadījumā (**8. pielikums 19. tabula**).

Rīcība būvju sabrukuma gadījumā

Ja atrodies ēkā/būvē, kura ir sabrukusi, un vari pārvietoties:

- zvani VUGD 112:

- sagatavojies atbildēt uz jautājumiem;
- nosauc precīzu adresi vai apraksti notikuma vietu;
- īsi pastāsti, kas ir noticis;
- centies par negadījumu atcerēties visu pēc iespējas precīzāk;
- pēc dispečera lūguma nosauc savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru;
- **atceries**, nepārtrauc sarunu pirmais;
- saglabā mieru un atbildi uz dispečera jautājumiem;
- ja iespējams, dodies ārā no ēkas/būves uz drošu vietu, tālāk no sabrukušās ēkas/būves;
- pārvietojies gar nesošajām ēkas/būves sienām, kāpņu telpas iekšpusi;
- pārvietojoties aizsargā galvu ar kādu platāku priekšmetu (grāmata, mape u. c.), ja to nav iespējams nodrošināt, tad – ar roku;
- izvairies no šķēršļiem vai mēģini tos pārvarēt pārvietošanās laikā;
- esi gatavs, ka var notikt atkārtoti sagrūvumi;
- ja nevari izklūt no ēkas, tad paliec visdrošākajā vietā pie nesošajām ēkas/būves konstrukcijām un gaidi palīdzību;
- neizmanto sabrukušas kāpnes un citas konstrukcijas, kas izskatās nedrošas;
- nelieto atklātu uguni (svēces, sērkokļi, šķiltavas), jo ēkā, iespējams, ir noplūdusi gāze, tā vietā izmanto apgaismes lukturi.

Ja esi iesprostots zem ēkas/būves konstrukcijām:

- zvani VUGD **112**;
- sagatavojies atbildēt uz jautājumiem:
- nosauc precīzu adresi vai apraksti notikuma vietu;
- īsi pastāsti, kas ir noticis;
- centies par negadījumu atcerēties visu pēc iespējas precīzāk;
- pēc dispečera lūguma nosauc savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru;
 - **atceries**, nepārtrauc sarunu pirmais;
 - saglabā mieru un atbildi uz dispečera jautājumiem;
 - netērē savu enerģiju – nekliedz un lieki nekusties;
 - ja iespējams, aizsedz muti ar drēbes gabalu, lai mazinātu putekļu ieelpošanu;
- regulāri mēģini klauvēt pie konstrukcijām, komunikāciju caurulēm, tā radot skaņu un brīdinot par savu atrašanās vietu;
- ieslēdz savu mobilo tālruni uz īsu laiku un tad atkal slēdz ārā, lai taupītu akumulatoru, jo tā radioviļņi palīdz izsekot tevi.
- Pazīmes, kas var liecināt par būves sabrukšanu:
 - ēkas zemākie stāvi sāk plaisāt vai ir dzirdamas dīvainas skaņas (plaisāšana, krakšķēšana u. tml.);
 - logi un durvis sāk deformēties un tos ir grūti attaisīt un aiztaisīt;
 - ēkas kolonnas sāk grūt;
 - uz ēkas/būves kolonnām parādās tīklveida plaisas vai starpstāvi un grīdas pēkšņi paliek nokareni;
 - jūti asu gāzes, dūmu smaku ar vēja plūsmu;

- nepārtraukti ir dzirdami sprādzieni.

Ja tiek konstatētas iepriekšminētās pazīmes:

- paziņo to apkārtējiem, skaļi kliedzot vai nospiežot tuvāko ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmas manuālo pogu (skatīt attēlu zemāk);

- zvani VUGD **112**, nosauc adresi un informē par iespējamu ēkas/būves sabrukšanu;
- pēc iespējas ātrāk centies pamest ēku/būvi.

Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem, kuģa uzskriešana uz sēkļa, kuģu sadursme, pasažieru kuģu katastrofa.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Ņemot vērā, ka Baltijas jūra ir sekla, daļēji slēgta jūra ar intensīvu satiksmes noslogojumu visā reģionā, jebkura veida kuģa vai citas iekārtas negadījums jūrā var radīt katastrofāla apjoma sekas gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.

Kuģošanas ceļš, kas tiek izmantots nonākšanai Rīgā un Rīgas jūras līča mazajās ostās, ietver gan Rīgas jūras līci, gan Irbes jūras šaurumu, kas riska izvērtēšanas aspektā ir bīstamākā vieta Latvijas teritoriālās jūras ūdeņos.

Irbes jūras šaurumu izmanto arī kuģi, lai nokļūtu Igaunijas ostās Rīgas jūras līcī.

Notiekot liela apjoma bīstamo ķīmisko vielu noplūdei jūrā vai Latvijas piekrastes tiešā tuvumā, ja to neizdodas efektīvi likvidēt, paredzami būtiski zaudējumi jūras vides resursiem, zvejniecības nozarei, tūrisma nozarei, sabiedrības interesēm (piemēram, zvejošanas aizliegums, pludmales slēgšana u. tml.).

Par bīstamo ķīmisko vielu noplūdes jūrā cēloni var būt kuģu sadursme, kuģa uzsēšanās uz sēkļa, kuģa korpusa bojājumi, kuģa apkalpes kļūda, kravas pazaudēšana.

Pamatojoties uz intensīvo kuģu noslogojumu reģionā un noplūdes rezultātā iespējamo seku apjomu, bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem ir vērtējama kā notikums ar nozīmīgu risku.

Kuģa uzskriešana uz sēkļa jūrā ir atkarīga no vairākiem faktoriem – kuģošanas intensitātes, navigācijas kļūdas un laikpistākļiem.

Uzskriešana uz sēkļa ir viens no statistiski visbiežākajiem jūras negadījumiem. Visbīstamākās sekas kuģa uzskriešanai uz sēkļa ir saistītas ar bīstamo ķīmisko vielu noplūdi.

Kuģa nonākšanas uz sēkļa risks ir maznozīmīgs

Divu kuģu sadursmes cēloņi ir vienādi ar kuģa uzskriešanas uz sēkļa cēloņiem. Atšķirībā no kuģa uzskriešanas uz sēkļa sekām, divu kuģu sadursmes sekas ir ievērojamākas, jo sadursme var notikt tālāk no krasta, kā rezultātā palīdzības sniegšanas laiks palielinās un kuģi var nogrimt korpusa bojājumu gadījumā.

Divu kuģu sadursmes risks ir maznozīmīgs.

Kā potenciāli visbīstamākais incidenta veids ar vislielāko iespējamo cietušo un upuru skaitu ir pasažieru kuģa ugunsgrēks.

Ugunsgrēks uz pasažiera kuģa tā uzbūves dēļ var radīt apdraudējumu cilvēku veselībai un dzīvībai, tas saistīts ar nosmakšanas un saindēšanās riskiem, kā arī nosalšanas un noslīkšanas riskiem.

Šāda scenārija attīstības gadījumā ļoti liela nozīme ir kuģa apkalpes gatavībai adekvāti reaģēt un pārvaldīt situāciju.

Nozīmīgs ir kuģa iekārtu, tajā skaitā glābšanas un evakuācijas līdzekļu, tehniskais stāvoklis, kā arī apkalpes gatavība tos efektīvi izmantot.

Pastāv virkne citu iespējamo cēloņu (nelaimes gadījumi vai incidenti), kas rada apdraudējumu pasažieru kuģiem, piemēram, uzskriešana uz sēkļa, tehniska rakstura bojājumi, kas ietekmē navigācijas spēju vai korpusa hermētiskumu, sadursme ar citu kuģi u. Tml.

Pasažieru kuģa uzskriešana uz sēkļa, kuģu sadursme vai pasažieru kuģu ugunsgrēka risks tiek vērtēts kā nozīmīgs risks.

Aizkraukles novadā bīstamo vielu noplūde no kuģiem, kuģu uzskriešana uz sēkļiem, kuģu sadursmes, pasažieru kuģa katastrofas gadījumi nepastāv izņemot mazo kuģošanas līdzekļu avārijas un nelaimes gadījumus.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi ķīmisko vielu noplūdes no kuģiem, kuģa uzskriešanas uz sēkļa, kuģu sadursmes, pasažieru kuģa katastrofas gadījumā (8. pielikums 20. tabula).

Autotransporta avārija.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Autotransporta avārija – negadījums, kurā iesaistīts vismaz viens transportlīdzeklis un kā rezultātā ir liels cietušo vai bojāgājušo skaits, kā arī nodarīti būtiski zaudējumi fiziskās vai juridiskās personas mantai vai videi.

Autotransporta avārija var notikt dažādu iemeslu dēļ, piemēram, autotransporta sadursme, autotransporta tehniskais stāvoklis, dabas vai tehnogēnas katastrofas ietekme, ļaunprātīgā rīcība vai terora akts, cilvēciskā faktora radītā kļūda.

Autotransporta avārija var izraisīt cilvēku bojāeju, bīstamo vielu noplūdi, ugunsgrēku, sprādzienu, būvju bojājumus, ceļu satiksmes apgrūtinājumus, tajā skaitā sastrēgumus un noteiktu ceļu posmu slēgšanu.

Avārijas var notikt uz autoceļiem, dzelzceļa, ar kuģiem jūrā un ar gaisa kuģiem. Autotransporta avārijas var izraisīt autotransporta tehniskais stāvoklis, satiksmes drošības noteikumu neievērošana, neapmierinošs autoceļu segums, kā arī terorisms.

Skrīverus, Aizkraukli, Koknesi un Pļaviņas šķērso valsts nozīmes autoceļš A6: Rīga –Daugavpils. Kā arī valsts reģionālās nozīmes autoceļi.

Bīstamo kravu pārvadājumi pašlaik notiek, ievērojot un kontrolējot nacionālās, atbilstošās ADR un RID normatīvās prasības. Savlaicīgai avārijas seku likvidēšanai ir nepieciešams uzdot attiecīgajām institūcijām risināt avārijgatavības plānošanu šāda veida negadījumu seku likvidēšanai, t.sk. avārijas scenāriju, modeļu un riska izvērtēšanu, pieejamo resursu precizēšanu, sadarbību, jo īpaši pienākumu sadalījumu starp operatīvajiem dienestiem, rajona padomi, vietējām pašvaldību, kontroles un uzraudzības dienestiem, attiecīgajām ministrijām (resoriem).

Kā vērā ņemams risks rajona iedzīvotājiem, īpašumam, videi ir bīstamo kravu pārvaldījumi (tranzīts) rajonā ar autotransportu un pa dzelzceļu.

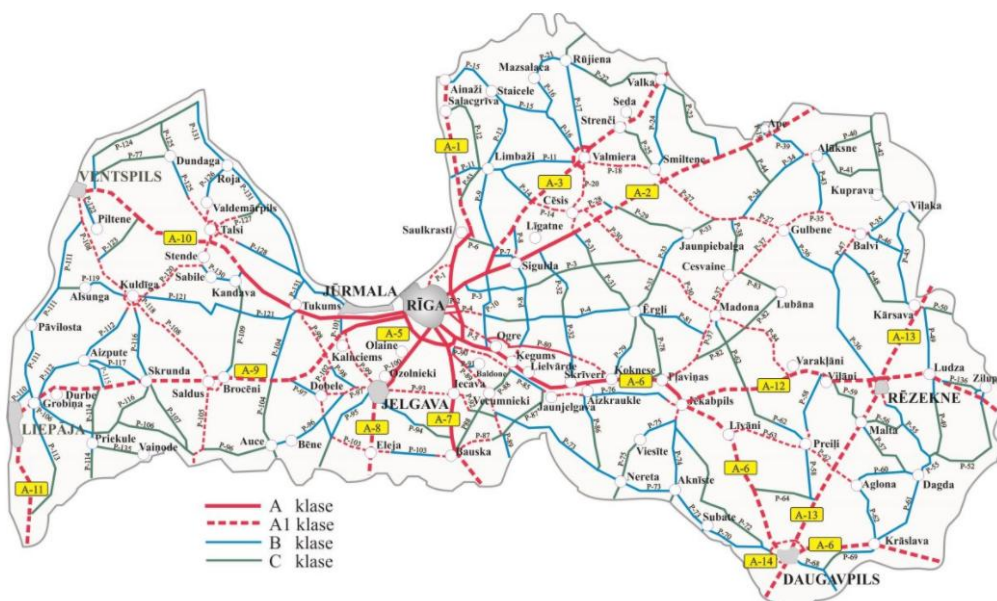
Tabulā attēlota Bīstamo kravu pārvadājumu statistika pa autoceļiem un dzelzceļu
[https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__NOZ__TRK__TRKA/TRK020]

Bīstamo kravu pārvadājumi pa dzelzceļu un autoceļiem

	2018	2019	2020
Autotransports	2 022	1 629	1 785
Dzelzceļš	12 659	14 471	8 638

Redzams, ka bīstamo kravu pārvadājumi pa dzelzceļu ir krasi samazinājušies, bet pa autotransportu nedaudz pieauguši.

Zemāk, 12.attēlā redzami valsts galvenie autoceļi.

12.attēls Valsts galveno autoceļu karte [www.lvceli.lv]

zemāk tabulā apkopota informācija par Aizkraukles novada autoceļu garumu.

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_OD/OSP_OD_transp_auto_celi/TRG020.px/table/tableViewLayout1/.

Valsts, pašvaldību un ielu garums Aizkraukle novadā (kilometros)

	Valsts autoceļi			Pašvaldības autoceļu garums			Pašvaldību ielu garums		
	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi	Pavisam	Asfaltbetona un citi bitumizētie segumi	Šķembu un grants segumi
Aizkraukles novads	590	270	320	762	24	737	162	85	76

Aizkraukles novadā ir starptautiskas nozīmes automaģistrāle Rīga– Jēkabpils– Daugavpils–Vitebska (A6) ar atzaru Jēkabpils–Rēzekne–Maskava (A12). Latvijas robežās Aizkrauklei ir nozīme kā vienam no septiņiem Daugavas šķērsošanas punktiem (P87 Bauska–Aizkraukle; P76 Aizkraukle–Jēkabpils). Novadam tas nodrošina Z un D daļas sasaisti.

Neretas teritoriju šķērso 3 valsts reģionālie autoceļi - P73 Vecumnieki – Nereta – Subate, P75 Jēkabpils – Nereta – Lietuvas robeža un P86 Sērene–Kalnieši. Autoceļš P73 Vecumnieki – Nereta – Subate.

Zemāk 13.attēlā atspoguļota valsts kartē transporta intensitāte.

Koknesē ir attīstīts ceļu tīkls, autoceļš Rīga – Daugavpils, Koknese – Ērgļi un citi vietējās nozīmes autoceļi. Precīzāks novada autoceļu grafiskais attēlojums redzams zemāk 15.attēlā.

15.attēls Transporta infrastruktūra Koknesē [Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2037. gadam]

Skrīveri atrodas valsts autoceļu ar augstāku satiksmes intensitāti valsts galvenā ceļa A6 Rīga –Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža (Paternieki) un valsts pirmās kategorijas autoceļa P32 Skrīveri – Līgatne, kā arī dzelzceļa līnijas Rīga – Daugavpils tiešā tuvumā.

16. attēls Transporta infrastruktūra Skrīveros. [Skrīveru novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2020. gadam]

Neretas teritoriju šķērso 3 valsts reģionālie autoceļi - P73 Vecumnieki – Nereta – Subate, P75 Jēkabpils – Nereta – Lietuvas robeža un P86 Sērene—Kalnieši.

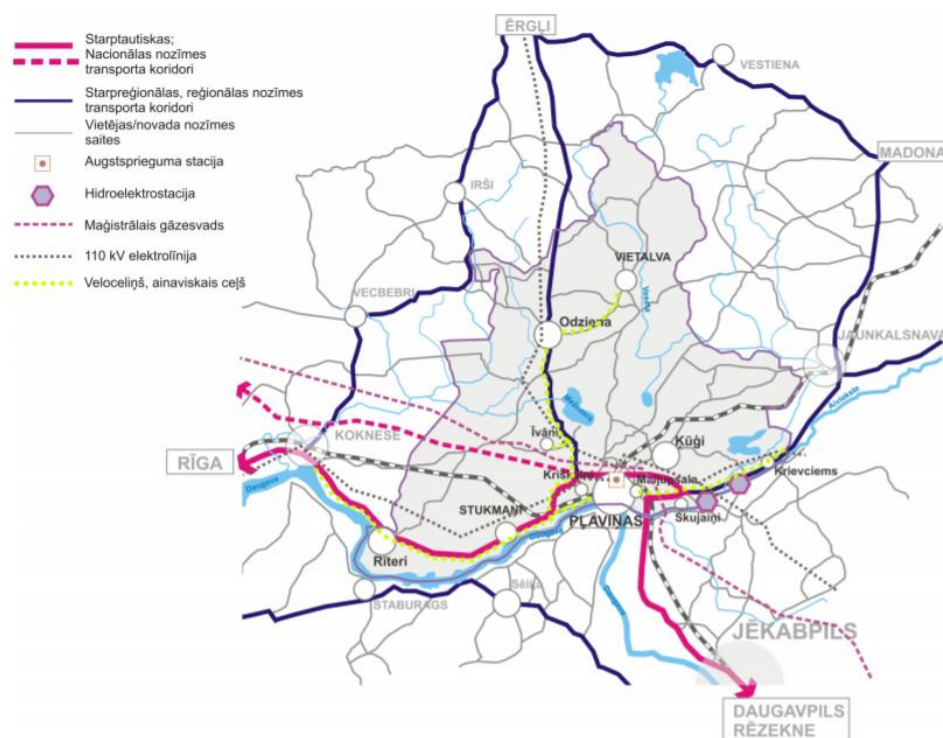
17. attēls Transporta infrastruktūra Neretā. [Neretas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2037. gadam]

Jaunjelgavu šķērso: Reģionālie autoceļi - P87 Bauska – Aizkraukle; P76 Aizkraukle – Jēkabpils; P86 Sērene – Kalnieši un autoceļš V956 Daudzeva – Viesīte – Apserde līdz Sunākstei savieno attīstības centrus.

18. attēls Transporta infrastruktūra Jaunjelgavā.

Pēc apvedceļa izbūves cauri Pļaviņu centram vairs neiet valsts nozīmes autoceļš Rīga – Daugavpils – Krāslava - Baltkrievijas robeža (Pāternieki). Tagad tas ir novirzīts pa apvedceļu, kas iet 1,5 km. no Pļaviņu pilsētas centra. Ar autotransportu tiek pārvadāts liels daudzums bīstamu ķīmisko vielu. Bīstamo ķīmisko vielu noplūde transportēšanas laikā var nopietni apdraudēt Pļaviņu pilsētas teritoriju.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi autotransporta avārijas gadījumā **(21. tabula)**.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

- persona ir gājusi bojā vai guvusi nopietnus miesas bojājumus;
- gaisa kuģis gūst bojājumus, vai tiek bojāta tā konstrukcija;

- gaisa kuģis pazudis vai nonācis pilnīgi nepieejamā vietā.

Vispārējās nozīmes aviācijā ietilpst privāti gaisa kuģi, tajā skaitā helikopteri un deltaplāni, kuru nelaimes gadījuma iespējamība ir lielāka, bet izraisītās sekas ir maznozīmīgas.

Komercaviācijā tiek iekļauti tie gaisa kuģi, kuri veic pasažieru un kravu pārvadājumus un kam ir izteiktas stingrākas drošības un drošuma prasības, tādēļ šādu gaisa kuģu nelaimes gadījumu skaits ir ar mazāku iespējamību.

Ja negadījums notiek lidlauka teritorijā, tad sekas, visticamāk, būs saistītas ar pašu gaisa kuģi (kuģiem), pasažieriem, lidlauka ēku un būvju bojājumiem, kā arī ar lidlaukā izvietotās aeronavigācijas infrastruktūras bojājumiem.

Bīstamo vielu noplūde vai to aizdegšanās gaisa kuģī lidojuma laikā vai gaisa kuģim atrodoties uz zemes, lidostā var izraisīt aviācijas nelaimes gadījumu, vai arī padarīt smagākas notikuša aviācijas nelaimes gadījuma sekas, ja gaisa kuģī tiek pārvadātas bīstamas vielas.

Neliela mēroga incidenti ar bīstamām vielām Latvijas lidostās notiek reti, kā arī nedeklarēti bīstamo vielu pārvadājumi ar gaisa transportu, tostarp ievedot no citām valstīm, tiek konstatēti reti, salīdzinot ar kopējo pārvadāto bīstamo vielu daudzumu.

Valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga”” lidlaukā regulāri nosēžas un no tā izlido militārie gaisa kuģi ar bīstamām vielām un izstrādājumiem, tiek apstrādātas (iekrautas un izkrautas) militāra rakstura kravas. Apkalpojot militāros lidojumus, tiek veikti nepieciešamie un iespējamie apziņošanas, piesardzības un drošības pasākumi.

Pāri Latvijas Republikas teritorijai pārlidojumus regulāri veic civilās aviācijas un valsts gaisa kuģi, kas pārvadā augsta riska bīstamās vielas, kuru pārvadājums atļauts ar vienreizēju izņēmuma atļauju, piemēram, sprāgstvielas, toksiskas vielas, kodolreaktoru degviela vai radioaktīvie atkritumi.

Potenciālā aviācijas nelaimes gadījuma ar bīstamām vielām īpatnība ir tāda, ka gaisa kuģis var avarēt un bīstamo vielu noplūde var notikt valsts teritorijā vietās, kas atrodas tālu no piebraucamajiem ceļiem, – mežos, purvos, ūdenstilpēs.

Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi vērtējams kā maznozīmīgs risks. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi aviācijas nelaimes gadījumā ar gaisa kuģi (**8. pielikums 22. tabula**).

Dzelzceļa transporta katastrofa

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Dzelzceļa transporta katastrofa – ar dzelzceļa transporta izmantošanu saistīts notikums, kas radījis apdraudējumu un postījumus cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus.

Dzelzceļa transporta katastrofa var notikt dažādu iemeslu dēļ: bojāts dzelzceļa ritošais sastāvs, dzelzceļa infrastruktūras bojājums, vilciena sadursme ar priekšmetiem, autotransportu pārbrauktuvē vai sadursme ar citu vilcienu, cilvēciskā faktora radītā kļūda.

VAS „Latvijas Dzelzceļš” Rīgas kravu pārvadājumu ekspluatācijas iecirkņa valdījumā esošo sliežu ceļu saimniecība un intensīvie kravu, t.sk. bīstamo, pārvadājumi pa dzelzceļu, dabas gāzes maģistrālie cauruļvadi un naftas produktu vadi visu šo tehnoloģisko struktūru tehniskā stāvokļa biežā neatbilstība, nepietiekoša tehniskā uzraudzība un normatīvo ekspluatācijas drošības prasību neievērošana nosaka relatīvi augstu avāriju risku.

dzelzceļa līnija Indra – Daugavpils – Krustpils - Rīga, kur pārvadā 3000 veidu bīstamu ķīmisku vielas. Īpaši bīstami, ja dzelzceļa līnija šķērso apdzīvotas vietas- Pļaviņas, Koknesi un Skrīverus.

- dzelzceļa līnija: Rīga- Zīlupe, kas līdz Aizkraukles stacijai ir elektrificēta;

Paaugstinātas bīstamības zonas ir dzelzceļa mezglos (Rēzeknē, Daugavpilī, pilī, Jelgavā, Rīgā, Ventspilī, Liepājā), uz dzelzceļa tiltiem, vienlīmeņa dzelzceļa aukstuvēm, kur dzelzceļš krustojas ar autoceļiem. Šajos objektos, pieaugot avārijas mības iespējamībai, notikuma sekas var mainīties no nenozīmīgām līdz trofālām, ņemot vērā to, ka bīstamās kravas pārvadā arī caur apdzīvotām vietām - nas, Koknese, Skrīveri, radot apdraudējumu cilvēku veselībai un vide.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi dzelzceļa transporta katastrofas gadījumā (**8. pielikums 23. tabula**).

Sabiedriskās nekārtības, iekšējie nemieri.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Sabiedriskās nekārtības rodas sabiedrības grupu savstarpējā konflikta dēļ, kā arī masu pasākumu (koncerti, svētku pasākumi, sporta sacensības u. tml.) laikā atsevišķu iedzīvotāju grupu neapmierinātības rezultātā, protestējot pret valsts vai pašvaldību institūciju darbību vai bezdarbību, kā arī masu pasākumu organizēšanas laikā.

Cilvēku grupu neapmierinātība, savstarpējs konflikts, provokācijas masu pasākumos, masu nekārtību dalībnieki sajūt pūļa efektu un viņi bara instinkta ietekmē veic darbības, kuras parasti nedarītu, jo pūlis viņus padara anonīmus, alkohols vai citas apreibinošas vielas, kā arī nepatika pret pastāvošo ekonomisko līmeni, politisko iekārtu u. c. ir cēloņi, kuru rezultātā varētu sākties sabiedriskās nekārtības.

Sekas sabiedrisko nekārtību rezultātā var būt šādas:

- kaitējums cilvēku veselībai, mantu bojāšana vai iznīcināšana, traucēta sabiedriskā kārtība, traucētas transportlīdzekļu un cilvēku pārvietošanās iespējas, apdraudēta robežas šķērsošana, grautiņi, postījumi, dedzināšana, vardarbība pret personu, pretošanās varas pārstāvjiem.
- masu pasākumi var pāraugt nemieros, ja sabiedriskās kārtības uzturētāji savlaicīgi nereagē uz protesta akciju, mītiņu vai streiku konfliktiem, kā arī tad, ja šāda veida pasākumiem netiek piesaistīti pietiekami resursi to koordinēšanai.
- cilvēku grupu neapmierinātība, cilvēku grupu savstarpējs konflikts, provokācijas masu pasākumos, masu nekārtību dalībnieki sajūt pūļa efektu un viņi bara instinkta ietekmē veic darbības, kuras parasti nedarītu, jo pūlis viņus padara anonīmus, alkohols vai citas apreibinošas vielas, kā arī nepatika pret pastāvošo ekonomisko līmeni, politisko iekārtu u. c. ir raksturīgie cēloņi nemieriem.

Sabiedrisko kārtību novadā nodrošina Pašvaldības policija un Valsts policija. Aizkraukles novadā atrodas arī NBS.

Sabiedriskās nekārtības un iekšējie nemieri ir vērtējami kā vidējs risks.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi sabiedrisko nekārtību, iekšējo nemieru gadījumā (**8. pielikums 24. tabula**).

Terora akti

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Terorisma draudu līmenis Latvijā ir zems, bet jāņem vērā, ka Latvija ir NATO un Eiropas Savienības dalībvalsts, Nacionālie bruņotie spēki piedalās starptautiskajās operācijās valstīs, kur pastāv terorisma draudi, kas paaugstina starptautiska terorisma iespējamību, kas joprojām ir viens no lielākajiem draudiem Eiropas valstu drošībai.

Lai arī teroristu veiktie uzbrukumi atšķiras pēc vērīga, veida un mērķa, tiem visiem ir kopīgs cēlonis – radikalizācija ekstrēmistiskas ideoloģijas ietekmē. Potenciālās sekas šādos noziedzīgos nodarījumos skar valsts un tādējādi visas sabiedrības drošības intereses, valsts aizsardzības spējas un valsts konstitucionālo iekārtu:

- radikalizācijas riskam var būt pakļauti dažādu sociālo grupu pārstāvji – neatkarīgi no dzimuma, vecuma, etniskās izcelsmes vai profesionālās nodarbošanās.
- viens no būtiskiem riskiem, kas skar ikvienu valsti, arī Latviju, – ir internetā brīvi pieejamie teroristisko organizāciju propagandas materiāli;
- valsts drošības dienesta vērtējumā propaganda ir viens no noteicošajiem faktoriem, kas šobrīd ietekmē Eiropā dzīvojošo personu radikalizēšanos, kā arī iesaistīšanos teroristiskās darbībās.
- ņemot vērā, ka joprojām pasaulē ir atšķirīga attieksme pret nepieciešamību nodrošināt interneta vides stingrāku regulēšanu, paredzams, ka arī turpmāk teroristu propaganda internetā iedvesmos radikāli tendētas personas iesaistīties teroristiskās darbībās;

Latvijā dzīvojošu personu radikalizācija un iespējama iesaistīšanās teroristiskās darbībās pašlaik ir lielākais drauds Latvijas drošībai pretterorisma jomā:

- radikalizācija tiešu kontaktu vai teroristu propagandas materiālu ietekmē var skart jebkuru personu, kura ir pakļāvīga ideoloģiskai ietekmei;
- teroristi savu mērķu sasniegšanai visbiežāk izmanto aukstos ieročus, improvizētus sprādzienbīstamus priekšmetus un šaujamieročus, vai šo uzbrukumu metožu kombināciju;
- īpaši negatīvas sekas potenciāli var radīt teroristisks uzbrukums, pielietojot ķīmiskas, bioloģiskas vai radioaktīvas vielas, bet tā iespējamība ir ļoti minimāla;
- teroristiski uzbrukumi var būt vērsti pret cilvēkiem, kā arī pret kritiskās infrastruktūras objektiem (īpaši transporta un sakaru infrastruktūru);
- tomēr īpaši augsta ir iespēja, ka teroristi var izvēlēties tā sauktos “vieglos mērķus” – objektus, kuros pastāvīgi uzturas daudz cilvēku un kurus, ņemot vērā to specifiskās funkcijas, ir grūti aizsargāt pret teroristiska rakstura uzbrukumiem (tirdzniecības centri, sporta un izklaides kompleksi, viesnīcas, publiski pasākumi utt.).

Veicamo pretterorisma preventīvo pasākumu kopumu nosaka Nacionālais pretterorisma plāns:

- Nacionālajā pretterorisma plānā ir noteikti pretterorisma sistēmas subjektu veicamie preventīvie pasākumi atbilstoši četriem terorisma draudu līmeņiem;
- plānu izstrādā un ne retāk kā reizi trijos gados aktualizē Valsts drošības dienests sadarbībā ar pārējiem pretterorisma sistēmā iesaistītajiem subjektiem;
- katra iesaistītā institūcija ir sagatavojusi un ar Valsts drošības dienestu saskaņojusi savas institūcijas atbalsta plānus.

Valsts drošības dienests sadarbībā ar citām institūcijām ir izstrādājis un regulāri aktualizē tipveida reaģēšanas plānus, kas paredz rīcību, ja teroristiska rakstura apdraudējums vērsts pret sauszemes objektiem (pretterorisma plāns “Objekts”), civilās aviācijas gaisa kuģiem (pretterorisma plāns “Lidmašīna”), kuģiem, ostām un ostas iekārtām (pretterorisma plāns “Kuģis”). Savukārt reaģēšanai uz teroristiskiem uzbrukumiem publiskās vietās vai publisku pasākumu laikā ir izstrādāts arī pretterorisma plāns “Pūlis”. Iesaistītās institūcijas ir noteiktas katrā no šiem plāniem, kuriem institūcijas ir izstrādājušas savus atbalsta plānus.

Latvijā pielieto Valsts drošības dienesta izstrādāto terorisma draudu līmeņa sistēmu. Šī sistēma paredz četrus terorisma draudu līmeņus:

	zems terorisma draudu līmenis (zils) – izsludina situācijā, ja pastāv vispārēja rakstura terorisma draudi (ikdienas situācija)
	paaugstināts terorisma draudu līmenis (dzeltens) – izsludina situācijā, ja ir pieaugoši terorisma draudi
	augsts terorisma draudu līmenis (oranžs) – izsludina situācijā, ja ir apstiprināti terorisma draudi konkrētam objektam, tautsaimniecības sektoram vai valsts reģionam
	īpaši augsts terorisma draudu līmenis (sarkans) – izsludina situācijā, ja ir noticis terora akts vai terora akts vairs nav novēršams

Ņemot vērā minēto, terora aktu risks novērtēts kā nozīmīgs risks.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi terora aktu gadījumā **(8.pielikums 25. tabula).**

Karš, militārs iebrukums vai to draudi.

Katastrofas/apdraudējuma vispārējais raksturojums:

Gadījumā, ja valsti apdraud ārējais ienaidnieks, Ministru kabinets izsludina izņēmuma stāvokli. Atkarībā no valsts apdraudējuma veida, intensitātes un rakstura, kā arī apdraudētās teritorijas lieluma, ārkārtējo situāciju var izsludināt visā valsts teritorijā vai noteiktā valsts vai administratīvās teritorijas daļā.

Lēmums par izņēmuma stāvokļa izsludināšanu, grozījumiem šajā lēmumā, kā arī lēmums par izņēmuma stāvokļa pagarināšanu vai atcelšanu nekavējoties tiek izziņots elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, publicēts pašvaldību mājaslapās internetā un izvietots redzamās vietās pie valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju ēkām, tiek nodrošināta tā elektroniskā publicēšana tiešsaistē internetā, kā arī tiek izmantoti citi alternatīvie apziņošanas veidi.

Lai kara, militāra iebrukuma vai okupācijas gadījumā īstenotu visaptverošu valsts aizsardzību līdz brīdim, kamēr tiek pilnībā atjaunotas likumīgās valsts varu un

pārvaldi realizējošās institūcijas, Nacionālie bruņotie spēki, valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijas, kā arī fiziskās un juridiskās personas veic pasākumus valsts militārai un civilai aizsardzībai un īsteno bruņotu pretošanos, pilsonisko nepakļaušanos un nesadarbošanos ar nelikumīgām pārvaldes institūcijām.

Nacionālie bruņotie spēki uz brīvprātības un savstarpējas uzticības pamata var iesaistīt iedzīvotājus Nacionālās drošības plānā un Valsts aizsardzības plānā ietvertu pasākumu sagatavošanas un īstenošanas atbalstīšanā.

Izņēmuma stāvokļa laikā MK var noteikt:

- ierobežojumus attiecībā uz pārvietošanās un uzturēšanās kārtību;
- pastāvīgas personu apliecinošu dokumentu pārbaudes;
- īpašu kārtību, ierobežojumus vai pat aizliegumus attiecībā uz pulcēšanās brīvību un masu pasākumu organizēšanu;
- ierobežojumus vai aizliegumus rīkot streikus;
- ierobežojumus vai aizliegumus attiecībā uz valsts robežas šķērsošanu;
- īpašu kārtību vai ierobežojumus attiecībā uz ieroču, munīcijas, speciālo līdzekļu, sprāgstvielu, spridzināšanas ietaišu un pirotehnisko izstrādājumu, noteiktu bīstamu ķīmisko, bioloģisko un radioaktīvo vielu apriti, tajā skaitā personu īpašumā esošu ieroču u. tml. apriti;
- pastiprinātu sabiedriskās kārtības nodrošināšanu un atsevišķu objektu apsardzību;
- valsts pārvaldes un pašvaldības institūciju darba režīmu;
- kārtību, kādā iedzīvotāji tiek iesaistīti brīvprātīgajos darbos, kas nepieciešami iekšēju nemieru vai ārēju militāru draudu izraisīto katastrofu un to seku likvidēšanai;
- karatiesu darbības atjaunošanu;
- zemessargu un rezerves karavīru mobilizāciju;
- citus pasākumus, kas nepieciešami apdraudējuma pārvarēšanai.

Izņēmuma stāvokļa laikā valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām var tikt deleģētas tiesības:

- aizturēt personas, kuras nepakļaujas amatpersonu likumīgajām prasībām vai izdara citus pārkāpumus, un nodot tās tiesībaizsardzības institūciju amatpersonām lēmuma pieņemšanai;
- izņemt personu īpašumā esošus ieročus, munīciju, speciālos līdzekļus, sprāgstvielas, spridzināšanas ietaises un pirotehniskos izstrādājumus, noteiktas bīstamās ķīmiskās, bioloģiskās un radioaktīvās vielas;
- iekļūt privātā īpašumā (nekavējoties par to informējot nekustamā īpašuma valdītāju), ja nepieciešams, novērst draudus cilvēku dzīvībai, kā arī tad, ja tas nepieciešams nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai;
- veikt fizisko personu un to kustamā īpašuma evakuāciju, tajā skaitā piespiedu pārvietošanu, ja nepieciešams nodrošināt šo fizisko personu un to īpašuma drošību, kā arī tad, ja tas nepieciešams nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai;
- pārņemt turējumā fizisko un juridisko personu īpašumu (kustamo un nekustamo mantu), ja tas nepieciešams nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai;

- apturēt personām normatīvajos aktos paredzēto un piešķirto tiesību (licenču, atļauju, sertifikātu) darbību, kā arī piešķirt šādas tiesības, ja tas nepieciešams nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai;
- izraidīt ārzemniekus, ja viņi liek šķēršļus izņēmuma stāvokļa īstenošanai vai nodarbojas ar propagandu, kas apdraud nacionālo drošību un valsts aizsardzību;
- kontrolēt korespondenci, ja tas nepieciešams nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai;
- izbeigt plašsaziņas līdzekļu darbību (tajā skaitā uzlikt arestu to produkcijai), anulēt elektronisko plašsaziņas līdzekļu apraides vai retranslācijas atļaujas, kā arī apturēt un izbeigt elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbību, ja tie izplata nacionālo drošību apdraudošu informāciju vai nodarbojas ar propagandu, kas apdraud nacionālo drošību un valsts aizsardzību;
- veikt apdraudējumu novēršanas pasākumus elektroniskās informācijas telpā, kā arī ierobežot elektronisko sakaru tīklu darbību un elektronisko sakaru lietošanu, lai novērstu vai apturētu nacionālo drošību apdraudošas informācijas izplatīšanu vai propagandu, kas apdraud nacionālo drošību un valsts aizsardzību;
- bloķēt apraidi vai retranslāciju, lai novērstu vai apturētu nacionālo drošību apdraudošas informācijas izplatīšanu vai propagandu, kas apdraud nacionālo drošību un valsts aizsardzību;
- veikt nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai nepieciešamus informatīvos pasākumus.

Ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa laikā visām fiziskajām un juridiskajām personām jāpakļaujas valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, kā arī to amatpersonu likumīgajām prasībām.

Fiziskajām un juridiskajām personām, kuru īpašums (kustamā vai nekustamā manta) iegūts turējumā valsts aizsardzības un nacionālās drošības vajadzībām, ir tiesības uz tām radušos zaudējumu atbilstošu atlīdzinājumu, izņemot atlīdzinājumu par neiegūto peļņu.

Lai ievērotu informācijas drošības prasības un nodrošinātu klasificētās informācijas aizsardzību, sabiedrībai tiek sniegti vēstījumi, kuru saturs tiek saskaņots ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

Civilās aizsardzības sistēmas darbību kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā koordinē Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, izveidojot Civilās aizsardzības Operacionālo vadības centru. Civilās aizsardzības Operacionālais vadības centrs sastāv no deleģētiem nozaru ekspertiem, kas, balstoties uz savām kompetencēm, apvienojas darbam dažādās jomās atbilstoši risināmiem jautājumiem.

Civilās aizsardzības Operacionālā vadības centra uzdevumi:

- veikt starpinstitūciju darbības koordināciju, īstenojot šajā plānā iekļautos reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus;

- apkopot iesaistīto institūciju sniegto informāciju par to kompetencē esošajiem valsts apdraudējuma pārvaldīšanas jautājumiem (visaptveroša situācijas izpratne);
- koordinēt veicamās darbības ar Nacionālo bruņoto spēku Operacionālo vadības centru un sniegt atbalstu valsts aizsardzības sistēmai;
- koordinēt papildu resursu piesaisti;
- analizēt informāciju par valsts apdraudējuma situāciju un tās iespējamo attīstību civilās aizsardzības jomā un nodrošināt tās tālāknodošanu stratēģiskā līmeņa (Ministru kabinets) lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšanai elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem;
- koordinēt starptautiskās un humānās palīdzības pieprasīšanu un saņemšanu.

Civilās aizsardzības koordināciju taktiskajā līmenī nodrošina CAK atbilstoši normatīvajiem aktiem un izstrādātajiem plāniem.

Sekojošā to notikumu attīstībai Ukrainā, kas saistīti ar Krievijas agresiju šajā valstī, var izdarīt secinājumus, ka militāra iebrukuma laikā civiliedzīvotāji var ciest no:

- sekām, kuras izraisa vitāli kritisko pakalpojumu nodrošināšanas objektu (svarīgi valsts un sabiedrības funkcionēšanai, iedzīvotāju veselības aizsardzībai, kā arī drošības, ekonomiskās, sociālās labklājības minimuma nodrošināšanai, kuru nepārtrauktības un pieejamības traucējumi būtiski ietekmētu valsts pamatfunkciju īstenošanu) iznīcināšana;
- plašiem uzbrukumiem apdzīvotām vietām, kuru laikā tiek pielietotas aviācijas bumbas, bezpilota lidaparāti, kas nes sprādzienbīstamus priekšmetus, spārnotās un ballistiskās raķetes, artilērija, mīnmetēji un dažāda militāra tehnika;
- dažādiem sprādzienbīstamiem priekšmetiem (mīnām,
- nespārušās munīcijas vai improvizētiem sprādzienbīstamiem priekšmetiem);
- mērķtiecīgas leģitīmās varas pārstāvju nomaiņas ar kolaborantiem;
- pasākumiem, kas vērsti, lai agresorvalsts valoda iegūtu dominējošo statusu;
- izglītības sistēmas pārņemšanas pilnīgā agresorvalsts kontrolē ar izglītojamo pastiprinātu ideoloģisko apstrādi;
- mērķtiecīgām informācijas kampaņām, kas vērstas, lai mazinātu iedzīvotāju uzticību leģitīmajai valsts valdībai un valsts institūcijām;
- piespiedu pārvietošanas uz agresorvalsts teritoriju;
- marodierisma (civiliedzīvotāju aplaupīšanas) no agresorvalsts karavīru vai tos atbalstošo personas puses;
- piespiedu iesaistes okupācijas varas organizētajās politiskajās aktivitātēs, kas vērstas, lai imitētu okupēto teritoriju civiliedzīvotāju atbalstu okupācijas varai;
- piespiedu aktivitātēm, kas vērstas, lai okupēto teritoriju civiliedzīvotāji kļūtu par agresorvalsts pilsoņiem;
- piespiedu mobilizācijas agresorvalsts militārajā dienestā;

- mērķtiecīgām represijām pret leģitīmās varas pārstāvjiem, to ģimenes locekļiem un atbalstītājiem;
- masu slepkavībām u. tml.

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā (**8. pielikums 26. tabula**).

Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāna sadaļai par sadarbības teritorijas civilās aizsardzības darbību militāra iebrukuma vai kara gadījumā pēc tās izstrādes un apstiprināšanas tiek piešķirts ierobežotas pieejamības informācijas statuss.

Par ierobežotas pieejamības informāciju nav uzskatāmas ziņas, kas ir pieejamas sabiedrībai bez likumā paredzētajiem ierobežojumiem vai kas ir jau publicētas (Informācijas atklātības likuma 5. panta 6. daļa).

Rīcība kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā

Vispārīgie ieteikumi iedzīvotājiem

Sagatavo ārkārtas gadījumu somu - tās iespējamais saturs:

- svarīgu dokumentu (pase vai personas apliecība (ID karte), autovadītāja apliecība,
- izglītības dokumenti) kopijas polietilēna iesaiņojumā;
- tuvinieku, kaimiņu un citu tev svarīgu personu tālrunu numuru saraksts;
- portatīvais radioaparāts ar rezerves baterijām;
- neliela skaidras naudas summa (5 EUR, 10 EUR un 20 EUR naudaszīmēs);
- ūdensdrošs blociņš un rakstāmpiederumi;
- pārtika ar ilgu derīguma termiņu un augstu kaloriju saturu, ko var lietot bez termiskas apstrādes;
- daudzfunkcionāls saliekams nazis, konservu attaisāmais, karote, neplīsto-ša bļodiņa un krūzīte;
- dzeramais ūdens plastmasas pudelēs (3 dienām);
- sausā spirta plītiņa vai maza izmēra pīruss;
- ūdens filtrs vai ūdens dezinfekcijas tabletes;
- rezerves lādētājs, automašīnas lādētājs un ārējā enerģijas krātuve;
- sērkokči, šķiltavas, sveces, elektriskais lukturītis ar rezerves baterijām;
- siltais apģērbs, rezerves apakšveļa un ērti apavi;
- guļammaiss vai sega, tūristu pa-klājiņš, vēlama telts;
- diegs, adata un šķēres;
- dvieļi, tualetes papīrs un vienreizlietojamās salvetes;
- dezinfekcijas līdzekļi un higiēnas piederumi;
- rezerves brilles vai kontaktlēcas, ja to nēsāšanu ir nozīmējusi ārstniecības persona;
- ikdienā lietojamie medikamenti un folijas sega;

- individuālie elpošanas orgānu aizsardzības līdzekļi (piemēram, sejas maska, respirators vai gāzmaska);
- aizsargbrilles;
- izturīgu cimdu pāris;
- dzirdes aizsardzības līdzekļi (ausu aizbāžņi);
- lietusmētelis;
- pašlīmējošā universālā lenta vai tai līdzvērtīga lenta (vismaz 40 mm platumā);
- svilpe;
- mājtsaimniecības aptieciņa atbilstošā komplektācijā;
- pretsāpju un temperatūru mazinoši līdzekļi;
- medikamenti pret gremošanas traucējumiem;
- pretalerģijas medikamenti;
- medikamenti ar nomierinošu efektu;
- dezinfekcijas līdzekļu un pārsienamo materiālu krājums;
- iekšķīgai lietošanai paredzēti jodu saturoši medikamenti (to lietošanu uzsākt tikai saskaņā ar atbildīgo dienestu norādījumiem).

Apģērba priekšējās kabatās turi informāciju par savu asinsgrupu, alerģijām, hroniskām slimībām un tuvinieku tālrunu numurus.

Savas dzīvesvietas un ikdienas maršrutu tuvumā apzini tuvākās patvertnes vai vietas, kur patverties, lai mazinātu ietekmi no sprādziena triecienviļņa, šķembām, siltumstarojuma vai radioaktīvā piesārņojuma (turpmāk – patvertnes). Patvertnes var tikt izveidotas un ierīkotas dažādu būvju pagrabstāvos vai pazemes stāvos (piemēram, dzīvojamo māju pagrabi, pazemes autostāvvietas u. c.).

Islaicīgam patvērumam, kas var pasargāt no lodēm, munīcijas šķembām, apkārtesošo konstrukciju atlūzām, kuras var rasties dažādu ieroču pielietošanas rezultātā, var izmantot grāvi, būvbedri, ēkas ārpusē izvietoto ieeju pagrabtelpās, gājēju tuneli vai jebkuru tuvāko dzelzsbetona vai ķieģeļu konstrukciju, aiz kuras iespējams patverties, kā arī vietas telpās, kur starp tevi un ēkas ārpusi ir vismaz divas sienas u. tml.

Kopā ar citiem iedzīvotājiem apsver iespējas ēkas pagrabstāvā vai pazemes stāvā izveidot patvertni vai vietu, kur patverties.

Dzīvesvietā uzturi un periodiski atjauno pārtikas, ūdens un pirmās nepieciešamības preču rezerves, kas tev, ģimenes locekļiem un mājdzīvniekiem nepieciešamas, lai izdzīvotu vismaz 3–7 dienas.

Izrunā un vienojies ar saviem tuviniekiem par rīcības plānu militāra iebrukuma gadījumā.

Noskaidro alternatīvos pārvietošanās maršrutus, kurus tu vari izmantot, lai nokļūtu savos biežāko apmeklējumu galapunktos, ja ikdienā izmantojamie ceļi nebūs izmantojami.

Iepazīsties ar citu pieejamo valsts un pašvaldības institūciju sniegto informāciju par ieteicamo rīcību militārā iebrukuma draudu gadījumā.

Noskaidro, vai apkaimē dzīvo cilvēki ar medicīnisko izglītību, militāro pieredzi un glābšanas darbu pieredzi, kuri nepieciešamības gadījumā varētu atbalstīt pārējos

apkaimes iedzīvotājus ar ekspertīzi attiecīgajās jomās situācijās, kad valsts vai pašvaldības dienesti nespēs darboties ikdienas režīmā.

Noskaidro, vai apkaimē ir pieejami avoti un akas, kuru ūdens kvalitāte atbilst prasībām, lai to izmantotu kā dzeramo ūdeni.

Noskaidro saziņas iespējas ar apkaimē izvietotajām valsts un pašvaldību iestādēm (piemēram, policiju, militārajām vienībām, medicīnas iestādēm, valsts ugunsdzēsības un glābšanas iestādēm, Valsts robežsardzi, kā arī citām iestādēm, ar kurām sazināties apdraudējumu gadījumos).

Detalizēti iepazīsties ar valsts un pašvaldības dienestu formas tērpu un dienesta apliecību izskatu, lai nepieciešamības gadījumā spētu tos atšķirt no iespējamās agresorvalsts dienestiem.

Saņemot informāciju par tuvākajā laikā iespējamo militāro iebrukumu:

- ar caurspīdīgo iepakojuma lenti vai citu līdzīgu materiālu vairākās vietās uz logu stikliem veic X veida uzlīmes, lai samazinātu stikla šķembu rašanos logu deformācijas gadījumā;
- pārvieto citur visus logu tuvumā esošos priekšmetus, kas var radīt šķembas ieroču munīcijas iedarbības rezultātā.

Iedzīvotāju brīdināšana un informēšana:

Seko līdzī informācijai atbildīgo dienestu mājaslapās un sociālajos tīklos:

- mājaslapas – www.mod.gov.lv, www.mil.lv, www.sargs.lv, www.iem.gov.lv, www.vugd.gov.lv, www.vm.gov.lv;
- tiešsaistes sociālais tīkls *Facebook* – @aizsardzibasministrija, @latvijasarreja, @Latvianfirefighters, @Valsts.policija, @Iekslietas, @VeselibasMinistrija, @NMPdienests;
- sociālā tīkla saziņas platforma *X* – @aizsardzibasmin, @latvijas_armija, @ugunsdzeseji, @Valsts_policija, @IeM_gov_lv, @veselibasmin, @NMPdienests.

Informāciju par apdraudējumu un ieteicamo rīcību saņemsi arī alternatīvos apziņošanas veidos, piemēram, mobilajā lietotnē - Aizkraukles novads vai 112 Latvija, kā arī citos veidos, par kuriem tiks informēts no valsts un pašvaldību iestādēm.

Dezinformācijas riski

Uzticies tikai informācijai, kura tiek sniegta valsts institūciju un pašvaldības uzturētajos vai to atbalstītajos informācijas avotos, par kuriem esi informēts.

Neuzticies nezināmiem informācijas avotiem un neizplati to sniegto informāciju.

Iesaisties un iespēju robežās pretdarbojies nepatiesas vai apzināti sagrozītas informācijas izplatīšanai par Latviju un tās institūciju spējām, diskutē un atspēko dezinformāciju.

Atceries, ka, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas, pastāv iespēja radīt dziļviltojumu (*deepfake*) materiālus – attēlus, video un audioierakstus, kuri

izskatās/izklausās ļoti reālistiski, un šo viltojumu atklāšanai nepieciešama šo materiālu padziļināta izpēte.

Ieteicamā rīcība aviācijas, raķešu trieciena vai uguns atbalsta ieroču pielietošanas gadījumā

Uzbrukumi var tikt veikti ar lidmašīnām, helikopteriem, bezpilota lidaparātiem, kas nes sprādzienbīstamus priekšmetus, spārnotajām un ballistiskajām raķetēm, artilēriju, mīnmetējiem un citām ieroču sistēmām, izmantojot konvencionālo ieroču munīciju (nesatur ķīmiskās kaujas vielas vai kodollādiņu).

Uzbrukumu laikā tiek izmantota munīcija, kas var:

- nodarīt nozīmīgus bojājumus ēkām;
- radīt lielu daudzumu šķembu un dažādu materiālu atlūzu;
- izraisīt ugunsgrēkus;
- nogādāt kasešu munīciju;
- nogalināt vai sakropļot cilvēkus un citas dzīvas būtnes, kuras atrodas munīcijas iedarbības zonā u. tml.

Ja dzirdi brīdinājumu par iespējamu uzbrukumu, nekavējoties dodies uz patvertni vai meklē vietu, kur var patverties, līdz ņemot ārkārtas gadījumu somu.

Pārlicinieties, ka informāciju par iespējamo uzbrukumu ir saņēmuši kaimiņos dzīvojošie cilvēki, tev zināmie gados veci cilvēki un cilvēki ar redzes un dzirdes traucējumiem, iespēju robežās sniedz tiem atbalstu, lai arī viņi spētu nokļūt patvertnē vai vietā, kur var patverties.

Patvertnē vai vietā, kur var patverties, saglabā mieru, nesarunājies skaļi un ievēro noteikto kārtību.

Ja pēc uzbrukuma esi iebarikadēts patvertnē vai citā vietā, sauc pēc palīdzības vai pievērš uzmanību, izmantojot jebkādos pieejamos priekšmetus (piemēram, pie koka kārts piestiprinātu spilgtu auduma gabalu, izmantot svīpi u. tml.).

Ja esi ārpus telpām un dzirdi brīdinājumu par iespējamu uzbrukumu, bet tuvumā nav patvertnes, kā arī gadījumos, kad uzbrukums ir pēkšņs:

- nekavējoties meklē īslaicīga patvēruma vietu;
- atrodot īslaicīga patvēruma vietu, nogulies uz zemes embrija pozā vai uz vēdera, atver muti, apklāj galvu ar rokām (vai somu).

Ja brauc automašīnā:

- apstājies un meklē tuvāko patvertni vai īslaicīga patvēruma vietu;
- atrodot īslaicīgā patvēruma vietu, nogulies uz zemes embrija pozā vai uz vēdera, atver muti, apklāj galvu ar rokām (vai somu).

Ja uzbrukums ir pēkšņs un esi dzīvesvietā, nekavējoties slēpies vietās, kur starp tevi un ēkas ārpusi ir vismaz divas sienas:

- dzīvesvietu atstāj tikai pēc atbildīgo dienestu paziņojuma saņemšanas vai ne ātrāk kā pēc 10 minūtēm no pēdējā sprādziena brīža;
- atsākot pārvietošanos pēc uzbrukuma, pārvietojies lēnām, uzmanīgi apskati pārvietošanās maršruta virsmu (atcerieties, ka agresorvalsts var pielietot kasešu munīciju, kā arī pastāv iespēja konstatēt neeksplodējušu munīciju);
- ja esi ievainots, centieties sniegt palīdzību sev, pēc tam citiem cietušajiem;

- ja iespējams, informē atbildīgos dienestus par cietušajiem, kuriem nepieciešama specializēta medicīniskā palīdzība (nosauc cietušo skaitu, traumas veidu un atrašanās vietu, kā arī sniedz citu prasīto informāciju).

Seko līdzi atbildīgo dienestu norādījumiem par turpmāko rīcību.

Ķīmiskais uzbrukums un ieteicamā rīcība tā gadījumā

Par ķīmisko uzbrukumu var liecināt:

- daudz klusāks sprādziena troksnis un zemāka triecienviļņa enerģija, salīdzinot ar konvencionālās munīcijas pielietošanu;
- aizdomīga dūmu, miglas vai pilienu klātbūtne;
- dažādas smaržas, kas nav raksturīgas noteiktajai apkārtnē;
- smakšanas sajūta;
- kairinājums elpceļos;
- redzes pasliktināšanās;
- dažāda veida apziņas traucējumi;
- samaņas zaudēšana;
- paralīze u. tml.

Visaugstākā ķīmiskā uzbrukuma bīstamība saglabājas pirmajās stundās pēc tā veikšanas, tāpēc uzturieties telpās visu termiņu, kuru noteiks atbildīgie dienesti.

Ja dzirdi brīdinājumu par iespējamu ķīmisko uzbrukumu, nekavējoties:

- aizver logus;
- izslēdz dabīgās ventilācijas un kondicionēšanas sistēmas, lai gaiss no ārpuses neieplūst telpās, ja nepieciešams, izmanto pašlīmējošo lentu (mitru dvieli vai plēvi), lai aiztaisītu atveres, caur kurām notiek gaisa cirkulācija;
- ja iespējams, uzturieties telpās, kurās nav logu;
- ja pieejams, lieto sejas masku, respiratoru vai gāzmasku;
- ja iespējams, centies uzturēties augstākajos stāvos.

Ja esi ārpus telpām:

- nekavējoties aizsedz muti un degunu ar mitru audumu, ja pieejams, lieto sejas masku, respiratoru vai gāzmasku;
- ja pieejams, nekavējoties uzvelc papildu virsdrēbes vai lietusmēteli;
- iespējami ātri pamet piesārņoto teritoriju, virzoties perpendikulāri (90°) vēja plūsmai, lai vējš pūš no sāniem;
- centies nokļūt ēkā, dodies uz augstākajiem stāviem un meklē telpas, kurās nav logu.

Ja brauc ar automašīnu:

- apstājies un meklē patvērumu tuvākajā ēkā, centies nokļūt ēkā, dodies uz augstākajiem stāviem un meklē telpas, kurās nav logu;

- ja tev ir jāpaliek automašīnā, turi aizvērtus automašīnas logus un izslēdz ventilāciju vai pārslēdz uz iekšējo cirkulāciju.

Ja esi bijis ārpus telpām un cietis ķīmiskajā uzbrukumā, tad iespēju robežās:

- rūpīgi nomazgājies dušā ar lielu daudzumu silta ūdens, izmanto ziepes un mīkstu beržamo sūkli, spēcīgi berzējot, izmazgā matus, tās ķermeņa daļas, kuras nenosedza apģērbs, kā arī izskalo mutes dobumu ar tīru ūdeni;
- mazgāšanos atkārto 2–3 reizes, izvairies no mazgāšanās līdzekļu putu iekļūšanas acīs un mutē un centies nesavainot ādu.

Ja iespējams:

- palīdzi apkārtējiem, bet nedodies atpakaļ piesārņotajā teritorijā;
- informē atbildīgos dienestus par cietušajiem, kuriem nepieciešama specializēta medicīniskā palīdzība (nosauc cietušo skaitu, traumas veidu un atrašanās vietu, kā arī sniedz citu prasīto informāciju).

Seko līdz atbildīgo dienestu norādījumiem par turpmāko rīcību.

Kodolsprādziens un ieteicamā rīcība

Par kodolsprādzienu liecina:

- spēcīgs gaismas uzliesmojums, kas ir uztverams pat saulainā laikā un var izraisīt apdegumus vai pat redzes zudumu;
- gaisa triecienvilnis (var būt vairāki), kas var sagraut ēkas, iznīcināt dzīvo dabu, radīt lielu daudzumu dažādu atlūzu, tādējādi apdraudot cilvēku dzīvību un veselību;
- caurspiedīgā radiācija (~ 15 sek.) un apvidus radioaktīvs saindējums (rodas, kad radioaktīvie materiāli nosēžas uz zemes), kas var atstāt ļoti negatīvu iespaidu uz cilvēku veselības stāvokli, it sevišķi, ja tie atrodas ārpus telpām;
- elektromagnētiskais impulss, kas rada bojājumus elektriskajās iekārtās un radioelektroniskajā aparatūrā un izraisa sakaru traucējumus;
- virszemes sprādziena gadījumā sprādziena centrā veidojas putekļu stabs, kas atgādina “sēni”.

Radioaktīvais piesārņojums visbīstamākais ir pirmajās stundās, tādēļ paliec iekštelpās vismaz 24 stundas un seko līdz radio paziņojumiem (skatīt 14. sadaļu).

Ja dzirdi brīdinājumu par iespējamu uzbrukumu ar kodolieroču pielietošanu, nekavējoties dodies uz patvertni vai meklē citu vietu, kur var patverties, līdz ņemot ārkārtas gadījumu somu.

Pārliecinies, ka ziņu saņēmuši kaimiņos dzīvojošie cilvēki, gados veci cilvēki un cilvēki ar redzes un dzirdes traucējumiem, iespēju robežās sniedz tiem atbalstu, lai arī viņi varētu nokļūt patvertnē vai patvēruma vietā.

Patvertnē vai patvēruma vietā saglabā mieru, skaļi nesarunājies un ievēro noteikto kārtību.

Ja sprādziena brīdī esi ārpus telpām:

- un tiešā tuvumā ir īslaicīgam patvērumam piemērota vieta, nekavējoties centies tajā nokļūt, nogulies uz zemes, vērs seju pret zemi, aplāj galvu ar somu, elpo caur kabatlakatiņu vai pieejamu apģērba gabalu;
- pēc triecienviļņa (var būt vairāki) sargā elpceļus un pēc iespējas ātrāk centies nokļūt patvertnē vai patvērumam piemērotā vietā, vai arī meklē patvērumu tuvākajā dzelzsbetona vai ķieģeļu ēkā – centies nokļūt pagrabstāvā vai ēkas vidusdaļā, tālāk no ārsienām;
- ja ir pieejams, lieto sejas masku, respiratoru vai gāzmasku un lietusmēteli;
- ja patvertnē, dzelzsbetona vai ķieģeļu ēkā jau atrodas citas personas, pirms iekļūšanas šajās telpās virsdrēbes atstāj ārpusē un ieturi distanci no citām personām;
- ja iespējams, nomazgājies;
- rūpīgi nomazgājies dušā ar lielu daudzumu silta ūdens, izmantojot ziepes un mīkstu beržamo sūkli, spēcīgi berzējot, izmazgā matus, tās ķermeņa daļas, kuras nenosedza apģērbs un izskalo mutes dobumu ar tīru ūdeni;
- mazgāšanos atkārto 2–3 reizes, izvairies no mazgāšanās līdzekļu putu iekļūšanas acīs un mutē un centies nesavainot ādu.

Ja brauc ar automašīnu:

- apstājies un meklē patvērumu tuvākajā patvertnē, meklē īslaicīgam patvērumam piemērotu vietu vai centies nokļūt dzelzsbetona vai ķieģeļu ēkā;
- ja ir pieejams, lieto sejas masku, respiratoru vai gāzmasku un lietusmēteli.

Lieto tikai iepakoto pārtiku, nesmēķē, neizmanto ūdeni, kas nāk no atklātām ūdenstilpēm.

Ja pieejami iekšķīgai lietošanai paredzēti jodu saturošie medikamenti, uzsāc to lietošanu, ja to rekomendē atbildīgie dienesti.

Ieteicamā rīcība gadījumos, kad tiek pielietoti strēlnieku ieroči

Strēlnieku ieroči galvenokārt tiek pielietoti, lai iznīcinātu pretinieka dzīvo spēku, transportlīdzekļus (arī bruņotos), kā arī sagrautu dažādas fortifikācijas būves u. tml.

Izplatītākie strēlnieku ieroči:

- triecienšautenes;
- mašīnpistoles;
- pistoles;
- ložmetēji;
- granātmetēji;
- rokas granātas;
- bezpilota lidaparāti aprīkoti ar sprāgstvielām u. tml.

Ja dzirdi šāvieni troksni, neatstāj savu dzīvesvietu, netuvojies logiem vai durvīm, kā arī neveic jebkādas darbības, kas var atklāt tavu atrašanās vietu.

Ja esi iekštelpās, nekavējoties slēpies vietās, kur starp tevi un ēkas ārpusi ir vismaz divas sienas.

Ja esi ārpus telpām, nekavējoties ieņem stāvokli tuvāk zemei un meklē aizsegu, kas var pasargāt tevi no novērošanas un ieroču munīcijas iedarbības.

Ja brauc ar automašīnu, centies pēc iespējas ātrāk atstāt bīstamo teritoriju, maini kustības virzienu, lai neatrastos šaušanas sektorā.

Kad esi drošībā, nomierinies un pārbaudi, vai neesi ievainots (paaugstināta stresa situācijā to var nepamanīt).

Ja nepieciešams, sniedz pirmo palīdzību sev, pēc tam citiem cietušajiem.

Ja iespējams, informē atbildīgos dienestus par cietušajiem, kuriem nepieciešama specializētā medicīniskā palīdzība (nosauc cietušo skaitu, traumas veidu un atrašanās vietu, kā arī sniedz citu prasīto informāciju).

Seko līdzi atbildīgo dienestu norādījumiem par turpmāko rīcību, esi gatavs doties uz patvertni vai patvēruma vietu.

Ieteikumi evakuācijas gadījumā

Uzmanīgi ieklausies paziņojumā par evakuācijas norisi, iegaumē un pieraksti evakuācijas virzienu, galamērķi un pulcēšanās vietas.

Visur ņem līdzi personu apliecinošus dokumentus.

Ja iespējams, pirms evakuācijas atslēdz savam mājoklim gāzes, elektrības un ūdens padevi, aiztaisi logus un aizslēdz durvis.

Izmanto tikai tos maršrutus, kurus rekomendē atbildīgie dienesti, un nepārvietojies pa nepazīstamiem ceļiem.

Ja nav iespējams izmantot savu transportlīdzekli, dodies uz tuvāko norādīto evakuācijas pulcēšanās vietu.

Evakuācijas gadījumā paziņo par to tuviniekiem.

Ņem līdzi ārkārtas gadījumu somu.

Ja ģimenes rīcībā ir vairākas automašīnas, evakuējoties izmanto tikai vienu automašīnu, lai samazinātu sastrēgumu iespējamību uz ceļiem.

Evakuējoties ar savu transportlīdzekli, nekavējoties dod ceļu militārajiem transportlīdzekļiem.

Ja evakuēsies ar valsts vai pašvaldības nodrošinātajiem transportlīdzekļiem, līdz minimumam samazini līdzi ņemamo privāto mantu skaitu, ieteicamais svars – ne vairāk par 20 kg (tas neattiecas uz ārkārtas gadījumu somu), lai dotu iespēju ar vienu transportlīdzekli evakuēt pēc iespējas lielāku personu skaitu.

Necenties atgriezties dzīvesvietā no evakuācijas vietas, kamēr atbildīgie dienesti nav to atļāvuši.

Evakuējies tikai uz to valsts daļu, kuru kontrolē Nacionālie bruņotie spēki.

Ieteikumi personīgai drošībai

Nevalkā paramilitāru apģērbu, maskēšanās auduma apģērbu vai militarizētās somas, ja neesi dienestā.

Bez vajadzības netuvojies, neprovocē un nefilmē neidentificētus bruņotus cilvēkus, nepacel no zemes pamestus ieročus vai aizdomīgus priekšmetus.

Neizplati un neievāc informāciju (fotogrāfijas, video, tekstus) par Nacionālo bruņoto spēku un sabiedroto spēku pārvietošanos, to atrašanās vietām, bruņojumu, skaitlisko sastāvu u. tml.

Bez ierunām pakļaujies prasībām, kuras tev izvirza atbildīgo dienestu pārstāvji.

Sprādzienbīstamie priekšmeti un ieteicamā rīcība, tos konstatējot

Izplatītākie sprādzienbīstamie priekšmeti, ar kuriem iedzīvotāji var saskarties militāra iebrukuma vai kara laikā:

- pretkājnieku mīnas;
- prettanku mīnas;
- mīnmetēju mīnas;
- artilērijas šāviņi;
- daudzstobru reaktīvās artilērijas sistēmu raķetes;
- dažādas granātas;
- improvizēti sprādzienbīstamie priekšmeti (piemēram, rūpnieciski ražotie sprādzienbīstamie priekšmeti, kuri aprīkoti ar pašdarinātām palaišanas iekārtām, kas izraisa to eksploziju, var būt maskēti kā sadzīvē izmantojami priekšmeti).

Starptautiskie tiesību akti nosaka, ka mīnētās teritorijas ir jāiezīmē – redzamības robežās jāizvieto trīsstūrveida vai kvadrātveida zīmes sarkanā vai oranžā krāsā ar dzeltenu malu, ar viegli atpazīstamu simbolu un vārdu “mīnas”.

Atceries:

- mīnu nogādes sistēmu attīstība (piemēram, kasešu munīcija, iespējas mīnas nogādāt ar uguns atbalsta ieroču sistēmām u. tml.) bieži vien padara par neiespējamu mīnēto teritoriju precīzu iezīmēšanu, kas ir iemesls civiliedzīvotāju bojāejai karadarbības laikā, kā arī ilgi pēc tās noslēguma;
- sprādzienbīstamie priekšmeti, it sevišķi mīnas, var būt ieraktas vai izvietotas tā, lai būtu grūti pamanāmas;
- svaigi rakumi, kuru tuvumā atrodas kastes vai cits iepakojuma materiāls, uz kura ir uzraksti, ka tas ir paredzēts sprādzienbīstamu priekšmetu pārvadāšanai, var būt tieša norāde, ka apkārtnē ir izvietoti sprādzienbīstami priekšmeti.

Sprādzienbīstamo priekšmetu eksploziju var izraisīt:

- spiediens;
- elektrosignāls;
- detonatora stieņa noliekšana;
- stieples, vada vai auklas aizskaršana;
- vibrācija;
- magnētiskais lauks;

- sprādzienbīstamā priekšmeta vai tam blakusesoša priekšmeta pārvietošana u. tml.

Konstatējot sprādzienbīstamu priekšmetu:

- nekādā gadījumā nemēģini veikt tā pārvietošanu vai neitralizāciju;
- nelieto radio, mobilo tālruni, satelītsakarus tuvāk par 100 m no aizdomīgajiem priekšmetiem, sevišķi tādu priekšmetu tuvumā, kas līdzinās improvizētiem sprādzienbīstamajiem priekšmetiem;
- informē atbildīgos dienestus un/vai sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšanas speciālistus;
- ja iespējams, veic pasākumus, lai ierobežotu piekļuvi teritorijai, kurā atrodas sprādzienbīstami priekšmeti līdzīgi objekti (piemēram, atstāj labi saredzamas un saprotamas zīmes, kas vēlāk palīdzētu atrast šo vietu un brīdinātu citas personas par bīstamību).

Dažu iespējamo sprādzienbīstamo priekšmetu attēli:

	Pretkājnieku mīna PMF-1 Var tikt izplatīta, izmantojot lidmašīnas, helikopterus un mīnmetējus (kasešu munīcija)!
	Pretkājnieku mīna POM-2 Var tikt izplatīta, izmantojot lidmašīnas, helikopterus un dažādas uguns atbalsta ieroču sistēmas (kasešu munīcija)!
	Pretkājnieku mīnas OZM-3, OZM-4 un OZM-72
	Pretkājnieku virzienmīna MON-50
	Prettanku mīnas TM-62M

	152mm artilērijas šāviņš
	Neeksplodējusi mīnmetēja mīna
	Neeksplodējusi daudzstobru reaktīvās artilērijas sistēmas rakete
	Rokas granātas izmantošana tai sākotnēji neparedzētā veidā mīna
	Rokas granāta RGO
	Granātmetēja RPG-7V granātas
	Improvizēts sprādzienbīstams priekšmets

Ieteikumi valsts aizsardzības pasākumu atbalstam

Pievienojies Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem vai tuvākajam Zemessardzes bataljonam vai arī izej rezerves karavīra militārās apmācības.

Apmeklē apmācības, kas sniedz zināšanas par pirmo medicīnisko palīdzību un izdzīvošanu dažādu apdraudējumu situācijās.

Turpini ievērot Latvijas Republikas likumus.

Ja iespējams, ziņo:

- par agresorvalsts militāro vienību pārvietošanos;
- par diversantu grupām;
- par aizdomīgām personām;
- par jebkurām aizdomīgām zīmēm, marķējumiem un raidītājiem.

Iespēju robežās:

- sniedz atbalstu Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un sabiedroto spēkiem;
- palīdzi būvēt aizsardzības fortifikācijas, pretmobilitātes šķēršļus un civilās aizsardzības infrastruktūru;
- veic pretinieka maldināšanu (piemēram, ceļa zīmju un ielu nosaukumu plāksņu noņemšana) un aizkavē tā transporta pārvietošanos.

Ja atrodies agresorvalsts okupētajā teritorijā:

- nepiedalies okupācijas varas organizētajos pasākumos (piemēram, nelikumīgās vēlēšanās, referendumos vai tautas nobalsošanās);
- veic visu iespējamo, lai izvairītos no iespējamās mobilizācijas agresorvalsts militārajā vai citos dienestos;
- pārtrauc vai izvairies no komunikācijas ar tiem, kuri labprātīgi sadarbojas ar okupācijas režīmu;
- ja iespējams, fiksē informāciju par okupācijas režīma paveiktajiem kara noziegumiem;
- nesniedz okupācijas varas pārstāvjiem nekādu informāciju par leģitīmās valsts varas amatpersonām un atbalstītājiem, kas atrodas okupētajās teritorijās;
- ja iespējams, atbalsti pretošanās kustību;
- tev ir tiesības īstenot bruņotu pretestību (t. sk. sabotāžu, kaitnieciskās darbības u. tml.) pret agresorvalsts spēkiem.

AIZKRAUKLES NOVADA PAŠVALDĪBAS PATVERTŅU IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI

I. Vispārīgie noteikumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā Aizkraukles novada pašvaldībai (turpmāk – pašvaldība) piederošajos nekustamajos īpašumos (turpmāk – pašvaldības ēkas) tiek organizēta publiski pieejamo patveršanās vietu ierīkošana un izmantošana.

II. Patvertņu ierīkošana un patvertņu atrašanās vietu atpazīšana

2. Patvertnes ir telpas (vietas) pašvaldības ēkā, kur iedzīvotājiem īslaicīgi patverties, lai mazinātu ietekmi no bīstamiem faktoriem, kas rodas katastrofas, militāra iebrukuma vai kara gadījumā.
3. Patvertnes pašvaldības ēkās tiek ierīkotas atbilstoši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) novērtējumam (*pielikumā*). Tās ir III kategorijas patvertnes, kuras ir izveidotas pašvaldības ēku pagrabstāvos, pazemes stāvos, kā arī cokola stāvos, lai mazinātu ietekmi no sprādziena triecienviļņa un šķembām.
4. Pie ieejas pašvaldības ēkā, kur ierīkota patvertne, ievērojot VUGD vadlīnijās sniegtās rekomendācijas, tiek izvietota patvertnes zīme (skatīt attēlu), kas vēsta, ka ēkā atrodas patvertne, tai skaitā, ja iespējams (gadījumos, kad uz patvertni ir izveidota nobrauktuve personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām), var tikt pievienota norāžu plāksne vai zīme *Braila* rakstā un starptautiskā invaliditātes zīme. Vajadzības gadījumā patvertnes zīme ar virziena norādēm var tikt izvietota arī ēku iekšpusē.

Attēls. Patvertnes zīme

III. Piekļuve, izmantošana un uzturēšana patvertnei

5. Pašvaldības iestādes vadītājs, kura atbildības robežās atrodas patvertne, organizē piekļuvi, izmantošanu un patvertnes uzturēšanu atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, norīkojot vienu vai vairākus atbildīgos darbiniekus, kuri ir apmācīti evakuācijas aprīkojuma lietošanai un palīdzības sniegšanai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.
6. Pašvaldības iestādes vadītājs, kura atbildības robežās atrodas patvertne, piedalās pasākumos, kuru mērķis ir esošu telpu pārbūve vai atjaunošana, pielāgojot tās III kategorijas patvertņu ierīkošanai.

7. Patvertņu telpas, kuras tiek izmantotas ikdienā iestādes vajadzībām, pēc publiski izsludināta iespējama apdraudējuma 24 stundu laikā tiek sagatavotas un aprīkotas atbilstoši patvertnes vajadzībām. Iestādes tiešo funkciju veikšanas laikā patvertne primāri paredzēta tām personām, kuras attiecīgajā apdraudējuma brīdī atrodas pašvaldības iestādē. Par citu personu iekļūšanu šādā patvertnē atbildīgais darbinieks lems, ņemot vērā patvertnes ietilpību.
8. Piekļuve patvertnei personām tiek nodrošināta tikai publiski izsludināta apdraudējuma gadījumā un to nodrošina iestādes vadītāja norīkots atbildīgais darbinieks.
9. Izsludināta apdraudējuma gadījumā norīkotie atbildīgie darbinieki:
 - 9.1. veic patvertņu durvju atslēgšanu, uzrauga sabiedrisko kārtību;
 - 9.2. nodrošina piekļūstamību telpām vai telpu grupām personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām (personas ratiņkrēslos, personas ar bērnu ratiņiem, cilvēki ar redzes, dzirdes, kustību vai garīga rakstura traucējumiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, sievietēm grūtniecības stāvoklī) patstāvīgi vai ar palīdzību, izmantojot evakuācijas krēslus vai palagus, kuri atbilst drošības standartiem;
 - 9.3. uzrauga sanitārās un higiēnas prasību ievērošanu telpās 24 stundu laikā – dzeramais ūdens, tualete, atkritumu savākšana;
 - 9.4. uzrauga uzturēšanās un komforta prasības telpās vai telpu grupās – nodrošina iespēju izmantot personīgās mobilo sakaru ierīces un iespēju uzlādēt elektroierīces;
 - 9.5. uzrauga ugunsdrošības prasību ievērošanu patvertnes telpās;
 - 9.6. nepieciešamības gadījumā izsniedz pirmās medicīniskās palīdzības līdzekļus;
 - 9.7. ierāda vietas sēdēšanai un gulēšanai/atpūtai;
 - 9.8. nepieciešamības gadījumā izsniedz speciālus instrumentus, kas palīdzētu atbrīvot izeju no gruvešiem.

IV. Uzturēšanās kārtība patvertnē

10. Personas dodas uz patvertni reāla un publiski izsludināta apdraudējuma gadījumā.
11. Patvertnē jāievēro šādas uzvedības normas:
 - 11.1. jāpalīdz personām, kuras fiziski nevar patstāvīgi iekļūt patvertnē vai izkļūt no tās;
 - 11.2. jāievēro ugunsdrošības un citi ar drošību saistīti noteikumi;
 - 11.3. jāizvairās no konfliktsituācijām;
 - 11.4. nedrīkst trokšņot, jāsarunājas klusi;
 - 11.5. ar cieņu jāizturas pret visām personām, kuras atrodas patvertnē;
 - 11.6. atbilstoši savām spējām jāsniedz nepieciešamo atbalstu patvertnē esošajām personām (piemēram, bērniem, invalīdiem un sievietēm grūtniecības stāvoklī);

- 11.7. atbilstoši savām spējām jāatbalsta pašvaldības darbiniekus, kuri atbildīgi par iekļūšanu patvertnē un kārtības nodrošināšanu tajā;
 - 11.8. jāveic pasākumi, lai nepieļautu panikas izcelšanos vai mazinātu tās ietekmi;
 - 11.9. nekavējoties jāinformē atbildīgā persona par situācijām, kas apdraud vai var apdraudēt patvertnē esošās personas;
 - 11.10. jāsadarbojas ar citām patvertnē esošām personām;
 - 11.11. jāievēro sanitārās un higiēnas normas.
12. Patvertnē aizliegts:
- 12.1. ņemt līdzi mājdzīvniekus, izņemot personām ar dienesta suņiem vai suņiem pavadoņiem;
 - 12.2. lietot alkoholiskos dzērienus un apreibinošas vielas;
 - 12.3. smēķēt, lietot atklātu uguni;
 - 12.4. ienest viegli uzliesmojošus šķidrumus.

Patvertnes obligāti jāatstāj pēc atbildīgo dienestu paziņojuma saņemšanas (izsludinātas apdraudējuma beigas).

V. Noslēguma noteikumi

13. Šie Noteikumi stājas spēkā ar 2025. gada 21. augustu.

Pielikums
Aizkraukles novada pašvaldības noteikumiem Nr. 2025/78
“Aizkraukles novada pašvaldības patvertņu izmantošanas noteikumi”

**SARAKSTS AR AIZKRAUKLES NOVADA PAŠVALDĪBAI PIEDEROŠĀM ĒKĀM,
 KUR IERĪKOTAS III KATEGORIJAS PATVERTNES**

Nr. p.k.	Administratīvā teritorija	Ēkas kadastra apzīmējums	Nosaukums	Pazemes stāvu platība m2	Aptuvenā pagrabstāva izmantojamā platība patvertnei m2	Ietilpība 0.75 m2 uz cilvēku	Adrese	Novērtējums
1.	Aizkraukle	32010020108021	Vidusskolas ēka	378.9	320	426	Draudzības krastmala 5, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Atbilst
2.	Aizkraukle	32010020201001	Sabiedriskā ēka	463.7	420	560	Lāčplēša iela 3, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Atbilst
3.	Aizkraukle	32010020109004	Mūzikas skola	390.7	200	266	Skolas iela 3, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Atbilst
4.	Koknese	32600130483001	Administratīvā ēka	583.2	500	375	Melioratoru iela 1, Koknese, Aizkraukles nov., LV-5113	Atbilst
5.	Aizkraukle	32010020218011	Bērnudārzs	1216.6	900	1200	Bērzu iela 10, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst
6.	Aizkraukle	32010020217002	Administratīvā ēka	87.5	60	80	Lāčplēša iela 1, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst
7.	Aizkraukle	32010020106003	Administratīvā ēka	66.1	50	66	Lāčplēša iela 4, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst
8.	Aizkraukle	32010020109003	Administratīvā ēka	51.3	35	46	Spīdolas iela 11, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst

9.	Aizkraukle	32010020137001	Kultūras centrs	255.5	215	286	Spīdolas iela 2, Aizkraukle, Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst
10.	Aizkraukles pagasts	32440050205001	Skola-bērnudārzs	699.1	630	840	Kalna iela 6, Aizkraukle, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov., LV-5101	Daļēji atbilst
11.	Bebru pagasts	32460060110001	Dienesta viesnīca	1058.7	900	1200	"Dienesta viesnīca", Vecbebri, Bebru pag., Aizkraukles nov., LV-5135	Daļēji atbilst
12.	Daudzeses pagasts	32500040083001	Saieta nams	454.5	100	133	"Pagastmāja", Daudzeva, Daudzeses pag., Aizkraukles nov., LV-5111	Daļēji atbilst
13.	Daudzeses pagasts	32500070082001	Skola	45.1	35	46	"Skola", Daudzese, Daudzeses pag., Aizkraukles nov., LV-5111	Daļēji atbilst
14.	Iršu pagasts	32540030231002	Administratīvā ēka	96.7	70	93	"Pērses pamatskola", Irši, Iršu pag., Aizkraukles nov., LV-5108	Daļēji atbilst
15.	Iršu pagasts	32540030210001	Dzīvojamā māja	180	150	200	"Silavas", Irši, Iršu pag., Aizkraukles nov., LV-5108	Daļēji atbilst
16.	Jaunjelgava	32070020346001	Kultūras centrs	150.7	40	53	Jelgavas iela 31, Jaunjelgava, Aizkraukles nov., LV-5134	Daļēji atbilst
17.	Jaunjelgava	32070020388001	Administratīvā ēka	78	65	86	Lāčplēša iela 11, Jaunjelgava, Aizkraukles nov., LV-5134	Daļēji atbilst
18.	Jaunjelgava	32070020560001	Bērnudārzs	938.2	180	240	Smilšu iela 2, Jaunjelgava, Aizkraukles nov., LV-5134	Daļēji atbilst
19.	Jaunjelgava	32070020675001	Skola	347.8	230	306	Uzvaras iela 1, Jaunjelgava, Aizkraukles nov., LV-5134	Daļēji atbilst
20.	Koknese	32600130455001	Kultūras centrs	73.4	40	53	Hanzas iela 2, Koknese, Aizkraukles nov., LV-5113	Daļēji atbilst
21.	Koknese	32600130435001	Bērnudārzs	1103.8	450	600	Lāčplēša iela 7, Koknese, Aizkraukles nov., LV-5113	Daļēji atbilst
22.	Koknese	32600130421002	Skola	794.6	700	933	Parka iela 27, Koknese, Aizkraukles nov., LV-5113	Daļēji atbilst
23.	Koknese	32600130421001	Sporta centrs	226.9	150	200	Parka iela 27A, Koknese, Aizkraukles nov., LV-5113	Daļēji atbilst
24.	Mazzalves pagasts	32660100356001	Dzīvojamā māja	31.6	30	40	"Radzes", Ērberģe, Mazzalves pag., Aizkraukles nov., LV-5133	Daļēji atbilst

25.	Mazzalves pagasts	32660100254001	Biroju ēka	119.3	119 (pagrabstāvs ir apvienots)	158	Liepu iela 3, Ērberģe, Mazzalves pag., Aizkraukles nov., LV-5133	Daļēji atbilst
26.	Mazzalves pagasts	32660100397001	Biroju ēka	117.3			Liepu iela 3, Ērberģe, Mazzalves pag., Aizkraukles nov., LV-5133	Daļēji atbilst
27.	Mazzalves pagasts	32660100266001	Skola	94	50	66	Skolas iela 1, Ērberģe, Mazzalves pag., Aizkraukles nov., LV-5133	Daļēji atbilst
28.	Neretas pagasts	32700070365004	Skola	154.9	30	40	Dzirnavu iela 4, Nereta, Neretas pag., Aizkraukles nov., LV-5118	Daļēji atbilst
29.	Neretas pagasts	32700070363001	Kultūras nams	103.4	50	66	Pētera Lodziņa iela 1, Nereta, Neretas pag., Aizkraukles nov., LV-5118	Daļēji atbilst
30.	Neretas pagasts	32700070448001	Dzīvojamā māja	35.4	25	33	Raiņa iela 2, Nereta, Neretas pag., Aizkraukles nov., LV-5118	Daļēji atbilst
31.	Neretas pagasts	32700070367003	Administratīvā ēka	37.5	35	46	Rīgas iela 1, Nereta, Neretas pag., Aizkraukles nov., LV-5118	Daļēji atbilst
32.	Neretas pagasts	32700070361001	Sociālās aprūpes centrs	28.3	20	26	Rīgas iela 6, Nereta, Neretas pag., Aizkraukles nov., LV-5118	Daļēji atbilst
33.	Skrīveru pagasts	32820060003001	Administratīvā ēka	160.8	140	186	"Sapņi", Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
34.	Skrīveru pagasts	32820060003012	Noliktava ar pagrabu	26.7	20	26	"Ziedugravas 1", Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
35.	Skrīveru pagasts	32820080562004	Noliktava	48.4	40	53	Daugavas iela 37, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
36.	Skrīveru pagasts	32820080416001	Administratīvā ēka	57.7	30	40	Daugavas iela 59, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
37.	Skrīveru pagasts	32820080172001	Mūzikas un mākslas skola	74.6	50	66	Daugavas iela 85, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
38.	Skrīveru pagasts	32820080204002	Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs	42.4	35	46	Daugavas iela 85A, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
39.	Skrīveru pagasts	32820100441001	Bērnudārzs	572.2	500	666	Sprīdīša iela 1, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst

40.	Skrīveru pagasts	32820080544001	Vidusskola	340.7	270	360	Stacijas laukums 1, Skrīveri, Skrīveru pag., Aizkraukles nov., LV-5125	Daļēji atbilst
41.	Staburaga pagasts	32840030081001	Dažādu sociālo grupu kopdzīvojamās mājas	46.5	23	30	"Vīgantes pamatskola", Staburaga pag., Aizkraukles nov., LV-5128	Daļēji atbilst
42.	Sunākstes pagasts	32860020088003	Jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs	56.3	55	73	"Ārguļi", Sunākste, Sunākstes pag., Aizkraukles nov., LV-5130	Daļēji atbilst
43.	Sunākstes pagasts	32860020216001	Saieta nams	36.5	30	40	"Saulrieši", Sunākste, Sunākstes pag., Aizkraukles nov., LV-5130	Daļēji atbilst
44.	Sunākstes pagasts	32860020221001	Sociālā ēka	79.1	78	104	"Skola", Sunākste, Sunākstes pag., Aizkraukles nov., LV-5130	Daļēji atbilst
45.	Zalves pagasts	32960060214001	Skola	141.3	70	93	"Zalves pamatskola", Zalve, Zalves pag., Aizkraukles nov., LV-5112	Daļēji atbilst

Izmantotie normatīvie akti un literatūra

- Likums “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”
<https://likumi.lv/ta/id/255713-par-arkartejo-situaciju-un-iznemuma-stavokli>
Nacionālās drošības likums
<https://likumi.lv/ta/id/14011-nacionalas-drosibas-likums>
- Likums “Par 1980. gada 10. oktobra Konvencijas par tādu konkrētu parasto ieroču veidu lietošanas aizliegšanu vai ierobežošanu, kurus var uzskatīt par ieročiem, kas nodara ārkārtīgus postījumus vai kam ir neselektīva darbība, 2. protokolu”
<https://likumi.lv/ta/id/64193-par-1980gada-10oktobra-konvencijas-par-tadu-konkretu-parasto-ierocu-veidu-lietosanas-aizliegsanu-vai-ierobezosanu-kurus-var-uzskatit-par-ierociem-kas-nodara-arkartigus-postijumus-vai-kam-ir-neselektiva-darbiba-2protokolu>
- Saeimas 26.09.2019. paziņojums “Par nacionālās drošības koncepcijas apstiprināšanu”
<https://likumi.lv/ta/id/309647-par-nacionalas-drosibas-koncepcijas-apstiprinasanu>
- Ministru kabineta 07.11.2017. noteikumi Nr.658 “Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju”
<https://likumi.lv/ta/id/294938-noteikumi-par-civilas-aizsardzibas-planu-strukturu-un-tajos-iekļaujamo-informaciju>
- Ministru kabineta 19.10.2021. noteikumi Nr. 693 “Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21”
<https://likumi.lv/ta/id/326992-buvju-visparigo-prasibu-buvnormativs-lbn-200-21>
- Ministru kabineta 26.08.2020. rīkojums Nr. 476 “Par Valsts civilās aizsardzības plānu”
<https://likumi.lv/ta/id/317006-par-valsts-civilas-aizsardzibas-planu>
- Vadlīnijas par minimālajām tehniskajām prasībām ēkās esošo telpu vai telpu grupu piemērotībai patvertnes vai vietas, kur var patverties, izveidošanai
<https://www.vugd.gov.lv/lv/vadlinijas-potencialo-patvertnu-minimalajam-tehniskajam-prasibam>
- Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas buklets “Kā rīkoties krīzes gadījumā”
<https://www.sargs.lv/lv/buklets-ka-rikoties-krizes-situacija>
- Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas, Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts ugunsdzēsības un glābšana dienesta, Nacionālā veselības dienesta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta buklets “Vai tu zini, kā rīkoties ārkārtas gadījumos?”
<https://www.vugd.gov.lv/lv/media/1351/download?attachment>
- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas 04.03.2022. publikācija “Apgūstiet jaunu izdzīvošanas prasmi: Dziļviltojumu (deepfake) atpazīšana OUCH! marts 2022”
<https://cert.lv/lv/2022/03/apgustiet-jaunu-izdzivosanas-prasmi-dzilviltojumu-deepfake-atpazisana-ouch-marts-2022>
- Mīnu lauku iezīmēšanas zīmju attēli
https://en.wikipedia.org/wiki/File:US_Army_landmine_symbols.jpg
- Pretkājnienu mīnas PMF-1 fotogrāfija
<https://www.alamy.com/stock-photo/pfm.html?cutout=1&sortBy=relevant>

Pretkājnieku	mīnu	OZM-3, OZM-4 un OZM-72	fotogrāfija
https://en.wikipedia.org/wiki/OZM#/media/File:OZM_3,_4_und_72.jpg			
Pretkājnieku	virzienmīnas	MON-50	fotogrāfija
https://en.wikipedia.org/wiki/MON-50#/media/File:Non_armed_mon50_anti-personnel_clustermine.jpg			
Prettanku	mīnu	TM-62M	fotogrāfija
https://www.nytimes.com/2023/07/16/world/europe/ukraine-russia-land-mines.html			
152	mm	artilērijas šāviņa	fotogrāfija
https://mil.in.ua/en/news/russia-resumed-production-of-152-mm-shells/			
Neeksplozējušas	mīnmetēja	mīnas	fotogrāfija
https://www.esri.com/about/newsroom/blog/halo-trust-maps-ukraine-explosive-remnants/			
Neeksplozējušas	daudzstobru reaktīvās artilērijas sistēmas	raķetes	fotogrāfija
https://www.thenationalnews.com/world/europe/2022/08/26/the-strange-site-of-unexploded-ordnance-in-ukraine-in-pictures/			
Rokas	granātas izmantošana tai sākotnēji neparedzētā veidā,		fotogrāfija
https://news.abs-cbn.com/overseas/04/21/22/russia-troops-rig-ukraine-villages-with-mines-booby-traps			
Rokas	granātas	RGO	fotogrāfija
https://nastroy.net/post/granata-rgo-printsip-deystviya-ustroystvo-i-taktiko-tehnicheskie-harakteristiki			
Granātmētēja	RPG-7V	granātu	fotogrāfija
https://inertproducts.com/product/pg-7-rockets-in-crate-replica-weapon-cache-crate/			
Improvizēta	sprādzienbīstama	priekšmeta	fotogrāfija
https://www.theguardian.com/world/2022/may/25/russian-mercenaries-accused-over-use-of-mines-and-booby-traps-in-libya			
Nacionālo bruņoto spēku ekspertu sniegtā informācija			
Ukrainas galvaspilsētas Kijivas civilās aizsardzības ekspertu sniegtā informācija			

Hibrīdkara apdraudējums

Hibrīdkarš ir mūsdienīgs kara veids, kurā tiek izmantota ne tikai armija un ieroči, bet arī izmantotas dažādas metodes, lai vājinātu pretinieku valstiski, ekonomiski un sabiedriski, neradot tiešu militāru konfliktu.

Hibrīdkara rīki var būt:

- kiberuzbrukumi – datorsistēmu bojāšana, informācijas zādzības, sabotāža;
- dezinformācija – viltus ziņu izplatīšana, lai ietekmētu sabiedrības viedokli;
- ekonomiska ietekmēšana – energoresursu cenu manipulācijas, tirdzniecības ierobežojumi;
- migrācijas krīžu veidošana – cilvēku plūsmas izmantošana kā spiediena līdzeklis;

- politiskā destabilizācija – atbalsts radikāliem spēkiem vai iejaukšanās vēlēšanās.

Hibrīdkarš ir grūtāk pamanāms un sarežģītāk pierādāms nekā tradicionāls bruņots konflikts.

Tā mērķis ir radīt sabiedrībā šaubas, bailes un nedrošību, neizmantojot tiešu karaspēku. Bieži vien cilvēki pat nepamana, ka tiek pakļauti informatīvam uzbrukumam.

Latvijā šis kara veids īpaši aktuāls ir kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā, kad pastiprinājās dezinformācijas kampaņas, kiberdraudi un mēģinājumi ietekmēt sabiedrisko domu.

Hibrīdkarš ir mūsdienu realitāte, un valsts aizsardzība vairs nav tikai armijas uzdevums – ikviens pilsonis var būt daļa no valsts drošības, apzinoties apdraudējumus, kritiski vērtējot informāciju un iesaistoties sabiedrības stiprināšanā.

Pasākumi valsts līmenī aizsardzībai pret hibrīdkara draudiem:

- Stiprināt aizsardzību kopā ar NATO sabiedrotajiem.
- Veidot Nacionālo kiberdrošības centru, lai pasargātu valsts sistēmas.
- Attīstīt medijpratību skolās un sabiedrībā, lai cilvēki atpazītu viltus ziņas.
- Skolās nodrošināt valsts aizsardzības mācības kursu.
- Samazināt ekonomisko atkarību no nedemokrātiskiem režīmiem.

Kiberdrošība un kiberapdraudējumi

Civilās aizsardzības plāna uzdevums arī ir veicināt informācijas tehnoloģiju (IT) drošību pašvaldībā. Aizkraukles novada pašvaldības Centrālās pārvaldes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa īsteno informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldību Pašvaldībā.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļas uzdevumi:

- drošības politikas ieviešanas koordinēšana;
- sistēmu drošības pārvaldība;
- sistēmu drošības pārbaudi (auditu) veikšana;
- drošības politikas uzraudzības īstenošana.

Papildus Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodaļa sadarbojas ar IT drošības incidentu novēršanas institūciju CERT.LV vai citām valsts pārvaldes institūcijām informācijas tehnoloģiju drošības jautājumos un organizē citu pašvaldību institūciju iesaisti minēto pasākumu īstenošanā.

3. Kopsavilkums par risku novērtēšanu

Dabas katastrofu saistīto risku scenāriji sīkāk netiek modelēti, jo to apmērs, intensitāte un postījumi nav pastāvīgi un ir mainīgi atkarībā no klimatiskajiem apstākļiem. Visaptveroša šo risku analīze veikta 2. nodaļā, zem katra riska uzskaitījuma. Lai neveidotos informācijas lieka dublēšanās, informācija no 2. nodaļas netiek pārnesta uz 3. nodaļu. Risku scenāriju modelēšana veikta tehnogēnajiem riskiem, kuriem iespējams izmodelēt seku scenārijus: bīstamo vielu noplūde, transporta avārijas un avārijas gāzes apgādes sistēmās. Dabas katastrofu risku kartes norādītas zemāk vai norādīta atsauce uz attēlu, kur šo karti var atrast 2. nodaļā. Tehnogēnajiem riskiem modelētās risku kartes norādītas zemāk. Pārējo tehnogēno risku analīze veikta 2. nodaļā zem katra riska uzskaitījuma. Balstoties uz 2. un 3. nodaļā sniegto informāciju, izveidota risku matrica, kurā iekļauti visi riski, kuriem var tikt pakļauti Aizkraukles novada iedzīvotāji.

3.1. Risku scenāriji

Vētra, lietus gāzes, snigšana, apledojums un putenis

Aizkraukles novadā pēc LVĢMC „Sākotnējā plūdu riska novērtējuma 2019. – 2024. gadam” dokumenta atrodas līdzienā lauku teritorijā, kur var rasties lietus radīti plūdi. Lietus izraisīti plūdi pārsvarā novērojami vasaras otrajā pusē vai rudenī, kad samazinājies ūdens patēriņš veģetācijas vajadzībām. Sīkāku informāciju par nelabvēlīgu laikapstākļu radītajiem draudiem skatīt 2. nodaļā.

Risks identificējas kā vidējs.

Zemestrīce

Zemestrīču riska scenārijs sīkāk netiek apskatīts, jo zemestrīču radītie draudi Aizkraukles novadā uzskatāmi par nebūtiskiem. Latvijas vispārējās seismiskās rajonēšanas karti skatīt 2. nodaļas 7. attēlā.

Risks identificējas kā maznozīmīgs.

Plūdi

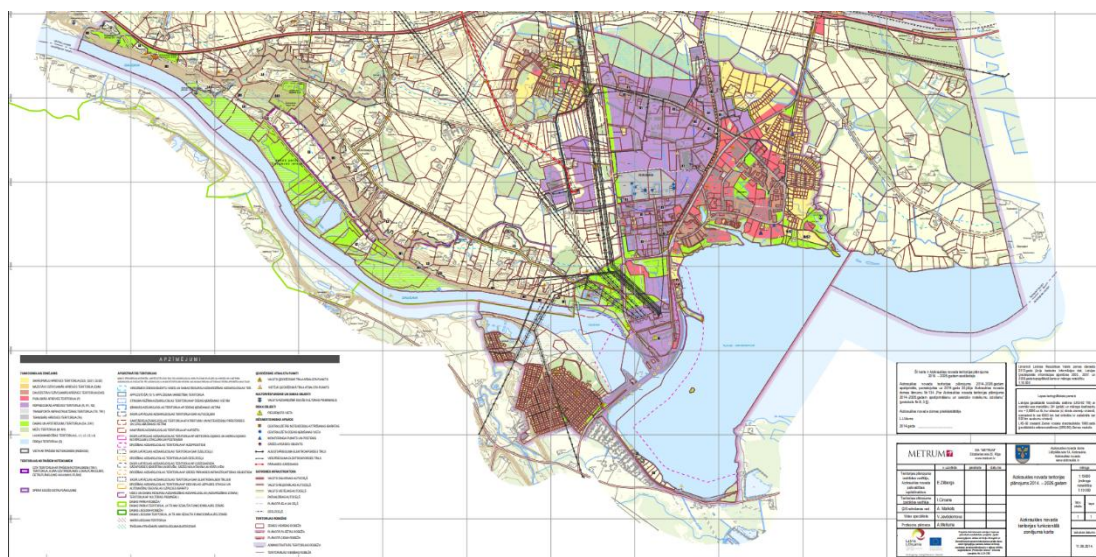
Aizkraukles pilsētas teritorijā atrodas mākslīgi radīta nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijā Daugavas apgabalā, proti, HES kaskāde (Pļaviņu HES, kas atrodas Aizkraukles novadā), jo Daugavas HES kaskādes būvju iespējamā avārija radītu plūdu draudus milzīgās teritorijās un apdraudētu lielu skaitu iedzīvotāju.

Atbilstoši Aizkraukles teritorijas plānojumam, hidroelektrostacijas darbība saistīta ar plūdu risku dambja pārrāvuma gadījumā. Pļaviņu HES ar ūdenskrātuves tilpumu 603 milj. m³ dambja pārrāvuma gadījumā var tikt appludinātas Aizkraukles, Jaunjelgavas, Ķeguma, Lielvārdes pilsētu.

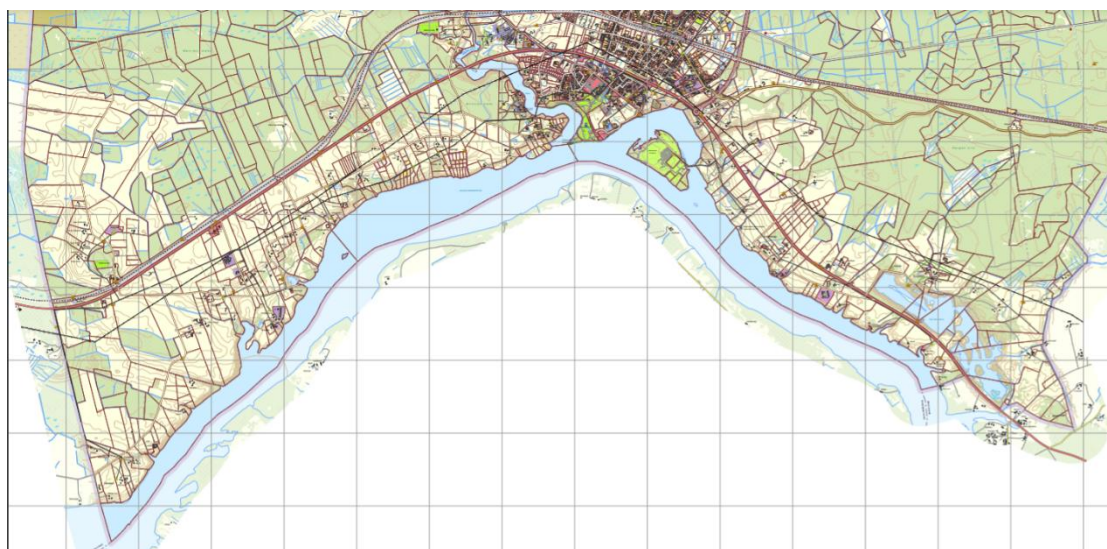
Aizkraukles novada teritorijās norādītas Daugavas upes applūstošās teritorijas ar applūduma atkārtotāšanās biežumu vismaz reizi desmit gados (ar 10% applūduma varbūtību). Visu Aizkraukles novada funkcionālā zonējuma karti, kurā iezīmētas

applūstošās teritorijas, skatīt pielikumā. Sīkāk informāciju skatīt 2. nodaļā. Zemāk norādītas Aizkraukles pilsētas, Kokneses, Skrīveru, Jaunjelgavas un Pļaviņu plūdu kartes. Neretā nepastāv plūdu draudi.

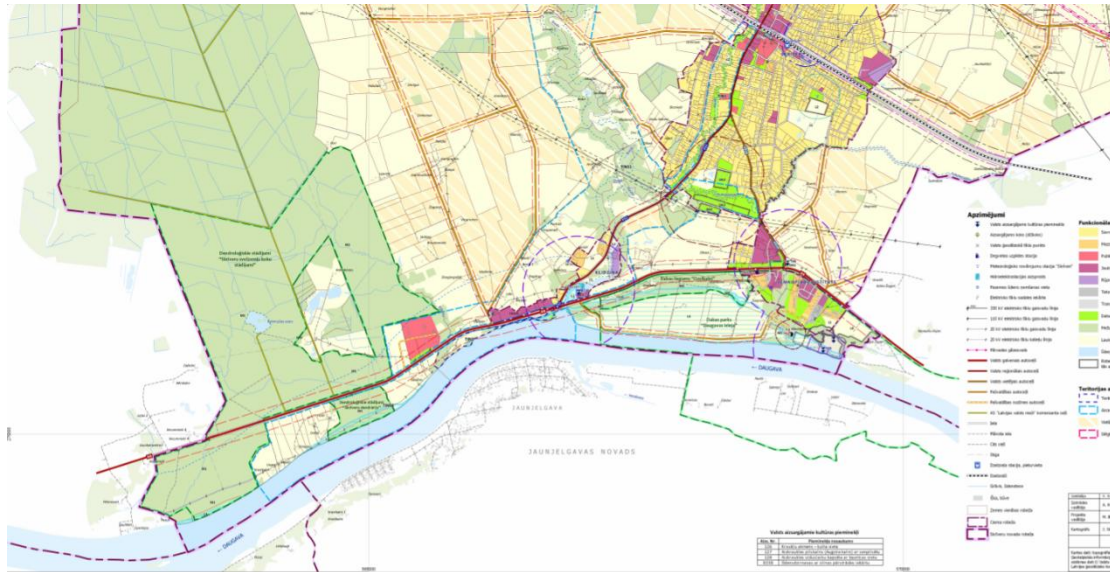
Pļaviņu pilsētas teritorija ir nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija. Pļaviņas atrodas Aizkraukles novada administratīvajā teritorijā Pļaviņu pilsētas teritorija ir pakļauta plūdu riskam, ko izraisa pavasara pali sniega kušanas un lietus dēļ, kā arī ledus sastrēgumu izraisītiem plūdiem. Ūdens līmenis, kas sasniedz vismaz 73.34 m LAS augstuma atzīmi, izraisa pilsētas applūšanu. Tiek appludinātas individuālās un jauktas centra apbūves teritorijas. Pēc pašvaldības rīcībā esošās informācijas, plūdu riskam tiek pakļautas ne tikai dzīvojamās mājas, bet arī kanalizācijas pārsūkņēšanas stacija, kultūrvēsturiskais mantojums, infrastruktūra un citi nozīmīgi objekti. Pilsētas teritorijā pastāv arī erozijas risks. Lai novērstu krastu izskalošanos, nākotnē paredzēti preterozijas pasākumi. Pēc AS “Latvenergo” sniegtās informācijas, laika posmā no 2014. gada līdz 2019. gadam veikta Pļaviņu HES augšas bjefa pastatņu celtnu sliežu ceļa siju un balstu dzelzsbetona konstrukciju atjaunošana. 1983. gada pavasarī plūdus Pļaviņu – Zelķu posmā izraisīja ledus sastrēgumi, kas izveidojās vietās, kur visvairāk bija sablīvējušies vižņi upes aizsalšanas laikā. Ūdens līmenis Pļaviņās kritisko atzīmi pavasara palu laikā pārsniedz gandrīz katru gadu. Ņemot vērā to, ka Daugavas palienes applūšana pie Pļaviņām sākas pie ūdens līmeņa 73.04 m LAS atzīmes, var konstatēt, ka augsti ūdens līmeņi tika sasniegti 2007., 2010., 2013. un 2017. gadā. 2010.gada plūdus ūdens līmenis sasniedza 2% varbūtības atzīmi (plūdi ar atkātošanās biežumu reizi 50 gados). 2013. gada aprīlī lielākais nokrišņu daudzums (63 - 69 mm) tika reģistrēts Pļaviņās. Pēc hidroloģisko novērojumu stacijas “Pļaviņu ūdenskrātuve – Pļaviņas” datiem, 2013. gada pavasarī ledus sastrēgums izraisīja katastrofālus plūdus un tika novērots maksimālais vēsturiskais ūdens līmenis 75.74 m LAS (plūdi ar 0.6% pārsniegšanas varbūtību un atkātošanos reizi 170 gados). Pēdējo 7 gadu augstākais ūdens līmenis tika novērots 2017. gadā un novērojumu stacijas “Pļaviņu ūdenskrātuve - Pļaviņas” vietā sasniedza 74.09 m LAS (plūdi ar 7.6% pārsniegšanas varbūtību un atkātošanos reizi 13 gados). Daugavā pie Pļaviņām ir ass līkums un sašaurinājums, kā rezultātā ledus kustība bija ļoti lēna, tādēļ izveidojās ledus sastrēgums augšpus un lejpus novērojumu stacijas.

28. attēls. Aizkraukles pilsētas plūdu karte

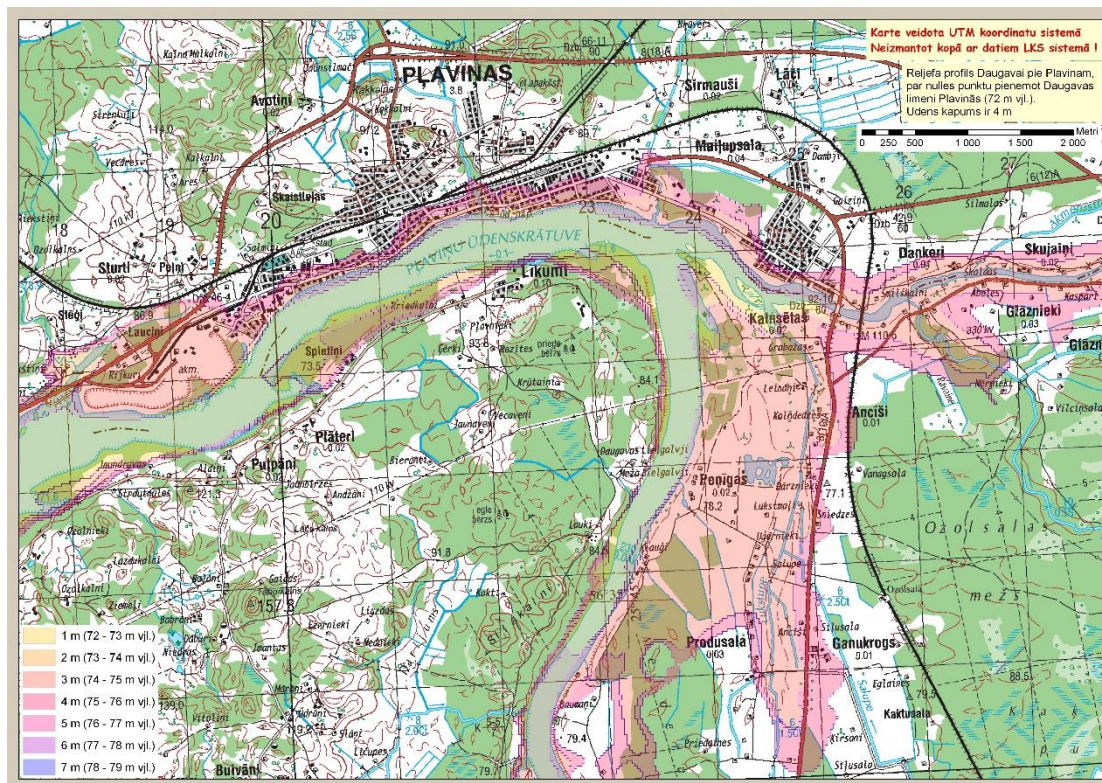
29. attēls. Koknese plūdu karte [Kokneses novada teritorijas plānojums 2013. – 2024. gadam]

30. attēls. Skrīveru plūdu karte [Skrīveru novada teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam]

31. attēls. Jaunjelgavas plūdu karte [Jaunjelgavas novada teritorijas plānojums 2013. – 2024. gadam]

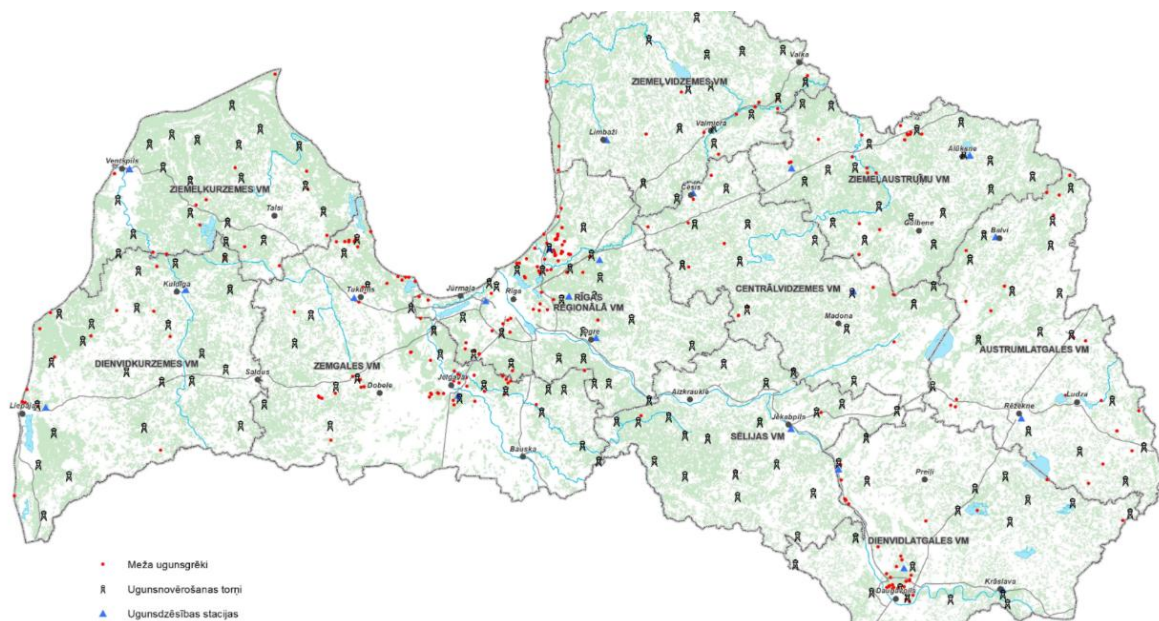

32. attēls. Pļaviņu plūdu karte [Pļaviņu novada teritorijas plānojums 2013. – 2024. gadam]

Risks identificējas kā vidējs.

Mežu un kūdras purvu ugunsgrēki

Aizkraukles novadā augsti un vidējas ugunsbīstamības meži sastāda 5000 – 10000 hektārus, Teritorijas ar paaugstinātu mežu ugunsbīstamību skatīt 2. nodaļas 16. attēlā, bet ugunsnovērošanas torņu izvietojumu Aizkraukles novadā skatīt 15. attēlā. Zemāk norādīta meža ugunsgrēku statistika, ko apkopojusi Valsts meža dienests (VMD) 2020. gadam (meža ugunsgrēki iezīmēti ar sarkanajiem punktiem).

33. attēls. Meža ugunsgrēku statistika 2020. gadā [VMD]

Pēc kartes var secināt, ka Aizkraukles novadā (Dienvidu virsmežniecības teritorija) pēdējo gadu periodā ir fiksēti dažāda izmēra mežu ugunsgrēki, tomēr situācija nav uzskatāma par kritisku.

Risks identificējas kā nozīmīgs.

Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā

Riska scenārijs ir tādas viena riska vai vairāku risku situācijas atspoguļojums, kura var radīt būtisku ietekmi un kura izraudzīta ar mērķi sīkāk novērtēt attiecīgo riska veidu. Novērtētas “sliktākā gadījuma” sekas, jeb visnelabvēlīgākais avārijas rezultāts – 100% kopējā vielas daudzuma noplūde.

Praktiski visos riska scenārijos aplūkoti šādi avāriju notikumi:

- Bīstamās vielas vai produkta noplūde;
- Vielas vai produkta peļķes ugunsgrēks;
- Vielas vai produkta tvaiku – gaisa maisījuma ugunsgrēks;
- Vielas vai produkta tvaiku toksiskās koncentrācijas izplatība.

Pie bīstamo vielu noplūdes scenārijiem apskatītas situācijas, kad vielas izplūst no stacionāriem objektiem, tādiem kā naftas bāze, DUS un GUS. Lielākais vienlaicīgi iespējamais sašķidrinātais naftas gāzes daudzums pēc pieejamās informācijas tiek uzglabāts A/S “VIRŠI-A” DUS Sērene. Lielākais vienlaicīgi iespējamais naftas produktu daudzums pēc pieejamās informācijas tiek uzglabāts A/S “VIRŠI-A” naftas bāzē “Avoti”.

Nemot vērā bīstamo vielu (dīzeļdegvielas) zemo iztvaikošanas intensitāti un zemo toksiskās iedarbības līmeni, nopietns apdraudējums cilvēku veselībai un dzīvībai no šo produktu tvaiku ieelpošanas varētu rasties tikai uzturoties vairākas stundas bez individuālās aizsardzības līdzekļiem tiešā izlijušās bīstamās vielas peļķes tuvumā. Tāpēc bīstamo vielu tvaiku toksiskās bīstamās iedarbības zonas tiek pieņemtas

vienādas ar izlijušā bīstamā ķīmiskā produkta ierobežojošo perimetru. Esot tik tuvu izlijušajai bīstamajai vielai, cilvēki ir vairāk pakļauti siltuma starojuma draudiem, ko var radīt izlijušās bīstamās vielas ugunsgrēks.

Bīstamās vielas vai produkta noplūde:

- Vietas vai produkta peļķes ugunsgrēks;
- Vietas vai produkta tvaiku – gaisa maisījuma ugunsgrēks;
- Vietas vai produkta tvaiku toksiskās koncentrācijas izplatība.

Risks identificējas kā vidējs.

Scenārijs Nr.1. Naftas produktu noplūde no naftas bāzes un siltumstarojums

Sprādzienbīstamo koncentrāciju izplatība

Dīzeļdegvielas noplūdes gadījumiem netiek rēķinātas sprādzienbīstamo koncentrāciju izplatības, jo praksē tās pieņem izlijušās peļķes apmērā.

Ugunsgrēka iedarbība

Siltumstarojuma izplatības zonas atkarībā no riska scenārija atspoguļotas 9.tabulā.

9.tabula

Siltumstarojuma izplatība. Noplūdes vieta	Degošās peļķes rādiuss (m)	Liesmas augstums (m)		Siltumstarojuma izplatības zonas (m)		
10 kW/m2		5 kW/m2				
100m3 dīzeļdegvielas rezervuāra sabrukums izlīstot apvaļņojumā.	16	28	26,5	38		
400m3 dīzeļdegvielas rezervuāra sabrukums izlīstot apvaļņojumā	23	37	39	56		
400m3 dīzeļdegvielas rezervuāram degot pa spoguļvirsmu	4	11	7	10,5		
2000m3 dīzeļdegvielas rezervuāra sabrukums izlīstot apvaļņojumā	24	37	40	56		
2000m3 dīzeļdegvielas rezervuāram degot pa spoguļvirsmu	8	17	13	18		
Autocisternas rezervuāra sabrukums ar noplūdi ierobežotā laukumā	7,2	15	11	16		

34.attēls Siltumstarojuma zonas 2000m^3 rezervuāra sabrukuma un aizdegšanās gadījumā

35.attēls Siltumstarojuma zonas tvertnes sabrukuma un aizdegšanās gadījumā 100m^3 tvertņu laukumā

Kopumā veiktais objekta riska avotu un iespējamo rūpniecisko avāriju seku izvērtējums ļauj secināt, ka objektā potenciāli iespējamās avārijas nerada paaugstinātu risku, cilvēku dzīvībai un veselībai ārpus uzņēmuma teritorijas.

Scenārijs Nr.2. Automašīnas bākas pārpildīšana, izlijušās benzīna aizdegšanās

Šāda noplūde var rasties tvertnes pārliešanas, neuzmanīgas rīcības ar uzpildes pistoli uzpildes laikā vai mēģinot pildīt degvielu atsevišķā traukā. Par cik šāds notikuma attīstības variants iespējams tikai uzpildes operatora klātbūtnes laikā, tiek pieņemts, ka noplūde tiks pārtraukta 30 sekunžu laikā, kā rezultātā ievērojot padeves sūkņa ražību 36 l/min, zemē izplūdis līdz 18 litriem benzīna. izplūstot uz cieta grunts seguma, var veidoties peļķe ar virsmas laukumu līdz 18m².

1 % letālās iedarbības izplatība avārijas gadījumā automašīnas uzpildes procesā

Nr.	Degvielas veids	1 % letālās iedarbības izplatība [m]		
		0,3 – 1,5 m/s	1,6 – 3,3 m/s	3,4 – 5,4 m/s
1.	Dīzeļdegviela	9,7	11,1	11,6
2.	Benzīns	11,4	13,5	14,7

Teritorijā, kurā varētu būt sagaidāma 1% letālā siltumstarojuma izplatība pie lēna vēja benzīna noplūdes gadījumā attēlota 36.attēlā.

36. attēls. 1 % letālās iedarbības izplatības teritorija avārijas gadījumā automašīnas uzpildes procesā

Scenārijs Nr.3. Autocisternas noliešanas lokanās šļūtenes pārrāvums rezervuāra uzpildes laikā, izlijušās benzīna aizdegšanās

Benzīna izplūdes intensitāte 700 l/min. Tā kā autocisternas vadītājs vienmēr atrodas blakus noliešanas vietai, tad šļūtenes pārrāvuma gadījumā viņš noreagēs un pārtrauks noliešanu 1 minūtes laikā. Noplūdušās dīzeļdegvielas masa - 560 kg, peļķes dziļums tiek pieņemts kā 1 cm, tādējādi peļķes laukums ir 70 m².

Zemāk tabulā 1 % letālās iedarbības izplatība pie automašīnas degvielas tvertnes avārijas

Nr.	Degvielas veids	1 % letālās iedarbības izplatība [m]		
		0,3 – 1,5 m/s	1,6 – 3,3 m/s	3,4 – 5,4 m/s
1.	Dīzeļdegviela	12,3	13,3	13,5
2.	Benzīns	14,7	17,6	18,6

Iespējamā peļķes ugunsgrēka iedarbības izplatība, benzīna noplūdes gadījumā pie lēna vēja, ir parādīta 37.attēlā.

37. attēls. Maksimālā 1 % letālās iedarbības izplatība pie noplūdes no autocisternas

Scenārijs Nr.4. Gāzes noplūde tehnoloģisko iekārtu savienojumu defektu rezultātā un momentāna gāzes aizdegšanās.

šāda noplūde var rasties tehnoloģisko iekārtu savienojumu defektu rezultātā Par cik šāds notikuma attīstības variants iespējams tikai uzpildes operatora klātbūtnes laikā, tiek pieņemts, ka noplūde tiks pārtraukta 30 sekunžu laikā, kā rezultātā ievērojot

padeves sūkņa ražību $0.1\text{cm}^2/\text{sek}$, zemē izplūdīs līdz 3 cm^2 gāzes. (sūknis 600l/min, noplūst 300 litri).

Zemāk tabulā 1 % letālās iedarbības izplatība pie noplūdes virszemes tvertņu uzpildes laikā

Nr.	Degvielas veids	1 % letālās iedarbības izplatība [m]		
		0,3 – 1,5 m/s	1,6 – 3,3 m/s	3,4 – 5,4 m/s
1.	Sašķidrinātā naftas gāze	16	22	23

Iespējamā peļķes ugunsgrēka iedarbības izplatība, lēna vēja ietekmē ir parādīta 38. attēlā.

38.attēls. Maksimālā 1 % letālās iedarbības izplatība peļķes ugunsgrēka gadījumā

Radiācijas negadījumi vai incidenti

Par rīcību radiācijas avāriju gadījumos atbild Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs. Inspekcijas nodaļas Operatīvās brīdināšanas grupa (turpmāk tekstā - OBG) nodrošina kodolnegadījumu izziņošanas 24 stundu operatīvo gatavību, veic sakaru punkta funkcijas saskaņā ar Konvenciju par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu un ES ECURIE sistēmu. Sektors nodrošina iespēju jebkurā diennakts stundā saņemt konsultācijas radiācijas drošības jautājumos un vajadzības gadījumos organizē RDC operatīvās reaģēšanas vienības izsaukšanu. OBG galvenais uzdevums ir nodrošināt nepārtrauktu sekošanu radiācijas drošībai valstī, kā arī ar to saistītiem notikumiem ārvalstīs.

Ar to saistīti trīs galvenie darbības virzieni:

- nepārtraukti nodrošināt iekšzemes un starptautiskā kontaktpunkta funkcijas;
- uzturēt un sekot radiācijas monitoringa un agrās brīdināšanas sistēmai;
- kontrolēt radioaktīvo kravu kustību valstī un uz ES ārējām robežām.

Informāciju par bīstamajiem radiācijas objektiem skatīt 2. nodaļā. “Atomelektrostacijas Eiropā” norādītas Latvijas teritorijai tuvākās AES.

Risks identificējas kā nozīmīgs

Autotransporta avārijas

Jebkurš objekts Aizkraukles novadā var tikt pakļauts bīstamo vielu noplūdei. Marķētu bīstamo kravu pārvadājumi tipiski notiek pa Latvijas galvenajiem autoceļiem, tomēr var būt iespējas, ka kravas tiek pārvadātas arī caur apdzīvoto vietu centriem uz uzņēmumiem, DUS, GUS u.c. Ir svarīgi apzināt iespējamo apdraudējumu, kura rezultātā var notikt bīstamo ķīmisko vielu noplūde.

Transporta avārijām modelēti divi scenāriji –

Risks identificējas kā maznozīmīgs

Scenārijs Nr.5. Gaišo naftas produktu noplūde no autocisternas

Par sliktāko avārijas attīstības variantu ar smagākajām sekām cilvēkiem un videi gaišo naftas produktu tehnoloģijā, ir uzskatāma autocisternas avārija.

Ņemot vērā, ka autocisternas ir sadalītas atsevišķās sekcijās, avārijas seku aprēķinā ir pieņemts, ka maksimālais degvielas izplūdes apjoms būs vienāds ar vienas autocisternas sekcijā (7,5 m³) esošo degvielas daudzumu.

Par iemeslu šāda degvielas noplūdei no autocisternas var kalpot autocisternas tvertnes korpusa mehāniskais bojājums vai sabrukums.

Avārijas rezultātā izplūstot degvielai no autocisternas sekcijas pie pazemes tvertņu uzpildes mezgla, var veidoties degvielas peļķe ar virsmas laukumu līdz pat 600 m².

Ņemot vērā veiktos avārijas seku aprēķinus ar datorprogrammu, autocisternas avāriju rezultātā, izplūstot dīzeļdegvielai, sprādzienbīstamās koncentrācijas neveidosies vispār, savukārt, pie benzīna noplūdēm, sprādzienbīstamās koncentrācijas neveidosies vai veidosies nepietiekamā daudzumā.

Izplūdes rezultātā degvielas peļķei aizdegoties, tās ugunsgrēka radītā siltumstarojuma maksimālā 1 % letālās iedarbības izplatība, atkarībā no izplūdušās degvielas veida un vēja ātruma, ir parādīta zemāk tabulā.

1 % letālās iedarbības izplatība pie autocisternas satura tūlītējas izplūdes

Nr.	Degvielas veids	1 % letālās iedarbības izplatība [m]		
		0,3 – 1,5 m/s	1,6 – 3,3 m/s	3,4 – 5,4 m/s
1.	Dīzeļdegviela	12,3	13,3	13,5
2.	Benzīns	48,5	55,6	58,3

Iespējamā pelķes ugunsgrēka iedarbības izplatība lēna vēja ietekmē, pie autocisternas, kas pildīta ar benzīnu, tūlītējas izplūdes, ir parādīta 39. attēlā.

39.attēls Maksimālā 1 % letālās iedarbības izplatība pie autocisternas tūlītējas izplūdes

Transporta avārijas scenāriji attēloti pie DUS degvielas noliešanas vietām, bet potenciāli skarto teritoriju attālums nav atkarīgs no avārijas vietas, tāpēc zonējumu attālumi ir pielīdzināmi arī citām Aizkraukles novada vietām.

Dzelzceļa sastāvu avārijas izraisītās sekas nav apskatītas, jo novada ietvaros nav dzelzceļa pārkraušanas stacijas.

Jūras transporta avārijas izraisītās sekas netiek apskatītas, jo Aizkraukles novadā nav ostu un jūras ceļu.

Aviācijas nelaimes gadījuma ar gaisa kuģi izraisītās sekas netiek apskatītas, jo Aizkraukles novadā nav aviācijas lidlauku.

Avārijas komunālajos tīklos un energoapgādes sistēmās

Pie komunālo tīklu avārijām ietilpst siltumapgādes sistēmas, gāzes apgādes sistēmas, ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas, un elektrotīklu bojājumi. Visu šo sistēmu bojājumi saistīti ar iedzīvotāju ikdienas dzīves traucējumiem un dzīves

kvalitātes pasliktināšanos. Aizkraukles novadā inženierkomunikāciju izvietojums norādīts 2. nodaļā. Bojājumi siltumapgādes sistēmās saistīti ar avārijām katlumājās un karstā ūdens padeves sistēmās. Katlumājās boileru pārspiediena vai kurināmā noplūdes (dabasgāze, dīzeļdegviela u.c.) gadījumā var notikt eksplozija. Aizkraukles novadā kā kurināmais centralizētajās siltumapgādes katlumājās vairumā tiek izmantota malka, koksnes granulas un šķelda. Bojājumi karstā ūdens padeves sistēmās saistīti ar maģistrālo cauruļvadu, sūkņu un savienojumu bojājumiem. Bojājumu gadījumā vidē noplūst karstais ūdens, kas var atstāt negatīvu iespaidu uz tuvumā esošo ekosistēmu un cilvēkiem. Dzīvojamo māju pārvaldītājiem ir pienākums karstā ūdens izvadā nodrošināt + 55°C grādu temperatūru, tāpēc var pieņemt, ka apkures sezonā karstā ūdens vados būs vismaz + 55°C grādu liela temperatūra. Karstā ūdensvada bojājums var radīt draudus cilvēkiem. Ārzemju medijos fiksēti atgadījumi, kad karstā ūdensvada plīsuma gadījumā bojā gājuši cilvēki, kas nonākuši saskarē ar izplūdušo karsto ūdeni. Bojājumi ūdensapgādes sistēmās saistīti ar avārijām ūdensapgādes urbemos, ūdens apstrādes stacijās (ŪAS) un ūdens padeves sistēmās. Bojājumi ūdensapgādes urbemos un ūdens padeves sistēmās var novest pie dzeramā ūdens neesamības pagastos, kur tiek nodrošināta centrālā ūdensapgāde.

Nepareizi apsaimniekojot dzeramā ūdens ieguves urbumus, var veidoties šī ūdens piesārņojums ar ķīmiskajām vielām un/vai bioloģisko piesārņojumu, radot veselības draudus iedzīvotājiem. Lai šādas situācijas neveidotos, ap dzeramā ūdens ieguves urbumiem jāievēro aizsargjoslas un jāsakopj apkārtējā teritorija.

Bojājumi kanalizācijas sistēmās saistīti ar avārijām notekūdens attīrīšanas iekārtās (NAI) un kanalizācijas sistēmu cauruļvados. Bojājumi NAI vai cauruļvados var novest pie neattīrītu vai daļēji attīrītu notekūdeņu nonākšanas vidē. Neattīrītu notekūdeņu nonākšana vidē izraisa vides piesārņojumu ar slāpekli, fosforu un citām vielām, palielinot eutrofikāciju. Papildus notekūdeņi var attīstīt dažādus patogēnus un izplatīt infekcijas slimības. Notekūdeņu izplūšana publiskās vietās (cauruļvada plīsums) pasliktina tuvumā dzīvojošo un strādājošo cilvēku dzīves kvalitāti, radot smakas.

Jebkuras komunālo tīklu avārijas jānovērš pēc iespējas ātrāk. Cauruļvadu bojājums operatīvi jāidentificē un jālikvidē, lai samazinātu laika periodu, kurā iedzīvotāji paliek bez attiecīgā pakalpojuma.

Kā riska scenārijs modelēts gāzes apgādes sistēmas bojājums ar dabasgāzes noplūdi. Šis scenārijs no pārējiem komunālo tīklu bojājumiem uzskatāms par bīstamāko, jo var radīt tūlītēju kaitējumu iedzīvotājiem. Valmierā 2005. gadā plīsis maģistrālais gāzes vads, radot draudus iedzīvotājiem. Modelēšanas ievades datiem par pamatu ņemti dati no šī incidenta.

Aizkraukles novadu šķērso gāzes vads „Rīga - Daugavpils”. Aizkraukles novada teritorijā atrodas gāzes regulēšanas stacija GRS AIZKRAUKLE „Jaunbērziņi”, Aizkraukles pag., Aizkraukles nov., Koknese GRS KOKNESE Kokneses pag., Tā kā maģistrālais gāzes vads atrodas zem zemes, modelēšanā nav norādīta konkrēta tā atrašanās vieta, bet aptuvenais areāls.

Risks identificējas kā nozīmīgs.

Epidēmija, pandēmija

[<https://www.spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/infekcijas-slimibas/epidemiologijas-bileteni>]

Pēc Slimību profilakses un kontroles centra (turpmāk tekstā - SPKC) datiem, pēdējā laikā bīstamas infekciju slimības un masveida saslimšanas novērojamas sākot no 2020.gada ar COVID19. COVID19 izplatīšanās Latvijā sākās ar pirmās COVID-19 pacientes diagnosticēšanu 2020. gada 2. martā. Saslimušo skaits sāka strauji pieaugt kopš 8. marta, 14. martā Latvijas (SPKC) sāka publicēt statistikas datu atspoguļojumu par COVID-19 saslimšanas gadījumu izplatību Latvijas reģionos.

Kopumā Latvijā identificētas ~40 infekcijas slimības un katrai no tām ir savi simptomi, izplatīšanās veids, vakcinēšanās un izvairīšanās iespējas. Infekcijas gadījumā jāievēro higiēnas prasības un jāgriežas pēc medicīniskās palīdzības. Infekcijas slimību uzliesmojuma gadījumā izvairīties no publiskām vietām, sekot līdzi informācijai publiskajos sakaru tīklos un ievērot operatīvo dienestu norādījumus. Papildinformāciju skatīt 2. nodaļā.

Risks identificējas kā augsts.

Epizootijas, epifitotijas

Latvijas teritorijā ir aktuāla Āfrikas cūku mēra (ĀCM) izplatīšanās. Pašlaik praktiski visa Latvijas teritorija ir skarta ar ĀCM un ir iekļauta 2. riska teritorijā (karantīnas inficētā teritorija).

Papildus ĀCM, pie epizootijām tiek pieskaitītas mutes un nagu sērga, klasiskais cūku mēris (KCM), putnu gripa un pandēmiskais H1N1 2009 vīruss, kā arī Āfrikas zirgu mēris. Pie pazīstamākajām slimībām, ar kurām slimo gan cilvēki, gan dzīvnieki tiek pieskaitīts E.coli, mutes un nagu sērga, toksoplazmoze, trakumsērga, trihineloze, tuberkuloze, salmoneloze u.c. Latvijā pēdējais KCM gadījums reģistrēts 2014. gada 26. jūnijā. Aizkraukles novadā neietilpst KCM skartajās teritorijās. Pārējām slimībām ir novēroti epizodiski saslimšanas gadījumi, tomēr nav novēroti šo slimību uzliesmojumi. Putnu gripas apkarošanai izdoti MK noteikumi Nr. 405 "Putnu gripas uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība" un PVD izstrādājis "Putnu gripas apkarošanas instrukciju". Kopš 2018. gada Latvijas teritorijā nav fiksēts neviens putnu gripas uzliesmojums.

Lai izvairītos no epizootiju uzliesmojumiem, dzīvnieku novietnēs jāievēro bioloģiskā drošība. Katrai infekcijas slimībai un dzīvnieku novietnē esošajam dzīvnieku veidam šie pasākumi var atšķirties, tāpēc zemāk norādītas vispārējās piesardzības prasības:

- Iegādājoties dzīvniekus no citām novietnēm – pārliecināties par to veselības stāvokli. Pirms jauno dzīvnieku pievienošanas esošajiem, ievietot tos karantīnā (2 – 3 nedēļas);
- Iegādājoties bioloģisko materiālu, to darīt tikai no valsts veterinārajā uzraudzībā esošiem atzītiem spermas savākšanas un uzglabāšanas centriem; veterinārajā uzraudzībā esošiem atzītiem spermas savākšanas un uzglabāšanas centriem;
- Aktīvi sadarboties ar praktizējošiem veterinārārstiem, nodrošinot ātru reakciju dzīvnieku slimību gadījumā;

- Higiēnas prasību ievērošana novietnē – tīra un sausa ieeja, pie ieejas novietots dezinfekcijas paklājs, nodrošināta vieta, kur nomazgāt rokas, regulāra personāla apmācība u.c.;
- Higiēnas prasību ievērošana novietnes apmeklētājiem – roku mazgāšana, atbilstoša apģērba vilkšana, apavu dezinfekcija, bāhlu izmantošana;
- Nodrošināt, lai novietnes personālam nav saistība ar kādu citu dzīvnieku novietni;
- Nepieļaut nepiederošu personu un citu dzīvnieku iekļūšanu novietnē. Līdz minimumam samazināt novietnes apmeklētājus. Apkarot kaitēkļus (grauzējus, insektus);
- Regulāri veikt tīrīšanas un dezinfekcijas pasākumus novietnē un tās teritorijā. No barības tvertnēm un ēdināšanas sistēmas regulāri izvākt barības pārpalikumus;
- Organizēt izlietoto pakaišu, neizmantotās barības un mirušo dzīvnieku uzglabāšanu līdz savākšanai, ievērojot vispārējās higiēnas prasības un normatīvos aktus. Dzīvnieku liķu iznīcināšanu uzticēt uzņēmumam, kurš saņēmis attiecīgo atļauju;
- Neizbarot lauksaimniecības dzīvniekiem pārtikas atkritumus, medījumu apstrādes pārpalikumus u.c.

Latvijā pie kaitīgajām epifitotijām var pieskaitīt latvāņu izplatīšanos. Pēc Valsts augu aizsardzības dienesta mājas lapā atrodamās „Sosnovska latvāņa izplatības” kartes, Aizkraukles novadā apzinātas teritorijas, kurās aug latvāņi, Ir tikai Jaunjelgavā. Zemāk attēlos norādītas Aizkraukles novadā ar invadētas ar Sosnovska latvāņu atrašanās vietām

Risks identificējas : epifitotijas kā nozīmīgs un epizootijas kā vidējs .

Sabiedriskās nekārtības, iekšējie nemieri

Sabiedriskās nekārtības var izcelties dažādu iemeslu dēļ, sākot no iedzīvotāju neapmierinātības par stāvokli valstī, līdz individuālām nekārtībām pasākumu laikā. Atbildīgās instances par kārtības uzturēšanu ir pašvaldības policija, bet lielu nekārtību laikā var tikt pieaicināti papildspēki, piemēram, Valsts policija un tās specvienības un NBS . Sīkāku informāciju skatīt 2. nodaļā.

Risks identificējas kā vidējs.

Terora akti

Terora aktu iespējamība Latvijas teritorijā vērtējama kā zema. Kā potenciālās uzbrukuma vietas varētu būt Rīga un pārējās republikas pilsētas, jo tajās ir salīdzinoši daudz cilvēku un publisku vietu, kur šie cilvēki masveidā var uzturēties. Aizkraukles novadā kā potenciālās uzbrukuma vietas varētu vietas ar lielāko iedzīvotāju blīvumu. Par uzbrukuma vietām varētu tikt izvēlēti veikali, skolas, ārstniecības iestādes vai citas vietas, kur ikdienā apgrozās cilvēki. Īpaša uzmanība drošībai jāpievērš publisku pasākumu laikā.

SPKC izstrādājis informāciju iedzīvotājiem, kā rīkoties ārkārtas situācijās, kad saņemts nezināms sūtījums un ir aizdomas par bioterorismu. Jāatceras, ka tīši izraisītu bioloģisku vielu izplatības gadījumā nevar būt vienotas universālas vadlīnijas rīcībai jebkurā situācijā. Svarīgi ir atcerēties vispārējos ieteikumus rīcībai, lai ikviens varētu aizsargāt sevi un līdzcilvēkus ārkārtas situācijā, atvieglojot arī palīdzības dienestu darbu.

Pazīmes, kas var liecināt par aizdomīgu pasta sūtījumu:

- Ellaini, krāsaini traipi;
- Īpatnēja smaka;
- Sataustāma pulverveidīga, želejveidīga vai granulēta viela;
- Draudoši uzraksti (piemēram “Sibīrijas mēris (Anthrax)” vai citi.

Jābūt piesardzīgiem gadījumos, kad sūtījums saņemts no ārvalstīm, bet sūtītājs nav pazīstams vai to nav iespējams identificēt.

Ieteikumi kā rīkoties, ja saņemts aizdomīgs pasta sūtījums:

Neaiztikt un nepārvietot sūtījumu;

- Zvanīt glābšanas dienestam pa tālruni 112;
- Atrodoties ēkas iekšpusē, aizvērt logus un durvis, pamest telpas;
- Izslēgt gaisa kondicionēšanas sistēmu;
- Turēties atsevišķi no citiem cilvēkiem, kuri nav bijuši kontaktā ar sūtījumu;
- Netīriet un necentieties savākt no sūtījuma izbirušu vielu;
- Sasmērētu vai bojātu apģērbu neslaucīt ar birsti – netīrumus aizvērt ļoti uzmanīgi;
- Nevest sūtījumu uz policiju.

Ieteikumi kā rīkoties, nonākot saskarē ar aizdomīgu bioloģisku materiālu:

- Saglabāt mieru un informēt glābšanas dienestu pa tālruni 112;
- Nepieskarties acīm, degunam vai kādai citai sava ķermeņa daļai;
- Ja iespējams, nomazgāt rokas ar ziepēm un ūdeni;
- Izolēt atsevišķā telpā visas personas, kas tikušas pakļautas nezināmās vielas ietekmei;
- Maksimāli izvairīties no cilvēku pārvietošanās ārpus inficēšanās zonām;
- Turēt drošā attālumā no incidenta vietas citus cilvēkus;
- Ievērot policijas un glābšanas dienestu norādījumus.

Risks identifikējas kā maznozīmīgs.

Karš, militārs iebrukums vai to draudi

Kara un militāru iebrukumu draudi Latvijas teritorijā vērtējami kā zemi. Kara gadījumā grūti modelēt scenārija sekas, jo tās atkarīgas no uzbrucēja pielietotās taktikas, ieročiem, aizsargājošajiem spēkiem un citu valstu reaģēšanas un iesaistīšanās konflikta atrisināšanā. Iedzīvotāju pienākumi un tiesības kara vai militāra iebrukuma gadījumā norādītas „Nacionālās drošības likumā”.

Saskaņā ar Nacionālās drošības likuma 23.5 pantu un 36.pantu, Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma 3.panta trešo daļu un Valsts civilās aizsardzības plānu, pašvaldībām ir jāsagatavo civilā aizsardzības plāna sadaļa rīcībai kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā. Civilās aizsardzības sistēmas darbību

kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā koordinē Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, izveidojot Civilās aizsardzības operacionālās vadības centru, kas savukārt koordinē civilās aizsardzības jautājumus ar pašvaldībām.

Savukārt civilās aizsardzības uzdevumu izpildi kara, militāra iebrukuma vai to draudu gadījumā pašvaldībās koordinē pašvaldību institūciju vadītājs, plānojot un īstenojot novada civilās aizsardzības plānā pašvaldības institūcijām noteikto pasākumu izpildi, pašvaldību institūciju nepārtrauktas darbības nodrošināšanu un nepieciešamo rīcību nodrošinot pamatvajadzības pašvaldības administratīvajā teritorijā. Novada civilās aizsardzības plānā ietver arī pašvaldības veicamās darbības evakuācijas gadījumā (uzņemt no citas pašvaldības evakuētās personas un pašas pašvaldības veicamās darbības evakuācijai).

Militārā iebrukuma, kara vai to draudu gadījumā pašvaldības Civilās aizsardzības komisijai ir šādi pamata uzdevumi:

- iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšana atbilstoši Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumam
- atbalsta sniegšana valsts aizsardzības sistēmai.

Lai sagatavoties atbalsta sniegšanai valsts aizsardzības sistēmai, pašvaldības Civilās aizsardzības komisija vienojas ar reģionālo Nacionālo bruņoto spēku bataljonu vai garnizonu par rīcības algoritmiem kara apdraudējuma gadījumā, sagatavošanās pasākumiem un kopīgajām mācībām.

Risks identificējas kā nozīmīgs.

Ēku un būvju sabrukšana

Ēku un būvju sabrukšanu var izraisīt dažādi faktori, sākot no dabas katastrofām līdz antropogēnai darbībai. Dabas katastrofu izraisīto ēku sabrukšanu ir ļoti grūti prognozēt, jo tas ir atkarīgs no katastrofas apjoma un intensitātes. Antropogēno darbību izraisītu ēku sabrukšanu ir vieglāk prognozēt, jo tas saistīts ar ēku atrašanos bīstamu objektu tuvumā (DUS, GUS u.c. par bīstamiem uzskatāmi objekti). Zonas, kurās iespējami ēku bojājumi un/vai sabrukšana, skatīt 3. nodaļā pie bīstamo vielu noplūdes.

Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB) veic būvdarbu valsts kontroli un būvju ekspluatācijas uzraudzību, organizē ekspertīzes un piešķir patstāvīgās prakses tiesības, kā arī veic patstāvīgās prakses uzraudzību. Viena no BVKB funkcijām ir nodrošināt publisko ēku ekspluatācijas uzraudzību. BVKB ēku ekspluatācijas uzraudzības. Ekspluatācijas kontrolē fiksētais tiek norādīts atzinumā, kurā tiek sniegts būvinspektora vērtējums par ēkas būtiskajām prasībām: ēkas mehāniskā stiprība un stabilitāte, lietošanas drošība un vides pieejamība un patvaļīga būvniecība.

Risks identificējas kā nozīmīgs.

3.2. Risku matrica

Civilās aizsardzības plānā katra apdraudējuma aprakstā ir atspoguļoti katastrofas pārvaldīšanas subjektu iesniegtie apdraudējuma novērtējumi, kuros aprakstoši raksturoti notikuma scenāriji, izteikti spriedumi par notikumu varbūtību un notikumu sekām, kā arī iekļauti vizuāli (informatīvi) attēli.

Katastrofu un to apdraudējumu novērtēšanā ir ņemtas vērā iespējamās un radītās klimata pārmaiņas, jo pētījuma dati rāda, ka tās nav apšaubāmas un ir tieši saistītas ar cilvēka radīto ietekmi – ir pieaugusi atmosfēras temperatūra, samazinājies sniega un ledus segas biezums, paaugstinājies jūras līmenis un ir pieaugusi siltumnīcas gāzu koncentrācija atmosfērā. Aktuāli ir ekstrēmu laika apstākļu un klimata notikumi (klimata ekstrēmi), jo tieši retie ekstrēmie notikumi ir tie, kuriem ir lielākā ietekme un kas rada lielākos zaudējumus cilvēku veselībai un labklājībai. Klimata pārmaiņu kontekstā klimata ekstrēmi tiek aplūkoti no sekojošiem aspektiem – vai to notikuma biežums ir pieaudzis, salīdzinot ar agrāko laika periodu; vai to notikuma intensitāte ir palielinājusies, salīdzinot ar agrāko laika periodu; vai tiem atbilstošo parādību ilgums ir ilgāks, nekā noteiktā norma; un vai tie sastopami agrāk vai vēlāk, atbilstoši sezonas raksturam. Šīs klimata pārmaiņas rada tālāku ietekmi ne tikai uz citiem laika apstākļu un klimata procesiem, bet arī uz dabas un cilvēka radītiem procesiem. Sagaidāms, ka šīs pārmaiņas turpināsies arī nākotnē, un līdz ar to papildus pasākumiem, kas tiek veikti klimata pārmaiņu mazināšanai, nozarēm ir jāizvērtē adaptācijas nepieciešamība (pasākumi un finansējums) un iespējamās klimata pārmaiņu sekas saistītajiem procesiem.

Kopējais katastrofu novērtējums Civilās aizsardzības plānā ir atspoguļots risku matricā. Risku matrica ir iespējamības un ietekmes dimensiju attēlošanas paņēmieni, kas grafiski attēlo dažādus riskus salīdzinošā veidā. Matricu izmanto kā vizualizācijas rīku, kad ir identificēti vairāki riski, lai atvieglotu dažādo risku salīdzināšanu. Riska matricas izmanto arī tam, lai palīdzētu noteikt, kuriem riskiem nepieciešama papildu vai sīkāka analīze, vai kurš no konkrētajiem riskiem ir uzskatāms par kopumā pieņemamu vai nepieņemamu risku, pamatojoties uz tā novietojumu matricā.

Kvalitatīvajā riska novērtēšanā izmantota risku matrica. Risku matrica izveidota, par pamatu ņemot VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes “Pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāna” informatīvo materiālu, kas sagatavots 2018. gada 24. aprīlī. Riska matricu izmanto riska novērtēšanas laikā, lai noteiktu riska līmeni, ņemot vērā varbūtības vai varbūtības kategoriju pret seku smaguma kategorijām. Šis ir vienkāršs mehānisms, kas palielina riska pamanāmību un palīdz atbildīgajām iestādēm lēmumu pieņemšanā. Risku matricā iekļauti visi iepriekšminētie riski.

Visiem apdraudējumiem ir apzināti katastrofas pārvaldīšanas pasākumi (preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi), kuri iekļauti Civilās aizsardzības plāna 8. pielikuma tabulās (**8. pielikums 1.-26. tabula**)

Aizkraukles novada katastrofu risku matrica

KATASTROFU RISKU KOPSAVILKUMS atbilstoši Valsts civilās aizsardzības plānam										
Varbūtības / ticamības līmenis ↓	Maznozīmīgs risks		Nozīmīgs risks		Vidējs risks		Augsts risks		Ļoti augsts risks	
Ļoti augsts			Meža un kūdras purvu ugunsgrēki		Epizootijas		Epidēmija, pandēmija			
Pali un plūdi										
Karstums										
Apledojums										
Sabiedriskās nekārtības										
Augsts	Autotransporta avārija		Pārvades elektrotīklu bojājumi		Iekšējie nemieri					
Stiprs sals										
Lietusgāzes un ilgstošas lietavas										
Pērkona negaiss un krusa										
Viesuļi										
Vidējs			Dzelzceļa katastrofa		Sausums		Ugunsgrēki ēkās un būvēs			
					Sniegs un putenis					

<i>Zems</i>		Epifitotijas	Būvju sabrukums Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā	Karš, militārs iebrukums vai to draudi	Hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas HES
			Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā Slapja sniega nogulums		
<i>Ļoti zems</i>	Zemes nogruvumi	Terora akti	Avārijas naftas produktu cauruļvada	Bioloģisko vielu negadījums	
	Zemestrīces	Radiācijas avārija	transporta infrastruktūrā	Aviācijas negadījums ar gaisa kuģi	
Apdraudējuma iespējamais seku līmenis →	<i>Maznozīmīgas sekas</i>	<i>Nozīmīgas sekas</i>	<i>Vidējas sekas</i>	<i>Smagas sekas</i>	<i>Katastrofālas sekas</i>

3.3.Risku kartes.

Aizkraukles novada risku kartes iekļautas 2. sadaļā un 3.1. sadaļā risku aprakstā

4. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi atsevišķi katram riskam

Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi atsevišķi katram riskam iekļauti plāna 8.pielikumā

5. Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji

[Valsts civilās aizsardzības plāns]

Nr.p.k.	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums	Institūcija, kuras amatpersona ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs
1.	Ugunsgrēku dzēšana, izņemot mežus un purvus	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
2.	Ugunsgrēku dzēšana mežos un purvos	Valsts meža dienests
3.	Glābšanas darbi, izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
4.	Glābšanas darbi jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests
5.	Pretplūdu pasākumi	Pašvaldība
6.	Evakuācijas pasākumi	Pašvaldība
7.	Epizootija	Pārtikas un veterinārais dienests
8.	Epidēmija	Slimību profilakses un kontroles centrs
9.	Epifitotija	Valsts augu aizsardzības dienests
10.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde, izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests

11.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests
12.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu piesārņojums jūras krastā	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
13.	Radiācijas negadījums (incidents), radiācijas avārija un kodolavārija	Vietēja mēroga radiācijas avārijās - Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs Reģionāla vai valsts mēroga radiācijas avārijās - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
14.	Bīstamo atkritumu (sadzīves) apsaimniekošana	Pašvaldība
15.	Bīstamo atkritumu (bezsaimeņu) apsaimniekošana	Valsts vides dienests
16.	Elektrotīklu bojājumi	AS „Sadales tīkls”, AS „Augstsprieguma tīkls”
17.	Avārijas gāzes apgādes sistēmās	AS „Conexus Baltic Grid” AS „Gaso” Komersanti, kuri nodrošina patērētājus ar sašķidrinātas naftas gāzes baloniem
18.	Zemestrīce	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
19.	Terora akts	Valsts drošības dienests
20.	Sabiedriskās nekārtības	Valsts policija
21.	Iekšējie nemieri	Valsts policija
22.	Avārijas siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmās	Pašvaldība
23.	Dzelzceļa transporta vai dzelzceļa infrastruktūras avārijas	VAS „Latvijas dzelzceļš”
24.	Autotransporta vai autoceļu infrastruktūras avārija	VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” uz valsts autoceļiem

		Pašvaldība uz pašvaldības autoceļiem
25.	Aviācijas transporta avārija	Valsts robežsardze
26.	Transporta avārija iekšējos ūdeņos līdz jūras krasta līnijai	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
27.	Nezināmas izcelsmes vielas vai priekšmeta atrašanas gadījumā	Valsts policija
28.	Avārija maģistrālo gāzes vadu infrastruktūrā	AS „Conexus Baltic Grid”
29.	Avārija hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju, hidrotehnisko būvju, ostu un jūras hidrotehnisko inženierbūvju vai polderu infrastruktūrā	Hidrotehnisko būvju valdītājs
30.	Zemes nogrūvums	Zemesgabala īpašnieks (fiziska vai juridiska persona, valsts vai pašvaldības institūcija)
31.	Avārija maģistrālo naftas un naftas produktu cauruļvadu infrastruktūrā	SIA „LatRosTrans”

6. Iedzīvotāju evakuācija no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, ņemot vērā attiecīgā apdraudējuma iespējamās sekas

Pirms cilvēku evakuācijas no katastrofu apdraudētajām vai skartajām teritorijām tiks nodrošināta šo cilvēku apziņošana. Novadu iedzīvotāju, operatīvu dienestu, iestāžu un pašvaldību apziņošana par katastrofas draudiem paredzama, izmantojot visus pieejamos sakaru līdzekļus: mobilo telefonu sakaru tīklus, fiksēto telefonu tīklus, rācības, radiosakarus, masu medijus (TV, laikraksti, sociālie tīkli) un citus, kas tajā brīdī būs pieejami. Papildus iedzīvotāju apziņošanai tiks izmantotas civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas sirēnas un šūnu apraide caur mobilo sakaru operatoriem. No 2025.gada 1.jūlija Latvijā ir ieviesta šūnu apraide jeb "LV-ALERT" – efektīvs un mūsdienīgs risinājums sabiedrības brīdināšanai ārkārtas situācijās. Šūnu apraide "LV-ALERT" papildina jau esošos agrīnās brīdināšanas kanālus, kas nodrošina sabiedrības informēšanu par katastrofu vai katastrofas draudiem un nepieciešamo rīcību, un tā turpmāk kalpos kā viens no agrīnās brīdināšanas instrumentiem.

Šūnu apraides "LV-ALERT" paziņojumi tiks izmantoti, lai nekavējoties brīdinātu konkrētā teritorijā esošos iedzīvotājus par potenciāliem apdraudējumiem, piemēram - bīstamiem laika apstākļiem, plūdiem, ķīmisku vielu noplūdēm, apdraudējumiem, kuri minēti 2020.gada 26.augusta Ministru kabineta rīkojuma Nr.476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu" 27.pielikumā (turpmāk – VCAP 27.pielikums), un citiem gadījumiem.

Agrīnās brīdināšanas sistēmas darbību nosaka Ministru kabineta 2017. gada 8. augusta noteikumi Nr. 440 "Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtība". Ja pašvaldība atbilstoši VCAP 27. pielikumam ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs pretplūdu pasākumos, evakuācijas pasākumos, bīstamo atkritumu (sadzīves) apsaimniekošanas apdraudējuma novēršanā, avārijas siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmās novēršanā, tai ir tiesības lūgt aktivizēt šūnu apraidi "LV-ALERT" savā administratīvajā teritorijā.

Zemāk tabulā attēloti novadā izvietoto sirēnu atrašanās vietas.

Sirēnu atrašanās vietas Aizkraukles novadā.

Nr. p.k.	Atrašanās vieta	Adrese
1.	SIA „Aizkraukles slimnīca” poliklīnika	Bērzu iela 5, Aizkraukle
2.	Aizkraukles pagasta kultūras nams	Kalna iela 20, Aizkraukles pagasts
3	Jaunjelgavas vidusskola	Uzvaras iela 1, Jaunjelgava
4.	SIA "LK Komunālie pakalpojumi"	Daugavas iela 43, Pļaviņas

Skrīveros, Koknesē un Neretā nav uzstādītas trauksmes sirēnas.

Zemāk tabulā norādītas Aizkraukles novada teritorijā esošās sociālās aprūpes institūcijas ar izmitināšanu:

Aizkraukles novada teritorijā esošās sociālās aprūpes institūcijas ar izmitināšanu

Nr. p.k.	Sociālās aprūpes institūcijas nosaukums	Klientu skaits	Adrese
1.	Aizkraukles novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas”	130 klienti	„Ziedugravas”, Skrīveru pagasts, Aizkraukles novads, LV-5125
2.	Aizkraukles novada pašvaldības Sociālās aprūpes centrs "Pļaviņas"	63 klienti	Daugavas iela 54, Pļaviņas, Aizkraukles novads, LV-5120
3	Aizkraukles novada pašvaldības Sociālā dienesta grupu māja/pansija „Vīgante”	20 klienti	Vīgantes skola, Staburaga pagasts, Aizkraukles novads, LV-5128
4.	Aizkraukles novada pašvaldības Sociālā dienesta Sproģu grupu dzīvoklis -.	10 klienti	Sproģu skola, Sproģi, Zalves pagasts, LV-5112
5.	Valsts sociālās aprūpes centra „Latgale”, filiāle „Mēmele"	181 klients	Lielmēmele 1, Mazzalves pagasts, Aizkraukles novads, LV-5133
6.	Aizkraukles novada pašvaldības Sociālās aprūpes centrs "Nereta"	46 klienti	Rīgas iela 6, Nereta, Neretas pagasts, Aizkraukles novads, LV-5118.
7.	Biedrības "LSK" Zemgales komitejas Sociālās aprūpes centrs "Vecbebri"-.	124 klienti	Vecbebru tehnikums, Vecbebri, Bebru pagasts, LV-5135
8.	Biedrības "LSK" Zemgales komitejas Ģimenes atbalsta centrs "Dzeguzīte”	50 klienti	Irši, Iršu pagasts, Aizkraukles novads, LV-5108

Evakuācijas nepieciešamības gadījumā no sociālās aprūpes institūcijām ar izmitināšanu, evakuācija notiek no aprūpes institūcijas uz konkrēto evakuācijas vietu neizmantojot evakuācijas pulcēšanās vietas un evakuācijas punktus. Jāņem vērā, ka 15-20 % no klientiem var būt guļoši, kuriem nepieciešams speciālais transports guļošo klientu transportēšanai.

6.1. Evakuācijas veids

Evakuācija ir patstāvīga pārvietošanās norādītajā drošajā virzienā vai pārvietošana uz drošu vietu pirms katastrofas vai katastrofas laikā no teritorijas vai telpas, kur izveidojušies apstākļi rada apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai.

Katastrofas vai tās draudu gadījumā evakuācija norādītajā drošajā virzienā vai pārvietošana uz drošu vietu pirms katastrofas vai katastrofas laikā var tikt veikta, izmantojot iedzīvotāju privāto transportu, pašvaldības sabiedrisko transportu, juridisko personu transportu. Pie nemotorizētā transporta pieskaitāmi velosipēdi, skrejriteņi u.c. mehāniskie pārvietošanās līdzekļi. Pie motorizētajiem transportlīdzekļiem pieskaitāmi transportlīdzekļi ar iekšdedzes dzinējiem un elektromotoriem. Motorizētu transportlīdzekļu izmantošana var būt nedroša vietās, kur izplūdušas viegli uzliesmojošas ķīmiskas vielas, jo dzirksteles no motoriem var izraisīt to aizdegšanos. Ķīmisko vielu noplūdes gadījumā, evakuēties perpendikulāri vēja virzienam (tā lai vējš pūstu no sāniem).

Pirms uzsākt iedzīvotāju evakuāciju tiek apzinātas iespējamās izmitināšanas vietas. Tiek uzskaitīti apdraudētie cilvēki un mājlopi, kurus nepieciešams evakuēt no apdraudētās vietas.

Lēmumu par iedzīvotāju evakuāciju pieņem katastrofu pārvaldīšanas subjekts, reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs vai objekta īpašnieks, vai tiesiskais valdītājs, pamatojoties uz:

- informāciju par katastrofas draudiem;
- informāciju par katastrofas sekām, kuras var radīt apdraudējumu cilvēka dzīvībai un veselībai.

Ja paredzēta masveida evakuācija, evakuācijas pasākumi tiek iedalīti šādos darbības līmeņos:

- pirmais darbības līmenis (turpmāk – I darbības līmenis) – pašvaldību un valsts institūciju esošie resursi ir pietiekami, lai kontrolētu iedzīvotāju masveida evakuāciju un pārvietošanu un nodrošinātu minēto iedzīvotāju pamatvajadzības;
- otrais darbības līmenis (turpmāk – II darbības līmenis) – pašvaldību un valsts institūciju esošie resursi ir nepietiekami, lai kontrolētu iedzīvotāju masveida evakuāciju un pārvietošanu un nodrošinātu minēto iedzīvotāju pamatvajadzības, un MK ir lēmis sasaukt CA OVC, kā arī gadījumos, ja MK izsludina īpašu tiesisku režīmu – izņēmuma stāvokli;
- trešais darbības līmenis (turpmāk – III darbības līmenis) – MK ir pieņēmis lēmumu pieprasīt starptautisko vai humāno palīdzību.

Īstenojot augstāka darbības līmeņa pasākumus, atbildīgās pašvaldību un valsts institūcijas nodrošina zemāku darbības līmeņu pasākumu izpildi.

Izņēmuma stāvokļa izsludināšanas gadījumā NBS neiesaista I darbības līmenī noteikto pasākumu īstenošanā.

Evakuācijas prioritāte ir iedzīvotāji, kas brīvprātīgi piekrīt evakuācijai un ir iedzīvotāji ar speciālām vajadzībām (I-III grupu invaliditāte) un viņu atbalsta personas (ģimenes locekļi vai asistenti/aprūpētāji), mātes ar mazgadīgiem bērniem (vecumā līdz 14 gadiem), pensijas vecumu sasniegušās personas, citas personas, kuras ir būtiski evakuēt prioritārā kārtā (piemēram, slimnieki, grūtnieces, personas, kas atrodas sociālās aprūpes institūcijās);

Personu pārvietošanu starp sociālās aprūpes centriem īsteno pašvaldība un koordinē:

- starp pašvaldību sociālās aprūpes centriem un tiem privātpersonu dibinātiem sociālās aprūpes centriem, kuri atrodas pašvaldības administratīvajā teritorijā - pašvaldība sadarbībā ar pašvaldības sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju ;
- starp valsts sociālās aprūpes centriem – Labklājības ministrija sadarbībā ar pašvaldības sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju.

Evakuēto personu uzskaiti veic pašvaldības vai citu iesaistīto iestāžu darbinieki aizpildot evakuēto personu uzskaites kartiņu (skatīt **7.pielikums 3.veidlapa**). Atbildīgo personu par iedzīvotāju uzskaites organizāciju nozīmē civilās aizsardzības komisijas priekšsēdētājs, izpilddirektors vai teritoriālās pārvaldes vadītājs .

Ja persona atsakās no evakuācijas, tā, parakstot evakuācijas atteikuma uzskaites kartiņu, (skatīt **7. pielikums 4. veidlapa**) , apliecina, ka apzinās riskus savai dzīvībai un veselībai.

Evakuācija neattiecas uz operatīvo dienestu un kritiskās infrastruktūras objektu personālu, kuri tieši iesaistāmi reaģēšanas pasākumu veikšanā vai kritiskās infrastruktūras darbības nodrošināšanā, ja šādu objektu turpmākā darbība ir nepieciešama.

6.2. Evakuācijas pulcēšanās vietas

Evakuācijas pulcēšanās vieta ir CA plānā noteikta pulcēšanās vieta, kas paredzēta iedzīvotājiem, kuriem nav sava transporta, lai evakuētos no apdraudētās teritorijas.

Pulcēšanās vietas tiek noteiktas pašvaldības administratīvajā teritorijā, kas atkarīgas no iedzīvotāju skaita, apdzīvotības blīvuma, esošās infrastruktūras un pieejamiem resursiem, transporta piebraukšanas iespējām.

Pulcēšanās vietā iedzīvotāji tiek sagaidīti un novirzīti transportēšanai uz evakuācijas punktu vai pagaidu izmitināšanas vietu.

Nosakot evakuācijas pulcēšanās vietu, jāņem vērā vismaz šādi kritēriji:

- ērti un brīvi piebraucama/pieejama vieta;
- apgaismota un pietiekama platība, kur pulcēties cilvēkiem;

- drošā attālumā no vietas, kur izveidojušies apstākļi rada apdraudējumu cilvēku dzīvībai vai veselībai;
- pieejams dzeramais ūdens un tualete;
- nodrošināma sabiedriskā kārtība un drošība;
- nodrošināma pirmā palīdzība/medicīniskā palīdzība.

Evakuācijas pulcēšanās vietu izvēlas tā, lai netraucētu dienestu (Nacionālo bruņoto spēku, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta) pārvietošanos.

Aizkraukles novadā katastrofu gadījumā ir noteiktas iedzīvotāju evakuācijas pulcēšanās vietas.

Zemāk tabulā norādītas iedzīvotāju evakuācijas pulcēšanās vietas.

Iedzīvotāju evakuācijas pulcēšanās vietas Aizkraukles novadā

Nr. p. k.	Nosaukums	Adrese
Aizkraukle		
1.	Aizkraukles stadions	Draudzības krastmala 6, Aizkraukle
Koknese		
2.	Iršu pagasta pakalpojumu centrs	„Kūlēni” Iršu pagasts
3.	Bebru pagasta pakalpojumu centrs	“Papardes”, Vecbebri, Bebru pagasts
Nereta		
4.	Zalves kultūras nams	“Atpūtas”, Zalve, Zalves pagasts
5.	Pilskalnes pagasta pakalpojumu centrs	Nākotnes ielā 4, Pilskalne, Pilskalnes pagasts
Jaunjelgava		
6.	Sērenes sporta un atpūtas centrs	„Katlu māja”, Sērene, Sērenes pagasts,
7.	Staburaga Saieta nams	„Vīgante", Staburags, Staburaga pag.,
8.	Sunākstes pagasta pakalpojumu centrs	Saulstari, Sunākste, Sunākstes pagasts,
9.	Seces pagasta pakalpojumu centrs	“Pagastmāja”, Sece, Seces pagasts
10.	Daudzevas pagasta pakalpojumu centrs	„Pagastmāja", Daudzeva, Daudzeses pagasts,
Pļaviņas		
11.	Vietalvas pagasta pakalpojumu centrs	Pagastmāja, Vietalva, Vietalvas pagasts
12.	Klīntaines pagasta pakalpojumu centrs	„Kūlīši”, Stukmaņi, Klīntaines pagasts

Evakuācijas punkti

Evakuācijas punkta izveide un darbība

Evakuācijas punkts ir īpaši izveidota droša un ērti pieejama vieta (telpas ēkā vai norobežota teritorija atklātā vietā) pašvaldības administratīvajā teritorijā, ar mērķi nodrošināt iedzīvotāju evakuāciju un pārvietošanu militāra iebrukuma, katastrofas vai to draudu gadījumā.

Veidojot evakuācijas punktu, jāņem vērā:

- iespējamais evakuējamo skaits, to vajadzības (tostarp, lai ir nodrošināma piekļuve cilvēkiem ratiņkrēslā, ar redzes traucējumiem) un prioritātes (iedzīvotāji ar speciālām vajadzībām, ģimenes ar bērniem, pensijas vecumu sasniegušas personas, grūtnieces un citas personu grupas, kuras evakuējamās prioritāri);
- pakalpojumu sniedzēju pieejamība (tostarp diennakts maiņu gadījumā) un vajadzības (telpas, resursi);
- iespējamā cilvēku plūsma;
- iespējas piebraukt ar transportlīdzekļiem (autostāvvietu pieejamība objektā vai tā tuvumā);
- sabiedriskā transporta pieejamība;
- piekļuve evakuācijas punkta dažādām zonām, tostarp iespēja ierobežot piekļuvi dažādām zonām (piemēram, personāla telpām, materiālo resursu uzglabāšanas telpām);
- apgaismojuma iespējas, tostarp ārpus telpām.

Evakuācijas punktā sniedzami pakalpojumi:

- reģistrācija (informācijas apkopošana par personu, tās tuviniekiem, personas slimībām un nepieciešamajiem medikamentiem, papildu nepieciešamo palīdzību, dzīvnieku reģistrācija (ja tiek nodrošināta iedzīvotāju dzīvās kustamās mantas evakuācija), vajadzību izvērtēšana un noteikšana)- skatīt 7. pielikuma 5. veidlapu - Uz Aizkraukles novada pašvaldību evakuēto personu reģistrācijas veidlapa;
- pirmās palīdzības/medicīniskās palīdzības sniegšana;
- nodrošināšana ar pārtiku un ūdeni;
- informācijas sniegšana par izmitināšanas vietām, pārvietošanās maršrutu, pieejamo transportu u.c.;
- psiholoģiskais atbalsts (psiholoģiskā pirmā palīdzība).
- Evakuācijas punktā sniedzamie pakalpojumi atkarībā no situācijas var tikt paplašināti un sašaurināti.
- Atbalsta pakalpojumi evakuācijas punktam:
- ūdens un ēdināšana (evakuētajiem, darbiniekiem, brīvprātīgajiem);

- informācijas tehnoloģijas un materiālie resursi (internets, datori, printeri, sakaru līdzekļi, galdi, krēsli u.c.);
- loģistika un transports (cilvēku un materiālo resursu transportēšana);
- higiēnas un atkritumu apsaimniekošana (tualetes un roku mazgāšanas iespējas, atkritumu tvertnes);
- sabiedriskā kārtība un drošība (apsardze, satiksmes/cilvēku plūsmas kontrole un virzība, kārtības uzturēšana).

Evakuācijas punkta zonas:

Ierašanās zona:

- uzņemšanas vieta (evakuēto uzņemšana/pulcēšanās, uzklauššana un novirzīšana uz citām evakuācijas punkta zonām, cietušo un ievainoto šķirošana, psiholoģiskās pirmās palīdzības sniegšana);
- reģistrācijas vieta (informācijas apkopošana, vajadzību izvērtēšana un noteikšana);
- informācijas centrs (informācijas apmaiņa);
- smēķēšanas vieta (ja iespējams izveidot, vismaz 10 metri no ieejām un izejām, atstāt no ventilācijas gaisa ieplūdes un uzliesmojošiem materiāliem);

Atbalsta zona:

- pirmās palīdzības/medicīniskās palīdzības sniegšanas vieta (vieta medicīnas aprīkojumam, dažām gultām);
- pārtikas, ūdens, apģērba u.c. materiālo resursu izsniegšanas vieta;
- tualetes un roku mazgāšanas vieta;
- glabātuve (pārtikas, ūdens un materiālo resursu (tostarp higiēnas un dezinfekcijas līdzekļu) glabāšanai);
- evakuācijas punkta personāla atpūtas vieta;

Izbraukšanas zona:

- izbraukšanas vieta;
- autostāvvietas;

Vadības punkts:

- vadība/administrācija (tostarp vieta personāla instruktāžai, personīgo mantu un informācijas glabāšanai).

Evakuācijas punkta zonu izveides nepieciešamība ir atkarīga no evakuējamo personu skaita, viņu vajadzībām un evakuācijas ilguma.

Evakuācijas punkta personāla lielums ir atkarīgs no evakuēto vajadzībām punktā. Evakuācijas punktā, kurā ir daudz bērnu, vecu cilvēku un cilvēku ar invaliditāti, var būt nepieciešams vairāk darbinieku.

Ieteicamais evakuācijas punkta personāls (12 cilvēki):

Funkcija	Personāla skaits	Pienākumi
Evakuācijas punkta un personāla vadīšana	1	<ul style="list-style-type: none"> - evakuācijas punkta izveides organizēšana - pamatpakalpojumu un atbalsta pakalpojumu organizēšana - iekšējās un ārējās komunikācijas nodrošināšana - personāla un situācijas uzraudzība
Evakuēto personu uzņemšana	2	<ul style="list-style-type: none"> - evakuēto uzņemšana un uzklaušīšana - evakuēto novirzīšana
Evakuēto personu reģistrācija	2	<ul style="list-style-type: none"> - evakuēto reģistrēšana - atzīmes par reģistrēšanu (kods, aprobece u.c.) izsniegšana
Informācijas apmaiņa	1	<ul style="list-style-type: none"> - informācijas apkopošana un sniegšana
Pirmās palīdzības/medicīniskās palīdzības sniegšana	1	<ul style="list-style-type: none"> - evakuēto apskate - palīdzības sniegšana
Ūdens, pārtikas un citu pieejamo resursu izsniegšana	2	<ul style="list-style-type: none"> - resursu pieņemšana, glabāšana, uzturēšana - resursu aprites uzraudzība - resursu izsniegšana atbilstoši noteiktajām vajadzībām
Psiholoģiskais atbalsts	1	<ul style="list-style-type: none"> - psiholoģiskās pirmās palīdzības sniegšana
Kārtības un drošības nodrošināšana	2	<ul style="list-style-type: none"> - evakuēto un transportlīdzekļu plūsmas kontrole un novirzīšana - kārtības uzraudzība

Evakuācijas punkta pakalpojumu plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā ir svarīgi ņemt vērā visu vecumu, dzimuma identitātes, invaliditātes un izcelsmes cilvēkus un katrā ārkārtējā situācijā analizēt esošos un iespējamos riskus un ievainojamību.

Ja ir iespējams, evakuācijas punktā nodrošina piekļuvi internetam, sakaru ierīces, kas ļauj evakuētajiem sazināties ar viņu tuviniekiem.

Aizkraukles novadā katastrofu gadījumā ir noteiktas iedzīvotāju evakuācijas punkti.

Zemāk tabulā norādītas iedzīvotāju evakuācijas punkti.

Iedzīvotāju evakuācijas punkti Aizkraukles novadā

Nr. p. k.	Nosaukums	Adrese
Aizkraukle		
1.	Aizkraukles kultūras centrs	Spīdolas iela 2, Aizkraukle
2.	Aizkraukles pagasta kultūras centrs	Kalna iela 20, Aizkraukles pagasts
Koknese		
3.	Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskola	Parka iela 27, Koknese
Skrīveri		
4.	Skrīveru kultūras centrs	Andreja Upīša iela 1, Skrīveri
Nereta		
5.	Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola	Dzirnavu iela 4, Nereta
6.	Ērbergu sporta angārs	Skolas 2A, Ērbergi, Mazzalves pagasts
Jaunjelgava		
7.	Jaunjelgavas pamatskola	Uzvaras iela 1, Jaunjelgava
Pļaviņas		
8.	Pļaviņu pamatskola	Daugavas iela 101, Pļaviņas

6.3. Evakuācijas maršruti

Evakuācijas maršruti cilvēku un materiālo vērtību evakuācijai iepriekš nav noteikti. Evakuācijas virzienu un maršrutu izvēle atkarīga no katastrofas apdraudējuma veida, izvietojuma pašvaldības teritorijā, apdraudētās teritorijas platuma un konfigurācijas. Lēmumu par evakuācijas maršruta izvēli pieņems CA komisija sadarbībā ar atbildīgajiem dienestiem.

Pašvaldības administratīvajā teritorijā iedzīvotāju evakuācijas maršrutus nosaka, vadoties pēc faktiskajiem apstākļiem, ņemot vērā apdraudējuma veidu, attīstības scenāriju, evakuējamo skaitu un pagaidu izmitināšanas punktu atrašanās vietas (koordinē CAK).

Personu pārvietošanu starp sociālās aprūpes centriem īsteno Pašvaldība. Pašvaldība, ierodoties evakuētajiem iedzīvotājiem, veic šo iedzīvotāju uzskaiti un nodrošināšanu ar pamatvajadzībām.

Ja pašvaldībā tiek īstenota evakuācija, pašvaldība nodrošina iedzīvotāju transportēšanu, kā arī sniedz atbalstu citu evakuējamo iedzīvotāju grupu pārvietošanai.

Masveida evakuācijas gadījumā tiek sasaukta CA OVC un evakuācijas koordinēšanas grupa, kas sastāv no valsts institūciju ekspertu darba grupas, kas nodrošina iedzīvotāju evakuācijas, pārvietošanas un pamatvajadzību nodrošināšanas pasākumus plānošanai un koordinēšanai.

Evakuācijai tiks izmantoti novadu teritorijā esošie autoceļi, kas norādīti 2.sadaļā. Pārvietošanās drošība evakuācijas laikā tiks nodrošināta sadarbībā ar valsts un pašvaldības policiju. Konvencionālas kara darbības gadījumā civiliedzīvotāju evakuācijas maršrutus nosaka NBS. CA komisija koordinē bēgļu plūsmu, to informēšanu un nepieciešamo pamata vajadzību nodrošināšanu.

6.4. Transporta nodrošinājums

Evakuācijas gadījumā pieļaujama situācija, kad iedzīvotāji katastrofas skartās teritorijas pamet ar savu privāto autotransportu. Pie masveida evakuācijas var tikt piesaistīts arī trešo personu transports, kā piemēram starppilsētu autobusi, kas apkalpo teritoriju Aizkraukles novadā.

Nepieciešamības gadījumā tiks nodrošināts Pašvaldības struktūrvienībās un kapitālsabiedrībās pieejamais transports, kas var tikt izmantots civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanai.

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumu izpildes nodrošināšanai plānots pārsvarā izmantot transportlīdzekļus ar iekšdedzes dzinēju.

Plāna 4.pielikumā norādīti Aizkraukles novada pašvaldības rīcībā esošie transportlīdzekļi.

6.5. Pagaidu izmitināšana

Pirms uzsākt iedzīvotāju evakuāciju tiek apzinātas iespējamās izmitināšanas vietas. Evakuētos iedzīvotājus iespējams izmitināt pašvaldības ēkās, kā arī citu juridisku un fizisku personu ēkās.

CA plāna 7.pielikumā norādītas Aizkraukles novadā esošās izmitināšanas vietas.

6.6. Evakuēto uzskaitē

Evakuēto uzskaitē veic pašvaldības darbinieki. Atbildīgo personu par iedzīvotāju uzskaites organizāciju nozīmē no attiecīgās pārvaldes teritorijā strādājošo pašvaldības darbinieku vidus novada teritoriālo pārvalžu vadītāji saskaņojot ar Civilās aizsardzības komisijas priekšsēdētāju. Nepieciešamības gadījumā pārvalžu vadītāji, kā atbildīgo personu var iesaistīt privātpersonas un nevalstisko organizāciju pārstāvjus.

Izglītības iestādēm jānodrošina audzēkņu uzskaitē un uzraudzību evakuācijas pasākumu veikšanas gaitā.

Sociālās aprūpes institūcijām ar izmitināšanu evakuācijas gadījumā jānodrošina klientu uzskaitē un uzraudzību evakuācijas pasākumu veikšanas gaitā.

6.7. Evakuēto ēdināšana

Novadam nav noslēgtas vienošanās vai līgumi ar sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem par ēdināšanas nodrošinājumu katastrofas gadījumā, ņemot vērā neprognozējamus apstākļus šo uzņēmumu darbībai. Novadā nav noliktavu pārtikas krājumu ilglaicīgai uzglabāšanai. Organizējot iedzīvotāju evakuāciju, evakuētajiem tiks ieteikts sev līdzī ņemt pārtiku. Nepieciešamības gadījumā novada dome nodrošinās glābšanas darbos vai avārijas seku likvidācijā iesaistīto institūciju personāla ēdināšanu. Evakuēto ēdināšana tiks organizēta atkarībā no situācijas.

Novada izglītības iestādēs ēdināšanu nodrošina pašvaldības darbinieki- pavāri, vai ir noslēgti līgumi par ēdināšanas pakalpojuma sniegšanu.

6.8. Evakuēto sociālā aprūpe

Sociālo aprūpi nodrošinās pašvaldības sociālais dienests un Neatliekamo medicīnisko palīdzību nodrošinās neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests, bet medicīnisko palīdzību Aizkraukles slimnīca, ģimenes ārstu prakses. Atkarībā no nepieciešamības un ievainoto skaita, cietušie var tikt nogādāti uz slimnīcu Jēkabpilī, Ogrē, Madonā. Ja tuvākās slimnīcas ir pārpildītas, vai citu iemeslu dēļ nespēj uzņemt cietušos. Tad cietušie tiek nogādāti uz lielajām valsts slimnīcām Rīgā.

6.9. Evakuēto īpašuma apsardze

Valsts policija un Aizkraukles novada pašvaldības policija nepieciešamības gadījumos var iesaistīt to rīcībā esošos resursus. Evakuēto iedzīvotāju īpašuma apsardzi paredzēts nodrošināt, izmantojot Valsts policijas un NBS struktūrvienību pieejamos resursus, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 946 „Kārtība, kādā Nacionālie bruņotie spēki piedalās avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī neatliekamos ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos”. NBS tiek iesaistīti ja civilās aizsardzības sistēmas rīcībā esošie resursi ir nepietiekami apdraudējuma situācijas pārvarēšanas un seku likvidācijas neatliekamo pasākumu veikšanai un NBS resursu piesaiste ievērojami paātrina neatliekamo pasākumu īstenošanu, mazina iespējamus zaudējumus, paātrina cilvēku glābšanu vai ja NBS rīcībā ir speciāli resursi šo darbību veikšanai.

6.10. Sadarbība ar citām pašvaldībām evakuēto uzņemšanas jomā

Aizkraukles novadā nav noslēgtu līgumu ar blakus esošām pašvaldībām par evakuēto iedzīvotāju uzņemšanu. Nepieciešamības gadījumā var pieņemt, ka blakus esošās pašvaldības neatteiks cietušo uzņemšanu un palīdzību katastrofas gadījumā.

7. Iesaistāmie resursi

Par sadarbību ar citu administratīvo teritoriju civilās aizsardzības komisijām valsts un citu valstu glābšanas dienestiem un blakus esošajām pašvaldībām nav noslēgti līgumi. Attiecīgo jomu iestādēm/uzņēmumiem (Latvijas Valsts meži, VUGD, Valsts policija, u.c.) ir savi pienākumi saistībā ar civilo aizsardzību bez līgumu noslēgšanas. Katastrofu gadījumā tiek uzskatīts, ka blakus esošās pašvaldības neatteiks palīdzības sniegšanu nepieciešamības gadījumā pierobežās, VUGD ir tiesīgs pieprasīt Eiropas Savienības glābšanas dienestu palīdzību.

7.1. Pašvaldības resursi, kas iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos

Plāna 5.pielikumā norādīti novada pašvaldības pieejamie resursi, kas var tikt iesaistīti reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos.

7.2. Fizisko vai juridisko personu resursi, kas iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos

Aizkraukles novada pašvaldībai ir pieejama aktuāla informācija par fizisko vai juridiskos personu resursiem, kuri ir iesaistāmi reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos. Par šādu resursu izmantošanu nav noslēgti līgumi. Katastrofas gadījumā, vadoties pēc nepieciešamības var tikt lūgta fizisko un/vai juridisko personu palīdzība.

7.3. Nodrošinājums ar energoresursiem energoapgādes gadījumā.

Plāna 6.pielikumā norādīti novadā pieejamie energoresursi energoapgādes traucējumu gadījumā.

8. SADARBĪBA AR CITU ADMINISTRATĪVO TERITORIJU, SADARBĪBAS TERITORIJAS CIVILĀS AIZSARDZĪBAS KOMISIJU, VALSTS UN CITU VALSTU GLĀBŠANAS DIENESTIEM UN BLAKUS ESOŠAJĀM PAŠVALDĪBĀM

Par sadarbību ar citu administratīvo teritoriju civilās aizsardzības komisijām valsts un citu valstu glābšanas dienestiem un blakus esošajām pašvaldībām nav noslēgti līgumi. Attiecīgo jomu iestādēm/uzņēmumiem (Latvijas Valsts meži, VUGD, Valsts policija, u.c.) ir savi pienākumi saistībā ar civilo aizsardzību bez līgumu noslēgšanas. Katastrofu gadījumā tiek uzskatīts, ka blakus esošās pašvaldības neatteiks palīdzības sniegšanu nepieciešamības gadījumā pierobežās.

**9. AIZKRAUKLES NOVADA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS DARBĪBA
MILITĀRA IEBRUKUMA VAI KARA GADĪJUMĀ
(IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJAS STATUSS)**

PIELIKUMI